

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับ
นักเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย
อำเภอนากู จังหวัดกาฬสินธุ์

THE EFFECTS OF INCENTIVE PROGRAM ON ELIMINATION
OF MOSQUITO BREEDING SOURCES AMONG PHATHOMSUKSA
STUDENTS TOWARD DENSITY OF MOSQUITO LARVAE IN
NAKU DISTRICT, KALASIN PROVINCE

วราวุฒิ ตูลาพัฒน์

TH0019569

30 ส.ค. 2556 เริ่มบริการ
324920 - 4 พ.ย. 2556

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตุลาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ วราวุฒิ ตุลาพัฒน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัชชพงศ์)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัชชพงศ์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์)

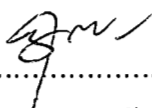

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพบูลย์ พงษ์แสงพันธ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศักดิ์ภัทร พวงคต)

คณะสาขารณศาสตร อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะสาขารณศาสตร
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ ดร.นิภา มหารัชพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ ท่านอาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ พงษ์แสงพันธ์ และท่านอาจารย์ ดร.ศักดิ์ภัทร พวงคต ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการ จัดทำงานนิพนธ์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดี เสมอมา ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ นายแพทย์พิสิทธิ์ เอื้อวงศ์กุล ที่มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาบุคลากรให้มีการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการสาธารณสุขของ จังหวัดกาฬสินธุ์

ขอขอบพระคุณ ท่านสันศักดิ์ อันทราศรี ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านจาน ท่าน สาคร สิทธิโชติ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโคกนาดี และนักเรียน โรงเรียนบ้านจาน และนักเรียน บ้านโคกนาดี ที่ให้ความกรุณา ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ ผลงาน ทำให้งานนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการ ตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของตำบล โนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความร่วมมือ ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ใน การศึกษาทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณสุปานเทพ ศรีชมพู ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โนนนาจาน และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทุก ๆ ท่านที่ให้อำนาจใจ และสนับสนุนผู้ศึกษาเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นความกตัญญูกตเวทิตา แต่ บุพการี ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และ ประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านาน

วราวุฒิ ตูลาพัฒน์

ตุลาคม 2555

54920115: ศ.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : โรคไข้เลือดออก/ โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ/ สิ่งจูงใจ/ ลูกน้ำยุงลาย

ราราวุฒิ ตูลาพัฒน์ : ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ให้กับนักเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

(THE EFFECTS OF INCENTIVE PROGRAM ON ELIMINATION OF MOSQUITO
BREEDING SOURCES AMONG PHATHOMSUKSA STUDENTS TOWARD DENSITY
OF MOSQUITO LARVAE IN, NAKU DISTRICT, KALASIN PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์: นิภา มหารัชชพงศ์, Ph.D., 160 หน้า, ปี พ.ศ. 2555

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัด
แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาคู จังหวัด
กาฬสินธุ์ โดยเปรียบเทียบความตระหนัก การปฏิบัติ ค่าดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย และความพึง
พอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การศึกษาเป็นแบบกึ่งทดลอง
2 กลุ่ม วัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยกลุ่มทดลอง
39 คน จาก โรงเรียนบ้าน และกลุ่มเปรียบเทียบ 43 คน จากโรงเรียนบ้านโคกนาดี โดยกลุ่มทดลอง
ได้รับการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ ก่อนการ
ทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถึ
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความตระหนัก การปฏิบัติ ในการกำจัด
แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ความพึงพอใจต่อ โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ และค่าดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย
โดยใช้สถิติอ้างอิง One samples t-test Pair samples t-test และ Independent samples- t-test

ผลการศึกษาพบว่า หลังทดลองทันทีและหลังทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนประถมศึกษา
กลุ่มทดลองมีความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมากกว่าก่อนการทดลองและ
มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.001$ ด้านการกำจัดแหล่ง
เพาะพันธุ์ยุงลายหลังทดลอง 1 สัปดาห์มีการปฏิบัติที่ดีมากกว่าก่อนการทดลอง และมากกว่ากลุ่ม
เปรียบเทียบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.001$ ดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย ของกลุ่ม
ทดลองพบว่ากลุ่มทดลองสัปดาห์ที่ 1 ค่าเฉลี่ย 4.65 และกลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 12.64 สัปดาห์ที่ 2
กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ย 1.65 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลดลง 5.30 สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ยลดลง
0.51 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.82 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5 กลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย ลดลงเท่ากับ 0
กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.09 และ 1.38 โดยค่าเฉลี่ยดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลายของกลุ่มเปรียบเทียบ
สูงกว่ากลุ่มทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด ดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย

CI = 0 โดยดัชนีความซุกกุกน้ำยุงลายของกลุ่มทดลอง หลังทดลองทันที ลดลง 0.37 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง ลดลง 0.48 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ ด้านความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนกลุ่มทดลองพบว่า ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80

สรุป ผลโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย มีความตระหนัก และการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายดีขึ้น ความพึงพอใจระดับดี และค่าดัชนีความซุกกุกน้ำยุงลายลดลง ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ควรนำโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายไปปรับใช้ในพื้นที่อื่นหรือปรับใช้ในกลุ่มนักเรียน ต่อไป

54920115: M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: DENGUE HEMORRHAGIC FEVER / INCENTIVE PROGRAM

/INCENTIVE/MOSQUITO LARVAE

WALAWUT TULAPAT: THE EFFECTS OF INCENTIVE PROGRAM ON ELIMINATION OF MOSQUITO BREEDING SOURCES AMONG PHATHOMSUKSA STUDENTS TOWARD DENSITY OF MOSQUITO LARVAE IN NAKU DISTRICT, KALASIN PROVINCE. ADVISOR: NIPA MAHARACHPONG, Ph.D. 160 P. 2012.

This study aimed to investigate the effects of incentive program to eliminate mosquito breeding sources among students toward density of mosquito larvae in Naku District, Kalasin Province. Moreover, the study aimed to compare the awareness, practice and container index. This study was quasi-experimental study. The experimental group was composed of 39 students who studied in Banjan Primary School, Nonnajan Sub-district. And, a comparison group consisted of 43 students who studied in BanKoknadee School in the same Sub-district. The experimental group had received the incentive program for 5 weeks. The comparison group had not received this program. Data were collected in the experimental and comparison groups before the intervention, immediately after the intervention and two weeks after intervention. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and test the significant difference with Paired t-test, Independent sample t-test, Chi-square test and One sample t-test.

The results showed that a mean score of awareness and practice of eliminating of mosquito breeding sources in the experimental group was significantly improved after the intervention, and was higher than the comparison group at the level of $p < 0.001$. After 2 weeks of intervention, awareness and practice of elimination of mosquito breeding sources by the experimental group was significantly improved after the intervention, and were higher than the comparison group at the level of $p < 0.001$. The container index in the experimental group was lower than the comparison group. The experimental group satisfaction with program was more than 80 percent.

According to the results of the study, the incentive program enabled students to improve their awareness and practices of eliminating mosquito breeding sources. The results suggest that this study might be applicable to other areas or other the target groups.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
สมมติฐานในการศึกษา.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	6
ขอบเขตของการศึกษา.....	7
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งจูงใจ(Incentive Theory).....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	32
รูปแบบการศึกษา.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	36
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง.....	49
4 ผลการศึกษา.....	50
ข้อมูลส่วนบุคคล.....	50
ความตระหนักของนักเรียนประถมศึกษาในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย.....	51
การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา.....	56
ค่าดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย (CI) ครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองและ กลุ่มเปรียบเทียบ.....	60
ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของ นักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลอง.....	63
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	65
สรุปผลการศึกษา.....	66
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	83
ภาคผนวก ข ค่าความตระหนักรายข้อ.....	85
ภาคผนวก ค โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย.....	97
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์.....	118
ภาคผนวก จ แบบบันทึกการปฏิบัติงาน.....	125
ภาคผนวก ฉ เอกสารพิทักษ์สิทธิ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ งานนิพนธ์.....	138
ภาคผนวก ช ภาพกิจกรรมการดำเนินงานนิพนธ์.....	146
ประวัติย่อของผู้ศึกษา.....	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (WHO Density Figure).....	14
2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ ผู้ปกครอง	51
3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาจำแนกตามระดับความตระหนักในการกำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที หลังการทดลอง 1 สัปดาห์.....	52
4 คะแนนความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามก่อนการ ทดลอง หลังการทดลองทันที หลังการทดลอง 1 สัปดาห์.....	53
5 การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียน ประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง ทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์.....	54
6 การเปรียบเทียบความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียน ประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	55
7 การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ต่อความ ตระหนักของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์.....	55
8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	56
9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	57
10 การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การเปรียบเทียบการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของนักเรียนประถมศึกษาภายใน กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	59
12 การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของนักเรียน ประถมศึกษา ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันทีกับหลัง ทดลอง 1 สัปดาห์	59
13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดัชนีความซุกก้นน้ำขุ่น (CI) ครั้วเรือนนักเรียน ประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มเปรียบเทียบ สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 3 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5	60
14 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีความซุกก้นน้ำขุ่น (CI) ครั้วเรือนนักเรียน ประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง กับหลังการ ทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	61
15 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีความซุกก้นน้ำขุ่น (CI) ครั้วเรือนนักเรียน ประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	62
16 การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจที่มีผลต่อดัชนีความซุกก้นน้ำขุ่น ของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์	63
17 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองจำแนกตามระดับความ พึงพอใจ	63
18 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มทดลองเทียบค่าเฉลี่ยเกณฑ์ที่ ร้อยละ 80	64

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการศึกษา.....	6
2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างนักเรียน.....	35
3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างนักเรียน.....	35
4 โปสเตอร์รณรงค์กำจัดลูกน้ำยุงลาย	115
5 โปสเตอร์ป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	116
6 โปสเตอร์รณรงค์กำจัดลูกน้ำยุงลาย	116
7 โปสเตอร์ป้องกันโรคไข้เลือดออก.....	117
8 กิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู โรงเรียนบ้านจาน และทีมวิทยากรร่วม กิจกรรมพิธีเปิดวันที่ 3 สิงหาคม 2555 ณ.หอประชุม โรงเรียนบ้านจาน.....	147
9 วิทยากรชี้แจงโครงการงานนิพนธ์ เพื่อเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ก่อนการทดลอง.....	148
10 วิทยากรบรรยาย สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ฉายวีดิทัศน์ เพื่อสร้างความตระหนัก .	148
11 ข่าวหนังสือพิมพ์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกเพื่อสร้างความตระหนักแก่นักเรียน	149
12 ภาพกิจกรรมแข่งขันจัดบัตรคำผลกระทบโรคไข้เลือดออกต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน	149
13 วิทยากรสรุปผลกระทบของโรคไข้เลือดออก	150
14 มอบรางวัลกลุ่มที่ชนะเลิศ ถูกต้อง เร็วที่สุด	150
15 การทำผ้าคลุมโถงบรรจุน้ำป้องกันยุงลายลงไปวางไข่	151
16 ภาพกิจกรรมสาธิตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย ทางกายภาพชีวภาพและทางเคมี	151
17 ฐานที่ 1 เกมยางสัมพันธ์ การค้นหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ที่มีเครื่องหมาย RC สีแดงติดไว้	152
18 นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมีอะไรบ้าง ตอบถูกต้องจึงเข้าสู่ การเล่นเกมน	152
19 เกมเชือกร่วมมือ คำถามการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย.....	153
20 ภาพกิจกรรมการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย.....	153
21 เกมสืบไข่ทองคำ การค้นหาลูกน้ำยุงลาย	154
22 เกมลูกบอลรวมทีม คำถาม การกำจัดลูกน้ำยุงลาย	154

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
23 วิชยากรสรุปกิจกรรมแนวทางการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมอบรางวัล เครื่องเขียน.....	155
24 ชี้แจงแนวทางการประกวดคุ่มครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย.....	155
25 แจ้งผลการประกวดคุ่มครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย	156
26 ติดสติ๊กเกอร์ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย	156
27 กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย	157
28 พิธีมอบรางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ ปลอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และการยกย่องชมเชย	157
29 ภาพกิจกรรมการออกสำรวจลูกน้ำยุงลายที่บ้านนักเรียน	158
30 การสุมประมินลูกน้ำยุงลาย	158
31 ภาพกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียน	159
32 ภาพกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียน	159

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคไข้เลือดออก (Dengue haemorrhagic fever - DHF) เป็นโรคติดเชื้อไวรัสเดงกีที่พบเมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้ว โดยครั้งแรกมีการระบาดที่ประเทศฟิลิปปินส์เมื่อปี พ.ศ. 2479 มีการระบาดครั้งแรกในประเทศไทย ปี พ.ศ.2501 อัตราอุบัติการณ์ของโรคมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยตลอด เป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขอย่างมาก (กระทรวงสาธารณสุข, 2551)

กระทรวงสาธารณสุขได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องแก้ไขอย่างจริงจังและเร่งด่วน จึงได้กำหนดนโยบายการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานลงสู่ชุมชน และได้กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของโรคไข้เลือดออก อัตราป่วยไม่เกิน 50 ต่อประชากรแสนคน และอัตราป่วยตายไม่เกินร้อยละ 0.13 (กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2551) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพ ปี 2551- 2555 โดยได้กำหนดเป้าประสงค์จังหวัดกาฬสินธุ์สามารถลดการป่วยและตายด้วยโรคที่เป็นปัญหาของจังหวัดได้ และได้ประกาศเป็นวาระสุขภาพของจังหวัดในการลดโรคที่เป็นปัญหาซึ่งโรคไข้เลือดออกก็เป็นหนึ่งในปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์ที่จำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหา สถานการณ์โรคไข้เลือดออกของจังหวัดกาฬสินธุ์ พบผู้ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกและมีการระบาดของโรคทุกปี โดยอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ปี 2554 อัตราป่วย 70.94 ต่อแสนประชากร (สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น, 2554) สถานการณ์โรคไข้เลือดออกของอำเภอนาคู ปี พ.ศ.2554 อัตราป่วย 92.20 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 10 – 14 ปี ร้อยละ 37.86 ของผู้ป่วยทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์, 2554) การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ได้ดำเนินการมาแล้วเกือบ 50 ปี ทั้งกิจกรรมอบรมสร้างความตระหนัก และความร่วมมือของประชาชนทุกครัวเรือน โดยมี เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นแกนนำในการทำกิจกรรม โดยการรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกำจัด และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุกสัปดาห์ อย่างต่อเนื่อง (กรมควบคุมโรค, 2551) แต่สถานการณ์โรคไข้เลือดออกยังคงมีแนวโน้มระบาดรุนแรงเพิ่มขึ้น และการแก้ไขปัญหายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบโดยตรงจากการป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก จากการประเมินผลทราบว่า กิจกรรมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และลูกน้ำยุงลายซึ่งเป็นหัวใจหลักของการป้องกันและควบคุมโรค

ใช้เลือดออกการไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังต่อเนื่องทำให้มีผู้พาหะชุกชุม กลวิธีควบคุมโรค ใช้เลือดออกในปัจจุบัน คือการการควบคุมผู้พาหะนำโรค ให้น้อยลง ซึ่งทำได้โดยการควบคุม แหล่งเพาะพันธุ์ การกำจัดยุงตัวเต็มวัย และลูกน้ำ (กรมควบคุมโรค, 2553) การให้สิ่งจูงใจแก่นักเรียนก็เป็นแนวทางหนึ่งในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่จะนำไปสู่การป้องกันและควบคุมโรคใช้เลือดออก อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากการทบทวนวรรณกรรมโรคใช้เลือดออก เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้หากประชาชนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง และเหมาะสมในการป้องกันโรค โดยการควบคุม กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง การป้องกันไม่ให้ยุงกัด และการกำจัดยุงลายซึ่งเป็นพาหะนำโรค ปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติตัวก็คือ สิ่งจูงใจ (Incentive) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจภายนอกเช่น เงิน สิ่งของ สิ่งตอบแทน คะแนน รางวัลที่เขาจะได้รับจากการปฏิบัติงาน ส่วนสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล (Personal non-material opportunity) หมายถึง โอกาสที่บุคคลจะได้รับแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ เช่น ได้รับเกียรติยศ ได้รับการยกย่องชมเชย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรืองานที่ปฏิบัติ สิ่งจูงใจนี้จัดเป็นสิ่งที่สำคัญในการจะช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ (Barnard, 1972) แรงจูงใจของผู้ปฏิบัติงานที่เกิดจากการได้รับสิ่งจูงใจถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติงาน การกำหนดสิ่งจูงใจ ซึ่งเป็นการจูงใจในการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย การจูงใจ โน้มน้าวให้ผู้ปฏิบัติงานที่จะได้รับสิ่งจูงใจ ที่จะเชื่อมโยงถึงความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจจากการปฏิบัติงานสิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนผลการปฏิบัติงานเมื่อมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการได้รับสิ่งจูงใจ จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของงานสูงตามไปด้วย (สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ, 2550)

การให้สิ่งจูงใจ เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนัก และการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่มีต่อการลดดัชนีความชุกของน้ำยุงลาย (Container Index = CI) ทำให้นักเรียนมีความตระหนัก การปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจ การศึกษาครั้งนี้จะให้สิ่งจูงใจภายนอก ได้แก่ การให้ เสื้อทีม คะแนนในการปฏิบัติงานกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ใบประกาศเกียรติคุณพร้อม ปดอกแขน และรางวัลสนับสนุนสื่อการสอน (กล่องจิตอด) โดยการให้สิ่งของที่เป็นเสื้อทีมทุก สัปดาห์โดยมีเงื่อนไขจะมอบให้นักเรียนทุกคนที่ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลายจากการสำรวจค่า CI=0 การให้คะแนนจากการส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่บ้าน ของนักเรียนแก่ครูประจำชั้น ทุกสัปดาห์ โดยผู้ปกครองลงนามรับรอง การมอบใบประกาศเกียรติคุณพร้อม ปดอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้แก่ นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการ ยกย่องชมเชย ที่มีส่วนร่วมกิจกรรมครบ 4 สัปดาห์ และการให้รางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การสอน

(กล้องดิจิทัล) มอบให้โรงเรียน เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของนักเรียน โดยมีเกณฑ์ครัวเรือนของนักเรียนดัชนีความชุกของน้ำยุงลายเท่ากับ 0 ร้อยละ 80 จากการศึกษาของจุฑามาศ เถาว์ชาติ ได้ศึกษาปัจจัยการจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในจังหวัดเขตการสาธารณสุข 3 พบว่าการยกย่องนับถือ มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และการศึกษาของจันจนกร พรหมแก้ว ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจและเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานจากคำรับรองการปฏิบัติราชการของบุคลากรกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่าความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งจูงใจที่เป็นโล่รางวัล ประกาศเกียรติคุณดีเด่นทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงาน และจากการศึกษาของ Brown ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคล ในสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดให้สิ่งจูงใจภายนอก (Extrinsic Incentives) เป็นสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ที่เสนอให้แก่บุคลากรในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยการใช้สิ่งจูงใจ (Incentive) ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนพบว่าโรงเรียนมีการใช้สิ่งจูงใจในการกระตุ้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสิ่งจูงใจส่งผลให้บุคลากรของโรงเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยการควบคุมป้องกันทางกายภาพ เช่นการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้เด็กนอนกางมุ้ง การควบคุมป้องกันทางเคมี เช่นการพ่นหมอกควัน การใส่สารกำจัดลูกน้ำยุงลาย การควบคุมป้องกันทางชีวภาพ เช่น การปล่อยปลา กินลูกน้ำเป็นต้น ในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก จำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ และความร่วมมือ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะจัดโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน โดยใช้แนวคิดทฤษฎีสิ่งจูงใจ (Incentive Theory) มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยสอดแทรกอยู่ในโปรแกรมการเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกาปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อลดดัชนีความชุกของน้ำยุงลาย ที่จะส่งผลต่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการทางด้านสาธารณสุข ด้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอนาคูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาผลของการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายกับนักเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาตู จังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา หลังการทดลองทันที ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
2. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
3. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์
4. เพื่อเปรียบเทียบการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา หลังการทดลองทันที ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
5. เพื่อเปรียบเทียบการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
6. เพื่อเปรียบเทียบการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์
7. เพื่อเปรียบเทียบดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษา ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ
8. เพื่อการเปรียบเทียบดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนนักเรียนประถมศึกษา ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์
9. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการให้สิ่งจูงใจเพื่อการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มทดลอง หลังทดลองทันที

สมมติฐานในการศึกษา

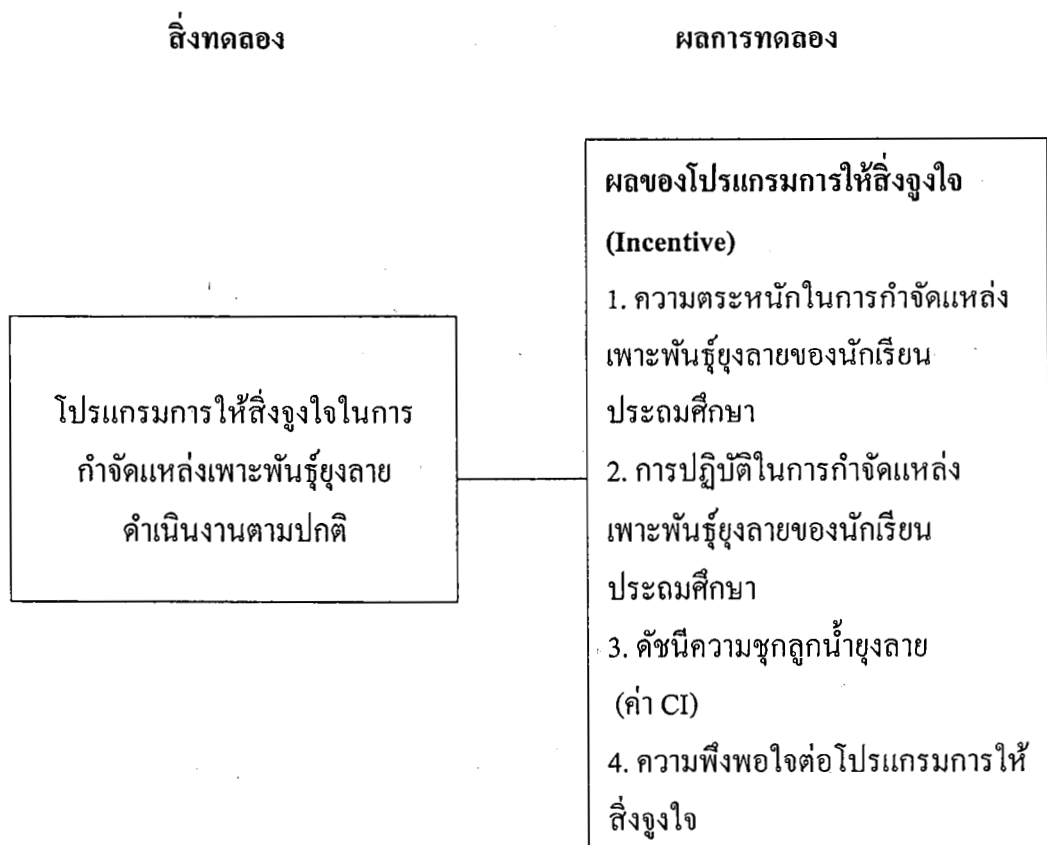
การให้สิ่งงูใจในการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายที่มีต่อค่าดัชนีลูกน้ำยงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษา อำเภอนาญ จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังนี้

1. หลังการทดลองทันทีที่ความตระหนักในการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายของนักเรียนประถมศึกษาลุ่มทดลองมากกว่าลุ่มเปรียบเทียบ
2. หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ความตระหนักในการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายของนักเรียนประถมศึกษาลุ่มทดลองมากกว่าลุ่มเปรียบเทียบ
3. หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ความตระหนักในการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายของนักเรียนประถมศึกษาภายในลุ่มทดลอง ดีวก่อนการทดลอง
4. หลังการทดลองทันทีการปฏิบัติการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายของนักเรียนประถมศึกษาลุ่มทดลองดีวกลุ่มเปรียบเทียบ
5. หลังการทดลอง 1 สัปดาห์การปฏิบัติการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายของนักเรียนประถมศึกษาลุ่มทดลองดีวกลุ่มเปรียบเทียบ
6. หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์การปฏิบัติการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลายของนักเรียนประถมศึกษาภายในลุ่มทดลองดีวก่อนการทดลอง
7. ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ค่าดัชนีความชุกลูกน้ำยงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างลุ่มทดลองลดลงมากกว่าลุ่มเปรียบเทียบ
8. ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ค่าดัชนีความชุกลูกน้ำยงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษาภายในลุ่มทดลองลดลงมากกว่าก่อนการทดลอง
9. หลังทดลองทันทีนักเรียนลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งงูใจในการกำจัดแหล่งพะพันรู้ยงลาย ร้อยละ 80

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออก สรุปได้ว่าการที่จะมีการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้ผล เป็นการให้สิ่งจูงใจ (Incentive)

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรอิสระ คือการให้สิ่งจูงใจ (Incentive) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อลดดัชนีความชุกตูกน้ำยุงลาย ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทำให้นักเรียนเกิดความตระหนัก และการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายต่อการให้สิ่งจูงใจ แตกต่างจากการไม่ใช้โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจหรือไม่

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคลากรสาธารณสุขในการจัดโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจใน เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนัก ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่จะนำไปสู่การป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกได้

3. นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการศึกษา ค้นคว้าหาแนวทางในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกในอำเภอนาคู

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบสองกลุ่ม วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest Posttest Control Group Design) เก็บข้อมูลด้วยแบบ สัมภาษณ์ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6 ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัฐและเอกชน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนประถมศึกษาจำนวน 60 คนได้มาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ทำการศึกษาช่วงเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2555

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระได้แก่โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจได้แก่ เลือทิมเก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยง ยุงลายจะมอบให้นักเรียนทุกคน ๆ ละ 1 ตัวเป็นรายสัปดาห์โดยมีเงื่อนไขจะมอบให้เมื่อผลการสุ่ม ประเมินครัวเรือนของนักเรียนที่มีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายเท่ากับ 0 คะแนนการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายส่งให้คุณครูให้คะแนนทุกวันจันทร์จำนวน 4 สัปดาห์ ๆ ละ 25 คะแนน โดย คะแนน เต็ม 100 คะแนน ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อการยก ย่องชมเชย จะมอบให้นักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมครบ 4 สัปดาห์ และรางวัลสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การสอน (กล่องดิจิตอล) ที่เป็นรางวัลส่วนรวมมอบให้แก่ทางโรงเรียนโดยมีเงื่อนไขดัชนี ความชุกถูกน้ำยุงลายครัวเรือนของนักเรียนเท่ากับ 0 ร้อยละ 80 จากครัวเรือนกลุ่มทดลองทั้งหมด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณถูกน้ำยุงลายในครัวเรือนด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 ความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา

2.2.2 การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา

2.2.3 ดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย (CI) ในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษา

2.2.4 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการวัดผลสามครั้ง ในเรื่อง ความตระหนัก การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และดัชนีความชุกของน้ำยุงลาย ไม่ได้วัดถึงอัตราการป่วยของโรคไข้เลือดออกหลังการใช้โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ว่ามีผลต่อการลดอัตราการป่วยของโรค ไข้เลือดออกในพื้นที่
2. การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาไม่สามารถควบคุม การได้รับข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ จาก สื่อแหล่งต่าง ๆ ครูประจำชั้น การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ และการสุ่มประเมิน ค่าดัชนีความชุกของน้ำยุงลายระดับจังหวัดในพื้นที่ที่ทำการศึกษาในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ได้ เนื่องจากอาจมีผลต่อดัชนีความชุกของน้ำยุงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษาได้
3. ความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายแปรผันตามปริมาณน้ำฝนความชื้นสัมพัทธ์และอุณหภูมิ หรือ แปรผันตามฤดูกาล ซึ่งในช่วงระหว่างทำการทดลองมีฝนตกชุกอาจจะส่งผลต่อดัชนีความชุก ลูกน้ำยุงลายได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการจัดกิจกรรมของกลุ่มนักเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณาจาก ความตระหนัก การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ดัชนีความชุกของน้ำยุงลาย ความพึงพอใจภายหลังจากการได้รับ โปรแกรม
2. โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ หมายถึง การที่นักเรียนได้รับสิ่งจูงใจ เพื่อทำให้เกิดความตระหนัก การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ลดดัชนีความชุกของน้ำยุงลาย และความพึงพอใจสิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
3. สิ่งจูงใจ หมายถึง สิ่งดึงดูดหรือล่อใจ ได้แก่รางวัลเสื้อทีม คะแนนการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย รางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การสอนในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ครัวเรือนของนักเรียน
4. การกำจัด หมายถึง การปฏิบัติของนักเรียนในการป้องกันการวางไข่ของยุงลาย การทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และการปรับสภาพแวดล้อมโดยการกระทำเพื่อการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในภาชนะ ที่บ้าน ทั้งการทำลาย ผึ่ง เผา กลบ ปิดฝาภาชนะ ป้องกันยุงลาย

วางไข่ โดยการดำเนินการทางกายภาพได้แก่การปิดฝาภาชนะ การขัดล้างภาชนะ การเปลี่ยนน้ำ
ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ทางชีวภาพได้แก่การปล่อยปลากินลูกน้ำ และทางเคมีได้แก่การใส่
ทรายอะเบท เกลือแกง ส้มสายชู ผงซักฟอก

5. แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย หมายถึง ภาชนะที่ใช้และเศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณ
บ้านที่มีน้ำขังและเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย

6. ความตระหนัก หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจ มีจิตสำนึกในการมองเห็นประโยชน์
การมองเห็นคุณค่า การมองเห็นความสำคัญ ที่นำไปสู่ความตั้งใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

7. ดัชนีความชุกของลูกน้ำยุงลาย หมายถึงค่าที่ได้จากจำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลาย
ครว้เรือนของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง คูณด้วยร้อยละจำนวนภาชนะครว้เรือนของนักเรียน
กลุ่มตัวอย่าง ที่สำรวจทั้งหมด

8. นักเรียนประถมศึกษา หมายถึงนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัฐและ
โรงเรียนเอกชน อำเภอนาตู จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

9. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้เข้าร่วมในการศึกษาที่ให้สิ่งจูงใจใน
การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

10. กลุ่มเปรียบเทียบ หมายถึง นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าร่วมในการศึกษาแต่ไม่ให้
สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

11. การดำเนินการตามปกติ หมายถึงการปฏิบัติงานในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ในพื้นที่โดย อสม. และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโดยนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

12. ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนต่อ
สิ่งจูงใจที่ได้รับ ได้แก่ รางวัล เสื้อทีม คะแนนใบประกาศเกียรติคุณ ปλοกแขนสายตรวจแหล่งเพาะ
พันธุ์ยุงลาย รางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลการให้สิ่งจูงใจ ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้กำหนดมาตรฐานและแนวความคิดในการศึกษา โดยได้แบ่งหัวข้อ ดังนี้ต่อไปนี้

1. การป้องกันโรคไข้เลือดออก
2. แนวคิดทฤษฎีสิ่งจูงใจ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การป้องกันโรคไข้เลือดออก

ในอดีตที่ผ่านมา การควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยหน่วยงานสาธารณสุขเพียงอย่างเดียวไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ หรืออาจได้ผลแต่เพียงชั่วระยะเวลาสั้น ๆ ดังนั้นขณะนี้หลายจังหวัดได้พยายามหารูปแบบการควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีรูปแบบต่าง ๆ เช่นการรณรงค์ โดยระดมความร่วมมือของผู้นำชุมชน นักเรียน อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนเพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชน เป็นครั้งคราวขาดความต่อเนื่อง ความร่วมมือกับโรงเรียนในการสอนนักเรียนให้มีความรู้ เรื่องการควบคุมยุงลาย และมอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่บ้านการจัดหาทรายอะเบท ที่ใช้สำหรับกำจัดลูกน้ำยุงลาย มาจำหน่ายในกองทุนพัฒนาหมู่บ้านในราคาถูก ซึ่งโครงการทดลองควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน หลายโครงการประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในระยะเวลาดำเนินงานของโครงการแต่ไม่สามารถดำเนินการให้ต่อเนื่องในระยะยาวได้ (กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2545, หน้า 123-124)

1. องค์ประกอบของการเกิดโรคไข้เลือดออก โรคไข้เลือดออกจะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการด้วยกัน คือ

1.1 คน คือบุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้เลือดออก จากข้อมูลการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาพบว่า กลุ่มอายุตั้งแต่ 10 – 14 ปี เป็นกลุ่มที่มีจำนวนผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมา กลุ่มอายุ 15 -24 ปี และกลุ่มอายุ 5 -9 ปี สำหรับกลุ่มอายุ 0 -4 ปี และมากกว่า 25 ปี จนถึง 65 ปี ยังพบว่ามีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก แต่พบน้อยกว่ากลุ่มอื่น

1.2 เชื้อไวรัส เป็นไวรัสเดงกี มี 4 Serotypes ได้แก่ DEN 1 DEN 2 DEN 3

และ DEN 4

1.3 ยุงลาย เป็นพาหะนำเชื้อมาสู่คน มี 2 ชนิด คือยุงลายบ้าน และยุงลายสวน หากชุมชนใดมีองค์ประกอบทั้ง 3 ประการครบถ้วน โรคไข้เลือดออกสามารถเกิดและระบาดในชุมชนนั้นได้ ในขณะที่วัคซีนโรคไข้เลือดออกอยู่ในระหว่างการพัฒนา สำหรับเชื้อเดงกีซึ่งไม่มียาฆ่าเชื้อโดยเฉพาะ ดังนั้นกลวิธีควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกในปัจจุบัน คือ การควบคุมยุงพาหะนำโรคให้น้อยลง ซึ่งทำได้โดยการควบคุมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง การกำจัดยุงตัวเต็มวัยและลูกน้ำยุงลาย (กรมควบคุมโรค, 2553)

2. พาหะของโรคไข้เลือดออก ยุงลายเป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย มีอยู่ 2 ชนิด คือ

2.1 ยุงลายบ้าน (*Aedes aegypti*) เป็นพาหะนำโรคไข้เลือดออก และไข้ชิคุนกุนยาที่สำคัญที่สุด กล่าวคือยุงลายจะกัด และดูดเลือดคนที่เป็ยไข้เลือดออก แล้วเชื้อไวรัสจะเจริญเติบโตแพร่กระจายอยู่ในกระเพาะอาหารของยุง จากนั้นจะมาอยู่ที่ต่อมน้ำลายของยุงพร้อมที่จะแพร่เชื้อโดยไปกัดดูดเลือดบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง (ในรัศมีไม่เกิน 50 เมตร) ยุงชนิดนี้ชอบอาศัยอยู่ในบ้านหรือบริเวณรอบ ๆ บ้าน แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น ตุ่มน้ำ ถังซีเมนต์ใส่น้ำ บ่อคอนกรีตในห้องน้ำ จานรองตู้กันมด ขางรถยนต์เก่า กระจิ่ง แจกัน ราน้ำฝนที่มีน้ำขัง กะลามะพร้าว กาบใบต้นไม้ รูดต้นไม้

2.2 ยุงลายสวน (*Aedes albopictus*) เป็นพาหะรอง สามารถนำเชื้อโรคไข้เลือดออก และโรคชิคุนกุนยาได้ แต่มีความสำคัญน้อยกว่ายุงลายบ้าน แหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลายชนิดนี้มักเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่วนใหญ่พบอยู่นอกบ้าน เช่น โพงรงไม้ กระจบอกรไม้ไผ่ที่มีน้ำขัง ลูกมะพร้าว กระจลา กระจบอกร (กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2553, หน้า 7)

3. วงจรชีวิตยุงลาย เริ่มตั้งแต่ยุงลายไข่จนเจริญเป็นตัวแก่ จะใช้เวลาประมาณ 7-10 วัน ซึ่งสรุปเป็นระยะต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 ไข่ (egg) ยุงลายจะวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ มีลักษณะไข่ใหม่สีขาว ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีดำรูปปร่างคล้ายกระสวย ยุงลายจะวางไข่เหนือระดับน้ำตามผนังด้านในภาชนะที่มีความชื้นและเย็น สามารถทนความแห้งแล้งได้นานหลายเดือน เมื่อระดับน้ำท่วมถึงไข่จึงจะฟักตัวออกมาเป็นลูกน้ำไข่จะสามารถฟักเป็นลูกน้ำได้ภายในระยะเวลา 30-60 นาที ยุงลายตัวเมีย 1 ตัว เมื่อกินเลือดอิ่มสามารถวางไข่ได้เกินกว่า 100 ฟอง และสามารถมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 30-45 วัน วางไข่ได้ถึง 3 ครั้ง

3.2 ลูกน้ำ (larva) มีลักษณะคล้ายตัวหนอนหัวเล็ก ส่วนหัว ประกอบด้วยตา 1 คู่ หนวด 1 คู่ ออโต ส่วนท้องแบ่งเป็นปล้อง ๆ ลูกน้ำขุดรูจะลอกคราบ 4 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 4-7 วัน จึงเจริญเป็นตัวโม่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความชื้นและอาหาร ลูกน้ำขุดรูจะไวต่อแสงมาก กล่าวคือ เมื่อมีแสงสว่างผ่านหรือมีสิ่งใดเคลื่อนผ่านผิวน้ำตัวมันจะว่ายลงก้นภาชนะทันที การเคลื่อนไหวของลูกน้ำขุดรูจะคล้ายกับงูหรือรูปตัว S

3.3 ตัวโม่ง (pupa) จะหยุดกินอาหารแต่มีการเปลี่ยนแปลงภายใน ใช้เวลาประมาณ 1-2 วัน จึงจะลอกคราบเป็นตัวเต็มวัย

3.4 ตัวเต็มวัย (adult) ทั้งเพศผู้และเพศเมียจะออกหากินในตอนกลางวัน เป็นขุขี้ที่ไม่ชอบแสงแดดและลมแรง จึงออกหากินไม่ไกลจากถิ่นกำเนิด ขุขี้เพศผู้กินน้ำหวานจากเกสร ดอกไม้เป็นอาหาร ส่วนขุขี้เพศเมียจะกินเลือดคนและสัตว์เพื่อต้องการ โปรตีนจากเลือดไปทำให้ไข่สุก ระยะเวลาที่ขุขี้ขุดรูชอบออกกินเลือดคือ เวลาประมาณ 9.00-16.00 น. และขุขี้ขุดรูจะมีอายุอยู่ได้นานประมาณ 30-45 วัน

4. การติดต่อของโรคไข้เลือดออก โรคไข้เลือดออกมีขุขี้ขุดรูเป็นพาหะนำโรค โดยขุขี้ขุดรูตัวเมียกัด และดูดเลือดคนเป็นอาหารจะกัดดูดเลือดผู้ป่วยซึ่งในระยะไข้สูงจะเป็นระยะที่มีไวรัสอยู่ในกระแสเลือดเชื้อไวรัสจะเข้าสู่กระเพาะขุขี้เข้าไปอยู่ในเซลล์ที่ผนังกระเพาะเพิ่มจำนวนมากขึ้น แล้วออกมาจากเซลล์ผนังกระเพาะเดินทางสู่ต่อมน้ำลายพร้อมที่จะเข้าสู่คน ที่ถูกกัดในครั้งต่อไป ซึ่งระยะฟักตัวในขุขี้ประมาณ 8-12 วัน เมื่อขุขี้ตัวนี้ไปกัดคนอื่นอีก ก็จะปล่อยเชื้อไวรัสไปยังผู้ที่ถูกกัด และผ่านระยะฟักตัวประมาณ 5-8 วัน ก็จะทำให้เกิดอาการของโรคได้ ซึ่งมีวงจรการเกิดโรคไข้เลือดออก ดังนี้ (กรมควบคุมโรค, 2545)

5. การระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยทางทฤษฎีแล้วการนำข้อมูลการสำรวจดัชนีความชุกของน้ำมาใช้ในการเกิดประโยชน์สูงสุด ควรดำเนินการสำรวจทุกเดือน เนื่องจากเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ความชุกของขุขี้ขุดรูแปรผันตามปริมาณน้ำฝนความชื้นสัมพัทธ์และอุณหภูมิ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แปรผันตามฤดูกาล (Seasonal variation) ในทางปฏิบัติแล้วการดำเนินการสำรวจทุกเดือนคงเป็นไปได้ยาก ทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณ ด้วยเหตุนี้จึงดำเนินการเป็นช่วงอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี ดังนี้

ครั้งที่ 1 ช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์

ครั้งที่ 2 ช่วงเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน

ครั้งที่ 3 ช่วงเดือน สิงหาคม – กันยายน

ครั้งที่ 4 ช่วงเดือน พฤศจิกายน – ธันวาคม

6. ดัชนีความชุกของน้ำยุงลาย ดัชนีความชุกของน้ำยุงลายที่ใช้ในการแปลผล ได้แก่

Container Index (C.I) หมายถึง จำนวนที่ภาชนะที่พบลูกน้ำในจำนวนภาชนะที่สำรวจทั้งหมด 100 ภาชนะ ซึ่งเป็นดัชนีความชุกของลูกน้ำยุงลายที่พบในครัวเรือน อาคารสถานที่ที่ร้อยละของภาชนะที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลาย

$$C.I. = \frac{\text{จำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลาย} \times 100}{\text{จำนวนภาชนะที่สำรวจทั้งหมด}}$$

C.I. ซึ่งค่านี้ในแง่ของทางระบาดวิทยาแล้วไม่เป็นที่นิยมใช้ เนื่องจากว่าค่านี้จะแสดงค่าร้อยละของภาชนะที่พบลูกน้ำเท่านั้น ไม่สามารถบอกจำนวนลูกน้ำที่อยู่ในภาชนะเหล่านั้นได้ เพราะบางพื้นที่ที่มีจำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำน้อย แต่ภาวการณ์ระบาดของโรคสูงเนื่องจากมียุงที่เกิดจากภาชนะเหล่านั้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นค่านี้จึงไม่สามารถทำนายการระบาดของโรคได้ ส่วนค่า Breteau Index (B.I) หมายถึง จำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำในจำนวนบ้านทั้งหมด 100 หลังคาเรือน

$$B.I. = \frac{\text{จำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลาย} \times 100}{\text{จำนวนบ้านที่สำรวจทั้งหมด}}$$

B.I. เป็นค่าที่ดีที่สุดในการประมาณค่าความชุกของลูกน้ำยุงลาย เพราะเป็นค่าที่ได้จากจำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำต่อบ้านที่ทำการสำรวจ ค่าที่แสดงให้ทราบว่าจำนวนภาชนะที่พบลูกน้ำในบ้าน 100 หลัง หรือจำนวนภาชนะที่มีลูกน้ำทั้งหมดในพื้นที่นั้นโดยประมาณ เมื่อได้ค่าดัชนีความชุกของลูกน้ำยุงลายแล้วให้นำค่าดัชนีมาเทียบกับตารางแสดงความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายหรือ WHO Density Figure ก็จะทำให้เราทราบถึงค่าโดยประมาณของความชุกชุมของยุงลายตัวเมียในพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร และสามารถทำนายได้ว่าพื้นที่นั้น เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคน้อยเพียงใด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความชุกชุมของลูกน้ำยุงลาย (WHO Density Figure)

Density Figure	Mosquito pop, Female/Km2	Aedes house Index	Container Index	Breteau Index
1	1 แสนตัว	1-3	1-2	1-4
2	2 แสนตัว	4-7	3-5	5-9
3	3 แสนตัว	8-17	6-9	10-19
4	4 แสนตัว	18-28	10-14	20-34
5	5 แสนตัว	29-37	15-20	35-49
6	6 แสนตัว	38-49	21-27	50-74
7	7 แสนตัว	50-59	28-31	75-99
8	8 แสนตัว	60-76	32-40	104-199
9	9 แสนตัว	ตั้งแต่ 77 ขึ้นไป	ตั้งแต่ 41 ขึ้นไป	ตั้งแต่ 200 ขึ้นไป

ที่มา : (กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2545)

การใช้ดัชนีความชุกชุมของลูกน้ำยุงลายเทียบกับตาราง (WHO Density Figure)

ดูค่า Breteau Index เป็นหลัก เพราะค่านี้จะเป็นค่าที่ละเอียดที่สุด รองลงมาคือค่า Container Index ตัวอย่าง เช่น ค่า B.I. เท่ากับ 50 ค่า C.I. เท่ากับ 21 ให้นำค่าทั้งสองมาเทียบกับตารางจะเห็นว่าค่าทั้งสองอยู่ในระดับ Density Figure ที่ ๕ แสดงว่าในบริเวณพื้นที่สำรวจ 1 ตารางกิโลเมตร จะมียุงลายตัวเมียบินหากินหรืออาศัยอยู่ประมาณ 6 แสนตัว จากค่า B.I. เราจะทราบว่าเป็นบ้าน 1 หลัง จะมีลักษณะที่มีลูกน้ำอยู่กี่ภาชนะ และจากการสำรวจลูกน้ำนี้จะทำให้เราทราบถึงแหล่งเพาะพันธุ์ในบริเวณพื้นที่ที่ทำการสำรวจ และยังสามารถหาลำยละการเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ได้จากภาชนะที่สำรวจทั้งหมด ซึ่งค่า B.I. มีค่ามากกว่า 50 ถือว่าโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคสูง และค่า B.I. น้อยกว่า 5 ถือว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงต่ำ

7. การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ การป้องกันโรคล่วงหน้า และ การควบคุมเมื่อเกิดโรคระบาด

7.1 การป้องกันโรคล่วงหน้า การดำเนินงานที่สำคัญที่สุดในการควบคุมไข้เลือดออกคือการป้องกันโรคล่วงหน้าเพื่อบังคับเน้นการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งต้องดำเนินการก่อนโรคเกิด หากเกิดการระบาดแล้วการควบคุมจะทำให้ลำบากและสูญเสียงบประมาณในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้น สำหรับพื้นที่เป้าหมายของการป้องกันโรคล่วงหน้า คือหมู่บ้าน และ

ชุมชนทุกแห่งไม่มีพื้นที่ยกเว้น เพราะในปัจจุบันโรคได้แพร่กระจายไปในพื้นที่เกือบทุกแห่งทั่วประเทศแล้ว ฉะนั้นการดำเนินการป้องกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพทุกพื้นที่ จึงควรปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันโรคล่วงหน้า เพื่อตัดวงจรการแพร่เชื้อไวรัสเด็งกีในหน้าแล้ง ดังนี้

7.1.1 วิเคราะห์สาเหตุการระบาด และสอบสวนแหล่งรังโรค

7.1.2 กำจัดศักยภาพของแหล่งรังโรคในพื้นที่เสี่ยง การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อลดจำนวนลูกน้ำยุงลายให้เหลือน้อยที่สุด คือ ค่าดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย ($HI \leq 10$, $CI = 0$)

7.1.3 ระวังการแพร่เชื้อในพื้นที่ ด้วยการเฝ้าระวังโรค ค้นหาผู้ป่วย และตรวจวินิจฉัยโดยเร็ว

7.2 การควบคุมเมื่อเกิดโรคระบาด เมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกเกิดขึ้นในชุมชนหรือในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการควบคุมโรคด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้โรคไข้เลือดออกสงบโดยเร็วที่สุด โดยดำเนินการพ่นเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัยที่มีเชื้อไวรัสไข้เลือดออก กำจัดหรือทำลายแหล่งเพาะพันธุ์และลูกน้ำยุงลายในบริเวณบ้านและรอบ ๆ บ้านผู้ป่วย เพื่อไม่ให้แพร่ระบาดไปยังชุมชนอื่น หากเริ่มดำเนินการควบคุมได้ช้า โรคจะแพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางจนเกินกำลังที่จะควบคุมได้ โดยปกติโรคไข้เลือดออกมักจะระบาดในฤดูฝน คือประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายนหรือเดือนตุลาคมของทุกปี แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศในแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน จึงทำให้ช่วงเวลาที่โรคระบาดมีความแตกต่างกัน สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการควบคุมการระบาดคือการเฝ้าระวังโรคที่รวดเร็ว ถูกต้อง และครบถ้วน เพื่อให้รู้การเกิดโรคโดยเร็วต้องปฏิบัติดังนี้

7.2.1 ประกาศเตือนประชาชนให้ทราบว่าโรคไข้เลือดออกระบาดในชุมชนนั้น พร้อมกับให้ศึกษาแก่ประชาชนให้รู้จักวิธีการป้องกันตนเองและครอบครัวไม่ให้ยุงลายกัด ให้ความรู้วิธีปฏิบัติเมื่อเด็กป่วยหรือสงสัยว่าป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก และวิธีการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านและขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่อาจมีหลงเหลืออยู่ในชุมชนให้หมด การกำจัดลูกน้ำยุงลายในบ้านผู้ป่วย และบริเวณรอบบ้านผู้ป่วยควรดำเนินการในรัศมี 100 เมตร และประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในพื้นที่เกิดโรค ซึ่งหลังควบคุมโรคแล้วควรมีค่า $HI=0$ หรือมีค่าใกล้เคียง 0 มากที่สุด

7.2.2 ใช้มาตรการเร่งด่วนสำหรับการควบคุมการระบาด คือการพ่นเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย วิธีนี้จะช่วยลดจำนวนยุงลายที่มีเชื้อไข้เลือดออกในชุมชน การพ่นเคมีต้องครอบคลุมพื้นที่จะช่วยตัดวงจรการระบาดของโรคลงได้ ทีมควบคุมโรคต้องมีความพร้อมต้องดำเนินการควบคุมแหล่งแพร่โรคภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อได้รับการยืนยัน ตามการกระจายของผู้ป่วย หากเกิดมีผู้ป่วยควรดำเนินการควบคุมแหล่งแพร่โรคผู้ป่วยไข้เลือดออกจากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ว่าเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งแพร่โรคจริง ลักษณะการพ่นเคมีควร

ปฏิบัติตามการกระจายของผู้ป่วย ดังนี้ หากเกิดมีผู้ป่วย ความดำเนินการควบคุมแหล่งแพร่โรค หมู่บ้านหรือชุมชน โดยพ่นสารเคมีในบ้านผู้ป่วย และพื้นที่รอบบ้านในรัศมีอย่างน้อย 100 เมตร การพ่นสารเคมี ควรดำเนินการอย่างน้อย 2 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 7 วัน หากเกิดมีผู้ป่วยกระจายทั่วไปในชุมชน หรือหมู่บ้าน ควรพ่นทุกหลังคาเรือนในชุมชน และควรพ่นเคมีให้มีบริเวณกั้นกลางที่ปลอดภัยรอบชุมชนนั้นด้วยหากมีหมู่บ้านอื่นอยู่ข้างเคียง ควรพิจารณาพ่นเคมีเพิ่มเติมในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงนั้นด้วย การใช้เคมีภัณฑ์พ่นกำจัดยุงลายจะดำเนินการใน 2 กรณี

กรณีแรก คือการพ่นเคมีเพื่อป้องกันโรคลวงหน้า ควรดำเนินการเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อก็เกิดโรค โดยเป็นมาตรการเสริมให้กับมาตรการหลัก คือการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ถ้าหากควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายได้อย่างสมบูรณ์ อาจไม่จำเป็นต้องพ่นเคมีกำจัดยุงตัวเต็มวัย

กรณีที่สองคือการพ่นเคมีเพื่อควบคุมการระบาดในชุมชนที่มีผู้ป่วยเกิดขึ้นแล้ว วัตถุประสงค์เพื่อกำจัดยุงลายที่มีเชื้อโรคใช้เลือดออกให้หมดไปโดยเร็วที่สุด เพื่อตัดวงจรการแพร่เชื้อวิธีการพ่นเคมีกำจัดยุงลายใช้โดยทั่วไปมี 2 วิธี คือ การพ่นฝอยละออง หรือ ยูแอลวี (Ultra Low Volume or ULV) และการพ่นหมอกควัน

การป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยการควบคุมยุงพาหะนั้น จะได้ผลดีต้องผสมผสานทั้งการควบคุมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง การกำจัดยุงตัวเต็มวัยและลูกน้ำยุงลาย จะทำเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ จะต้องปฏิบัติให้มีความครอบคลุมสูงสุด ดำเนินการทุกครัวเรือน ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ถ้าเป็นไปได้ต้องควบคุมตลอดปี ทั้งในครัวเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล วัด และศาสนสถาน ร่วมกับมาตรการการให้สุศึกษาแก่ประชาชนในเรื่องสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เด็กป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก เพื่อจะช่วยป้องกันบุตรหลานของตนเองไม่ให้ป่วยได้ โดยการจัดการบ้านเรือนของตนเองไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และเป็นที่อยู่อาศัยของยุงลาย รวมถึงวิธีการปฏิบัติเมื่อสงสัยว่าบุตรหลานป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก โดยการให้สุศึกษาแก่ประชาชน ทางสื่อมวลชน วิทยุชุมชน โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เสียงตามสายในเขตเทศบาล สำหรับนักเรียนโดยทางโรงเรียนให้ชั่วโมงสุศึกษาตามหลักสูตรของทางโรงเรียนให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกแก่นักเรียนหรืออาจารย์ที่สอนสุศึกษาเพื่อจะนำมาถ่ายทอดแก่นักเรียนและเน้นให้นักเรียนปฏิบัติตามที่ได้รับความรู้แล้วนำไปถ่ายทอดแก่พ่อแม่ในครอบครัวและญาติพี่น้องรวมถึงการแจกเอกสารสุศึกษา เช่นแผ่นพับ โปสเตอร์รูปภาพตามแหล่งที่ประชาชนมาชุมนุมกันมาก ๆ เพื่อจะได้อ่านกันอย่างทั่วถึง การให้สุศึกษาแก่ประชาชนที่มารับบริการที่สถานพยาบาล หรือเมื่อออกไปเยี่ยมบ้าน และขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้บริการสถานศึกษาในการรณรงค์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันไม่ให้บุตรหลานป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก

8. แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ยุงลายจะวางไข่ตามขอบภาชนะน้ำขังที่มีน้ำนิ่งและใส น้ำฝนมักเป็นน้ำที่ยุงลายชอบวางไข่มากที่สุด ดังนั้น แหล่งเพาะพันธุ์ของยุงลายบ้านจึงมักอยู่ตามภาชนะใส่น้ำดื่มที่ใช้ภายในบ้านและบริเวณรอบ ๆ บ้านนอกจากนั้นยังมีภาชนะอื่น ๆ เช่น โอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้ บ่อซีเมนต์เก็บน้ำในห้องน้ำ ถ้วยหล่อชาตู้กับข้าวกันมด แจกัน จานรองกระถางต้นไม้ ภาชนะเลี้ยงปลวก ขางรถยนต์ เศษกระป๋อง กะลา รังน้ำฝนที่อุดตัน ถ้วยรองน้ำยางพาราที่ไม่ใช้แล้ว และเศษวัสดุต่าง ๆ ที่มีน้ำขังอยู่ใส่ขยะ ถูพลาสติกที่มีน้ำขังเป็นต้น ในขณะที่ยุงลายสวนชอบวางไข่นอกบ้านตามกาบใบของพืชจำพวกมะพร้าว กล้วย ต้นบอน โปรงไม้ รวมถึงแอ่งน้ำบนดิน เป็นต้น

9. วิธีการควบคุมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย หากบ้านหรือชุมชนไม่มีแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ชุมชนนั้นจะไม่มียุงลายที่จะนำเชื้อไวรัสเด็งกีมาติดถึงคนได้ ดังนั้นการควบคุมโรคโดยการลดหรือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายจึงเป็นการกำจัดต้นเหตุของการเกิดโรค ไข้เลือดออกอย่างแท้จริง วิธีการควบคุมมี 3 วิธี ดังต่อไปนี้

9.1 วิธีทางกายภาพ

9.1.1 การปิดปากภาชนะเก็บน้ำด้วยผ้า ตาข่ายไนล่อน ฝาอะลูมิเนียมหรือวัสดุอื่นใดที่สามารถปิดปากภาชนะเก็บน้ำนั้นได้อย่างมิดชิดจนยุงลายไม่สามารถเล็ดลอดเข้าไปวางไข่ได้

9.1.2 หมั่นเปลี่ยนน้ำทุก 7 วัน วิธีนี้เหมาะสำหรับภาชนะเล็ก ๆ ที่เก็บน้ำไม่มาก เช่น แจกันดอกไม้สด ทั้งที่เป็นแจกันที่หิ้งบูชาพระ แจกันที่ศาลพระภูมิ หรือแจกันประดับตามโต๊ะ รวมทั้งภาชนะและขวดต่าง ๆ ที่ใช้เลี้ยงปลวก การพ่นจุลินทรีย์ ออสมทอง ใฝ่กวนอิม เป็นต้น

9.1.3 การเติมน้ำเค็มจัด ๆ ลงในถ้วยหล่อชาตู้กับข้าวกันมดทุก 7 วัน หากในช่วง 7 วันที่ผ่านมามีลูกน้ำเกิดขึ้น ลูกน้ำก็จะถูกน้ำเค็มตกลอยตายไป

9.1.4 การใช้กระชอนหรือสวิงช้อนลูกน้ำเพื่อลดจำนวนลูกน้ำยุงลายในโอ่งน้ำ บ่อซีเมนต์เก็บน้ำในห้องน้ำห้องส้วม ให้ลดน้อยลงมากที่สุดและอย่างรวดเร็ว

9.1.5 การใส่ทรายธรรมชาติในจานรองกระถางต้นไม้ให้ลึกประมาณ 3 ใน 4 ส่วน ของความลึกของจานรองกระถางต้นไม้ เพื่อให้ทรายดูดซึมน้ำส่วนเกินจากการรดต้นไม้ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับกระถางต้นไม้ที่ใหญ่และหนัก ส่วนจานรองกระถางต้นไม้เล็กอาจใช้วิธีเทน้ำที่ขังทิ้งทุก 7 วัน

9.1.6 การเก็บทำลายเศษวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว เช่น ขวด ไห กระถาง กระป๋อง และยางรถยนต์เก่าที่ไม่ใช้ประโยชน์ หรือการปกคลุมให้มีมิดชิดเพื่อไม่ให้เป็นที่รองรับน้ำได้ การนำยาง

รถยนต์เก่ามาดัดแปลงใช้ประโยชน์เช่นนำมาดัดแปลงเป็นที่ปลูกดอกไม้ ปลูกพืชผักสวนครัว เป็นต้น

9.1.7 การกลบ ถม หรือการระบายน้ำ เช่นกระดางที่ปลูกต้นไม้ เป็นแอ่งมีน้ำขัง ควรใช้ดินกลบแอ่งน้ำขังนั้นเสีย สำหรับระบายน้ำฝนตามชายคาบ้านที่อุดตันเนื่องจากมีใบไม้ หล่นทบถมปิดอุดตันหากมีน้ำขังจะกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ควรหมั่นตรวจตาทำความสะอาด สะอาดระบายน้ำฝนเป็นระยะ ๆ

9.2 ทางชีวภาพ สิ่งมีชีวิตหลายชนิดเป็นศัตรูโดยธรรมชาติของลูกน้ำยุงลายบางชนิด เป็นตัวห้ำ (predator) และบางชนิดก็เป็นตัวเบียน (parasite) การนำสิ่งมีชีวิตเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ ในการควบคุมกำจัดลูกน้ำยุงลายมีความเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพดีในหลายพื้นที่ ทั้งนี้อาจเป็น ศัตรูธรรมชาติที่มีอยู่แล้วในพื้นที่นั้น ๆ หรือเป็นศัตรูธรรมชาติที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ควรส่งเสริม ให้มีการใช้ประโยชน์จากศัตรูธรรมชาติดั้งเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่นก่อน ดังนี้

9.2.1 ลูกน้ำยุงยักษ์ (Toxorhynchites spp.) มีศักยภาพในการกินลูกน้ำยุงลายดีมาก การควบคุมยุงลายในเขตเมืองโดยการใช้ยุงยักษ์มีข้อจำกัด เนื่องจากตัวยุงยักษ์ไม่สามารถแพร่พันธุ์ ในเขตเมืองได้ เพราะขาดแหล่งอาหาร จำเป็นต้องนำเข้าหรือลูกน้ำยุงยักษ์ไปปล่อยเพิ่มเป็นระยะ ๆ การเพาะเลี้ยงลูกน้ำยุงยักษ์ให้ได้ปริมาณมากก็สิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน

9.2.2 ปลากินลูกน้ำ (Larvivorous fish) ในประเทศไทยมีปลาหลายชนิดที่กิน ลูกน้ำยุงเป็นอาหาร เช่น ปลาหางนกยูง (Poecilia spp.) และปลาเกรมบูเซีย (Gambusia spp.) บางท้องถิ่นอาจใช้ปลากัด ปลาซอด ปลาหัวตะกั่วหรือปลาดะเพียนก็ได้

9.2.3 แบคทีเรีย มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis* serotype H-14 หรือที่เรียกกันโดยย่อว่า B.t.i. ซึ่งมีประสิทธิภาพดีในการกำจัดลูกน้ำยุงลายและ ลูกน้ำยุงกันปล่อง เนื่องจากแบคทีเรียสลายตัวเร็วในสภาพแวดล้อม จึงจำเป็นต้องใส่ซ้ำเป็นระยะ ๆ แบคทีเรียนี้มีรูปร่างเป็นแท่งแกรมบวก สร้างสปอร์และผลึกโปรตีนที่มีความเป็นพิษ (Crystalline protein toxin) อยู่ในเซลล์ เนื่องจากเป็นเชื้อจุลินทรีย์ที่มีอยู่ในดินตามธรรมชาติ จึงไม่เป็นพิษต่อคน และสัตว์ ภายในเซลล์ของแบคทีเรียมีผลึกโปรตีนที่มีสารพิษ (Toxin) ซึ่งเมื่อลูกน้ำกินผลึกนี้เข้าไป ภายในกระเพาะอาหารของลูกน้ำมีสภาพเป็นด่างและมีเอนไซม์ออกมาย่อย Polypeptides ที่เป็นองค์ประกอบของผลึกโปรตีนนี้ ผลึกโปรตีนจะแสดงความเป็นพิษต่อลูกน้ำโดยทำให้เกิด อาการเป็นอัมพาตและทำให้ลูกน้ำตายภายใน 24 ชั่วโมง และคงประสิทธิภาพในการควบคุมลูกน้ำ ได้นานหลายสัปดาห์ สารพิษของแบคทีเรียสามารถกำจัดลูกน้ำยุงและตัวอ่อนของแมลงวันถ้ำได้ ดี หากใช้ในอัตราส่วนที่กำหนดจะไม่เป็นพิษต่อคนและสัตว์ แมลงอื่น ๆ ใช้กับน้ำดื่มได้

9.2.4 ไรน้ำจืด (Cyclopoid copepods) ไรน้ำจืดมีหลายชนิด บางชนิดใช้ควบคุม ลูกน้ำยุงลายได้ โดยไรน้ำจืด 1 ตัวสามารถกินลูกน้ำยุงลายระยะที่ 1-2 ได้ 15-20 ตัวต่อวัน

9.2.5 ตัวอ่อนแมลงปอ ตัวด้วง มวนวน มวนกรรเชียง เป็นตัวห้ำ อาศัยอยู่ในน้ำกิน ลูกน้ำยุงและสิ่งมีชีวิตขนาดเล็ก ๆ ที่อยู่ในน้ำเป็นอาหาร มักพบตามแหล่งน้ำธรรมชาติรวมทั้งบ่อซีเมนต์เก็บน้ำที่อยู่นอกบ้าน พบแมลงพวกนี้ในเขตชนบทมากกว่าเขตเมือง

ในจำนวนศัตรูธรรมชาติทั้งหมดที่กล่าวมานี้ การใช้ปลากินลูกน้ำจะเป็นวิธีที่ได้ผลดี สะดวก และประหยัดมากที่สุด เนื่องจากเพาะพันธุ์ง่าย กินลูกน้ำเก่ง มีชีวิตอยู่ได้ทั้งในน้ำสะอาด และน้ำสกปรก ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมได้ค่อนข้างดี

9.3 วิธีทางเคมีภาพ

9.3.1 การใช้เกลือแกง โดยใส่เกลือ 2 ช้อนชา ในถ้วยหล่อขาตู้กับข้าว ขนาดความจุ 250 มิลลิลิตร พบว่าควบคุมลูกน้ำได้นานมากกว่า 7 วัน น้ำส้มสายชู ผงซักฟอก หรือน้ำยาซักล้างทั่วไป ทั้ง 4 อย่างนี้เป็นของคู่บ้านคู่ครัวที่สามารถนำมาใช้ในการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและกำจัดลูกน้ำยุงลายได้โดยเฉพาะที่ถ้วยหล่อขาตู้กับข้าวเนื่องจากยุงลายชอบวางไข่ในน้ำจืด การปรับเปลี่ยนสภาพน้ำให้กร่อยหรือเป็นกรด เป็นด่าง จะทำให้ยุงลายไม่มาวางไข่

9.3.2 การใช้ทรายกำจัดลูกน้ำ ทรายกำจัดลูกน้ำเป็นทรายเคลือบสารที่มีฟอส ซึ่งเป็นสารเคมีในกลุ่มออร์แกนโนฟอสเฟต ใช้ใส่ในน้ำเพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย อัตราส่วนที่แนะนำให้ใช้คือทรายกำจัดลูกน้ำชนิด 1 เปอร์เซ็นต์จำนวน 1 กรัมต่อน้ำ 10 ลิตรซึ่งเป็นสารที่ใช้ฆ่าลูกน้ำยุงลายซึ่งองค์การอนามัยโลกแนะนำ ให้ใช้และรับรองความปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ได้แก่ทรายที่มีฟอส ควรใช้เฉพาะกับภาชนะเก็บน้ำที่ไม่สามารถปิดหรือใส่ปลา กินลูกน้ำได้ แต่ทรายกำจัดลูกน้ำมีราคาค่อนข้างสูง ยังหาซื้อได้ยากในท้องตลาดดังนั้นควรใส่ทรายกำจัดลูกน้ำเฉพาะในที่ที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

9.3.3 การพ่นเคมีกำจัดตัวยุงเต็มวัย เป็นวิธีควบคุมยุงลายที่มีประสิทธิภาพสูง คือกำจัดยุงได้ผลดี แต่ได้ผลเพียงระยะสั้นนอกจากนี้ยังมีข้อด้อย คือราคาแพง ต้องใช้เครื่องมือพ่น และควรปฏิบัติโดยเฉพาะผู้มีความรู้เพราะเคมีภัณฑ์อาจเป็นพิษต่อคนและสัตว์เลี้ยงได้ ดังนั้นจึงควรใช้การพ่นเคมีภัณฑ์เฉพาะเมื่อจำเป็น

สำหรับประชาชนทั่วไปและนักเรียน หากควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านเรือนของตนโดยวิธีต่าง ๆ แล้ว ยังมียุงลายตัวเต็มวัยอยู่ อาจหาซื้อเคมีภัณฑ์กำจัดยุงที่มีขายตามท้องตลาดมาใช้ฉีดพ่นฆ่ายุงในบ้าน และในบริเวณบ้านเป็นครั้งคราว ควรใช้และเก็บรักษาอย่างระมัดระวัง โดยปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้ที่แนบมากับเคมีภัณฑ์นั้นอย่างเคร่งครัด

(กรมควบคุมโรค, 2552)

10. นโยบายสำคัญของกระทรวงสาธารณสุขในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

10.1 การดำเนินการป้องกันโรคล้นหน้า โดยความร่วมมือของพหุภาคี ได้แก่ หน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข โรงเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ องค์การเอกชน ภาคประชาชน โดยเน้นให้ สถานที่ราชการ มีกิจกรรมการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำ ยุงลายในชุมชน บ้านเรือน โรงเรียน ศาสนสถาน รวมถึงบ้านพักข้าราชการ และสถานบริการ สาธารณสุขทุกแห่ง โดยเฉพาะสถานที่ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไข้เลือดออก ได้แก่ ชุมชนแออัด โรงเรียน สถานเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก โรงพยาบาล ต้องปลอดลูกน้ำยุงลาย และสถานที่ขังสัตว์ต้อง เน้นหนักเป็นพิเศษ

10.2 การควบคุมโรคในช่วงก่อนฤดูการระบาด เป็นมาตรการสำคัญที่สามารถป้องกันการ ระบาดใหญ่ในฤดูฝนได้ ผู้ป่วยทุกรายในช่วงฤดูแล้งจะต้องมีรายงานการสอบสวนโรค และการ ควบคุมโรคอย่างจริงจัง โดยกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และทำลายยุงตัวเต็มวัยในบ้านผู้ป่วยและ บ้านข้างเคียงในรัศมี 100 เมตร อย่างน้อย 2 ครั้ง ห่างกัน 1-2 สัปดาห์

10.3 การควบคุมการระบาดของโรค ให้ถือว่าผู้ป่วยเกิดขึ้นแม้แต่ 1 ราย ในชุมชน เป็นการระบาด จะต้องดำเนินการพ่นสารเคมี ทำลายยุงตัวเต็มวัยร่วมกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายในบ้านของผู้ป่วยและบ้านข้างเคียง หรือหากมีผู้ป่วยเกิดขึ้นหลายรายจะต้องรณรงค์กำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งชุมชน และอาจพิจารณาพ่นสารเคมีเพื่อป้องกันการระบาดก็ได้

10.4 การบริหารจัดการในการป้องกันและควบคุมโรค เน้นระบบการรายงานเฝ้าระวัง โรคที่ครอบคลุม ถูกต้องและทันเวลา การเตรียมพร้อมทีมปฏิบัติการเฉพาะกิจ ต้องมีบุคลากรที่มี ความสามารถและพร้อมที่จะออกดำเนินการได้ทันที รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ต้องพร้อมใช้และเพียงพอ

10.5 มาตรฐานการดูแลรักษาผู้ป่วยและระบบส่งต่อ บุคลากรทางการแพทย์ที่ เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความสามารถในการดูแลผู้ป่วยไข้เลือดออกเป็นอย่างดี มีระบบส่งต่ออย่าง รวดเร็ว และปลอดภัย รวมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์การแพทย์ที่ใช้ในการวินิจฉัยและรักษามีสภาพ พร้อมใช้และเพียงพอตลอด 24 ชั่วโมง

10.6 การประเมินผล และการติดตามผล เน้นให้มีการประเมินผลและติดตามผลการ ปฏิบัติงานในทุกระดับอย่างเข้มข้น จริงจังและสม่ำเสมอ (กระทรวงสาธารณสุข. 2551, หน้า 155 - 157)

11. มาตรการการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

11.1 การมีส่วนร่วมของประชาชน ในอดีตที่ผ่านมา การควบคุมโรคไข้เลือดออกโดย หน่วยงานสาธารณสุขเพียงอย่างเดียวไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ หรืออาจได้ผลแต่เพียงชั่ว

ระยะเวลาสั้น ๆ ดังนั้น ขณะนี้หลายจังหวัดได้พยายามหารูปแบบการควบคุมโรคไข้เลือดออก โดย การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

การรณรงค์ โดยระดมความร่วมมือของผู้นำชุมชน นักเรียน อาสาสมัครสาธารณสุข และประชาชนเพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชน เป็นครั้งคราวขาดความต่อเนื่อง การ ร่วมมือกับโรงเรียนในการสอนนักเรียนให้มีความรู้ เรื่องการควบคุมยุงลายและมอบหมายกิจกรรม ให้นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่บ้านและโรงเรียนการจัดหาทรายอะเบท ที่ใช้สำหรับกำจัด ลูกน้ำยุงลาย มาจำหน่ายในกองทุนพัฒนาหมู่บ้านในราคาถูก ซึ่งโครงการทดลองควบคุมโรค ไข้เลือดออกโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน หลายโครงการประสบผลสำเร็จอย่างยิ่งในระยะเวลา ดำเนินงานของโครงการ แต่ไม่สามารถดำเนินการให้ต่อเนื่องใน ระยะยาวได้ (กรมควบคุมโรคติดต่อ. 2545 ก ,หน้า 123-124)

11. 2 มาตรการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในการป้องกันและควบคุมโรค ไข้เลือดออกใช้มาตรการ 5 ป ดังนี้

- 11.2.1 ปิดฝาภาชนะให้สนิท
- 11.2.2 ปล่อยปลากินลูกน้ำ
- 11.2.3 เปลี่ยนน้ำภาชนะในภาชนะที่ปิดไม่ได้
- 11.2.4 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
- 11.2.5 ปฏิบัติเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 7 วัน

12. วิธีการดำเนินการควบคุมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านและบริเวณรอบบ้าน ของตนเองสำหรับนักเรียนและประชาชน

- 12.1 กำจัด ทำลาย ผัง เสา เศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณบ้าน ไม่ให้มีน้ำขัง และเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย
- 12.2 ควรปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สนิท โดยคลุมผ้าขาวบางหรือใช้พลาสติกผูกปาก โอ่งกันยุงลายลงไปวางไข่
- 12.3 ใส่ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชู หรือเกลือแกง หรือจี๊ด้า ในจานรองขาตู้กับข้าว กันมด หรือเทน้ำเดือดลงไปในจานรองขาตู้ทุกสัปดาห์
- 12.4 ใส่ปลากินลูกน้ำ ในอ่าง หรือถังเก็บน้ำในห้องน้ำ
- 12.5 ขัดล้างภาชนะเก็บน้ำเพื่อขจัดไข่ยุงลาย
- 12.6 เปลี่ยนน้ำแจกันทุก 7 วันหรือใช้กระดาส หรือสาลี่ดูดแจกัน เพื่อไม่ให้ยุงลาย วางไข่

12.7 กำจัดเศษใบไม้ที่ค้างอยู่ในรางระบายน้ำฝนออกให้หมดเพื่อไม่ให้เกิดแอ่งน้ำที่จะเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย

12.8 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม รอบบ้าน และชุมชนให้สะอาด (กรมควบคุมโรค, 2551)

13. บทบาทการมีส่วนร่วมของนักเรียนและประชาชนในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

13.1 การให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายในการร่วมรณรงค์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ตามมาตรการ 5 ป

13.2 การลงมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายอย่างสม่ำเสมอ โดยลงมือทำในบ้านตนเอง ทุกสัปดาห์ แล้วร่วมมือกันทำแต่ละคุ้ม กลุ่มละแวกและที่สาธารณะอย่างต่อเนื่องตลอดปี

13.3 การเฝ้าระวังแจ้งเหตุ เมื่อสงสัยคนไข้ไม่ทราบสาเหตุหรือมีเพื่อนบ้านป่วยเป็น โรคไข้เลือดออก แนะนำไปพบหมอที่อยู่ใกล้บ้านเพื่อตรวจวินิจฉัยโรคให้ชัดเจน เพื่อการป้องกัน และควบคุมการระบาดของโรคไข้เลือดออก

14. วิธีการวัดผลการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

14.1 การสำรวจลูกน้ำยุงลายในบ้านตัวเองก่อนทุกสัปดาห์ ว่ายังมีหรือไม่ถ้ามีให้กำจัด ทันที

14.2 อสม.ร่วมกับนักเรียนและคณะกรรมการของหมู่บ้าน สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำ ยุงลายทุกเดือนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยค่า HI ไม่เกิน 10 ค่า BI ไม่เกิน 50 และค่า CI เท่ากับ 0 ถ้าพบลูกน้ำยุงลายให้คำแนะนำประชาชนและกำจัดทันที ควรสรุปผลการดำเนินงานในที่ประชุม ของหมู่บ้าน ชุมชนและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำมาคิดร่วมกันในการปรับปรุงแก้ไขการ ดำเนินงานครั้งต่อไป

14.3 การประเมินผลอย่างง่ายโดย อสม. อาจสังเกตจากเด็กเล็กตอนไปเยี่ยมบ้านว่า มีตุ่มจากยุงกัดหรือไม่ ถ้าพบเพียงรายเดียวถือว่าเสี่ยง ยังพบมากหลายคนยังแสดงว่ามียุงชุมมาก ต้องรีบทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลายตามบ้านบริเวณนั้นเป็นพิเศษ (กรมสนับสนุน บริการสุขภาพ และกรมควบคุมโรค, 2551)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งจูงใจ (Incentive Theory)

ทฤษฎีสิ่งจูงใจ เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราก่อขึ้นได้จากการกระตุ้นของสิ่งเร้าภายนอก หรือสิ่งจูงใจ การที่บุคคลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ที่จะอุทิศร่างกายแรงใจในการทำงาน อันเป็นผลทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดได้นั้น พบว่าสิ่งจูงใจ (Incentive) เป็นวิธีการที่สำคัญวิธีหนึ่งที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดแรงจูงใจในความร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างมี

ประสิทธิภาพ ประมาณปี ค.ศ. 1950 นักจิตวิทยาเริ่มมีความเห็นว่า ทฤษฎีลดแรงขับ (Drive Reduction Theory) ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมทุกอย่างได้ แต่พฤติกรรมของคนเราสามารถเกิดขึ้นได้จากการกระตุ้นภายนอก ทฤษฎีสิ่งจูงใจ จึงเชื่อว่า การจูงใจเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมกับองค์ประกอบทางร่างกายของบุคคล โดยเรียกสิ่งที่มากระตุ้นพฤติกรรมของบุคคลว่า สิ่งจูงใจ (Incentive) ซึ่งเป็นส่วนที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นในการจูงใจให้เกิดแรงจูงใจในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลได้และสามารถจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานได้ดี อีกทั้งได้ผลดีทั้งในระยะสั้นและระยะยาวตลอดจนทำให้บุคคลทราบล่วงหน้าว่าเมื่อตนเองได้ทำงานประสบความสำเร็จแล้วจะ ได้รับสิ่งใดเป็นผลตอบแทนบ้าง (ณัฐพรหม อินทยศ, 2553, หน้า 271-272)

แนวคิดความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierachy of Need Theory) (ค.ศ. 1908 -1970) โดยมีความเชื่อว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เกิดมาดี และพร้อมที่จะทำสิ่งดี ๆ ถ้าความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์ควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และเลือกทางของตนเองได้ คนเรามีความต้องการอยู่เสมอได้แบ่งความต้องการพื้นฐาน (Basic needs) ของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้น (ณัฐพรหม อินทยศ, 2553, หน้า 272-277) ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Biological and Physiological Needs)

เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของร่างกาย เช่นความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนและความต้องการทางเพศ เป็นความต้องการที่ต้องได้รับการตอบสนองเพื่อการมีชีวิตอยู่รอดของมนุษย์เพื่อการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการดำรงชีพของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้จะต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจก่อนความต้องการในระดับสูงขึ้นจึงจะเกิดขึ้น สำหรับในสถานศึกษาโดยเฉพาะนักเรียนความต้องการในขั้นนี้เช่นการบริการห้องน้ำ ห้องส้วม การบริการด้านอาหาร น้ำดื่มฟรีโครงการอาหารกลางวัน หรือร้านจำหน่ายอาหารที่ถูกสุขลักษณะ สะอาดถูกหลักอนามัย และมีจำนวนเพียงพอในการให้บริการแก่นักเรียน การจัดเวลาพักผ่อนให้เพียงพอสำหรับเด็กเล็ก การจัดสถานที่สำหรับการออกกำลังกายเพื่อให้เด็กมีสุขภาพแข็งแรง เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัว การขู่เข็ญ การบังคับจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ความต้องการที่เกิดขึ้นภายหลังจากความต้องการในขั้นที่ 1 ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วและมีความรู้สึกอิสระไม่ต้องเป็นห่วงกังวลกับความต้องการทางด้านร่างกายอีกต่อไป ความต้องการความปลอดภัยจึงเกิดขึ้น ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มกันเริ่มตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยชรา ความต้องการที่จะมีงานทำเป็นความต้องการด้านสวัสดิภาพของผู้ใหญ่

ในส่วนการตอบสนองความต้องการของนักเรียนในขั้นนี้เช่น การจัดอาคารห้องเรียนให้มีความปลอดภัย มีสัญญาณเตือนภัยในกรณีฉุกเฉิน การประกันชีวิต การประกันสุขภาพแก่นักเรียน การจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลน การจัดบรรยากาศการเรียนที่อบอุ่นเป็นกันเอง โดยไม่มีการขู่เข็ญ คุกคาม หรือการลงโทษเด็กด้วยความรุนแรง เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongness and Love Needs)

เป็นความต้องการที่พัฒนาขึ้นหลังจากความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองมนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น ต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นความต้องการที่จะมีความรักความผูกพันกับผู้อื่น เช่น ความรักจากเพื่อน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัว หรือคนรัก ความอบอุ่น ความเป็นเจ้าของ สำหรับการตอบสนองความต้องการขั้นนี้สำหรับนักเรียนโดยจัดให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี เพราะความต้องการความรักความอบอุ่นเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองจากบุคคลอื่นที่มีต่อบุคคลคนนั้น โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับนักเรียน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม และทำให้เขาารู้สึกว่าได้รับความรัก ความอบอุ่น และความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง (Esteem Needs)

เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถ ต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น เป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของตนเองว่าตนเองมีประโยชน์มีคุณค่า และต้องการให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของตน ยอมรับนับถือยกย่องตนว่าเป็นผู้มีชื่อเสียง มีเกียรติยศ และมีศักดิ์ศรี การตอบสนองความต้องการในขั้นนี้สำหรับนักเรียน อาจทำได้โดย จัดให้มีการประกาศเกียรติคุณ ให้รางวัล ให้คำยกย่อง ชมเชย สำหรับนักเรียนที่มีกิจกรรมดีเด่น เพื่อเป็นกำลังใจ และการให้โอกาสนักเรียนแสดงความสามารถ แสดงความคิดเห็น ก็จะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาได้รับการยอมรับ ได้รับการยกย่องชมเชย และทำให้เขาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง จะส่งผลดีให้เขามีกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถตน (Needs of self Actualization)

เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากความต้องการทั้ง 4 ขั้นที่ผ่านมาได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้ว ในขั้นนี้ มนุษย์จะมีความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตนเอง ที่ตนเองเป็นอยู่ เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตนเองอย่างตรงไปตรงมา จะกล้าตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเอง ยอมรับได้ทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่บกพร่องของตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ เป็นความต้องการขั้นสูงสุดที่บุคคลปรารถนา ที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่ตนคิดและตั้งความหวังไว้ ซึ่งแต่ละคนต่างตั้งความมุ่งหวังของตนเองไว้แตกต่างกัน จึงยากที่จะให้คำ

นิยามได้ แต่หากจะกล่าวง่าย ๆ ก็อาจจะกล่าวได้ว่า ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่ตนเองจะให้ตนเองเป็นในชีวิต เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งความหวังไว้ แต่พบว่ามีคนส่วนน้อยที่จะพัฒนามาถึงขั้นนี้ได้ เพราะมนุษย์จะมีธรรมชาติในการปกป้องตนเองและต้องการให้ผู้อื่นเห็นแต่ส่วนดี ๆ ของตนเองเท่านั้น จึงมักไม่ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง

สรุปความต้องการทั้ง 5 ระดับของมาสโลว์ ยังมีความต้องการแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อให้มองเห็นความแตกต่างของความต้องการที่ง่ายขึ้น คือ กลุ่มที่มีความต้องการขั้นต่ำ (Lower - order needs) หรือความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Needs) หมายถึงความต้องการในขั้นที่ 1 – ขั้นที่ 4 ซึ่งเป็นความต้องการที่ขาดหรือไม่มี (Deficiency Needs) และความต้องการการตอบสนองจากปัจจัยภายนอก ส่วนความต้องการในขั้นที่ 5 เป็นความต้องการขั้นสูง (Higher - order needs) หรือความต้องการการพัฒนา (Growth Needs) เป็นความต้องการ และมักจะเป็นเรื่องความพอใจภายในตนเองของบุคคลมากกว่าการได้รับความพอใจจากการกระทำของบุคคลอื่นเหมือนความต้องการขั้นต่ำ โดยเป็นความต้องการที่จะทำให้คนพัฒนาไปสู่การเป็นคนมีศักยภาพโดย และพร้อมที่จะใช้ความสามารถของตนเองที่มีอยู่ทำประโยชน์ให้กับสังคม ๆ ได้สมบูรณ์เนื่องมาจากการแสวงหาไม่ใช่เนื่องจากการขาดหรือไม่มีที่จะต้องได้รับการตอบสนองก่อนเพื่อให้เกิดความพอใจภายนอกได้แก่ ความต้องการทางด้านสรีระ และความต้องการความปลอดภัยและสวัสดิภาพ

นอกจากความต้องการพื้นฐาน 5 ประเภท ในการเกิดความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปตามลำดับขั้น โดยความต้องการพื้นฐานต้องได้รับการตอบสนองก่อนโดยความต้องการขั้นที่ 1 เกิดขึ้นก่อนและหลังจากความต้องการขั้นที่ 1 ได้รับการตอบสนองในระดับหนึ่งแล้วความต้องการขั้นที่ 2 จะเกิดขึ้นตามมา และเมื่อความต้องการขั้นที่ 2 ได้รับการตอบสนองในระดับหนึ่งแล้วก็จะเกิดความต้องการขั้นที่ 3 ขั้นที่ 4 ขั้นที่ 5 และจากทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์จะพบว่ามีความต้องการอีก 2 ประเภทรวมอยู่ด้วย คือขั้นที่ 6 เป็นความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (Need to Know and Understand) ไปเรื่อย ๆ จนถึงขั้นที่ 7 เป็นความต้องการด้านสุนทรียภาพ (Aesthetic Needs) ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2553, หน้า 159)

ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (Herzberg's Two Factors Theory) เป็นทฤษฎีแรงจูงใจที่ศึกษาถึงสาเหตุที่จูงใจบุคคลให้ทำงาน เขาพบว่ามี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ ปัจจัยคำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยป้องกันไม่ให้คนเกิดความไม่พอใจงานที่ปฏิบัติอยู่เช่น นโยบายของหน่วยงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รายได้ ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาสภาพการทำงานตำแหน่งและความมั่นคง ปัจจัยเหล่านี้มิได้เป็นสิ่งจูงใจ (Incentive) ที่จะทำให้เกิดผลผลิตเพิ่มขึ้น หรือการปฏิบัติงานดีขึ้น ที่จะทำให้อุคนปฏิบัติงานดำเนิน

ไปด้วยความราบรื่น เช่นการมีรายได้ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดคนหยุดงานเพื่อเรียกร้องเงินเดือนให้สูงขึ้น และปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) ที่จะทำให้คนที่ทำงานมีความรู้สึกพึงพอใจในงาน มีความรู้สึกในด้านดีเป็นสิ่งที่สูงใจภายใน ปัจจัยในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่ให้ได้ผลงานเพิ่มขึ้นได้แก่ การยอมรับนับถือ ความสำเร็จของงาน ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่ง ซึ่งจะเป็นสิ่งสูงใจให้คนมีแรงสูงใจ เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และจะเป็นปัจจัยกระตุ้นที่จะนำไปสู่การสูงใจในวิธีการบริการงาน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2547, หน้า 118)

ความหมายของสิ่งสูงใจ

สิ่งสูงใจ (Incentive) หมายถึง สิ่งทีกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงสูงใจ พึงพอใจในการปฏิบัติงาน แล้วแสดงพฤติกรรมกระทำออกมา (สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ, 2550)

Reeve, 1992 และ Matlin, 1995 กล่าวว่าสิ่งสูงใจ(Incentive) เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการตอบสนอง ดังนั้นสิ่งสูงใจจะเกิดขึ้นหรือมีก่อนที่จะเกิดพฤติกรรม ถ้าสิ่งสูงใจมีค่าจะทำให้เกิดพฤติกรรม แต่ถ้าสิ่งสูงใจไร้ความหมายการกระทำก็จะไม่เกิดขึ้น (อ้างใน สุวรี ศิวะแพทย์, 2549, หน้า 129)

Atkinson, 1974 กล่าวว่า สิ่งสูงใจ (Incentive) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจที่ได้รับจากการทำงาน เช่นงานที่ตนสนใจ ถนัด มีผลตอบแทนสูง ถ้ามีสิ่งสูงใจเป็นทีพอใจของบุคคลก็จะทำให้มีแรงสูงใจไม่สั้มฤทธิ์สูงด้วย (อ้างใน ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546, หน้า 232)

ดอลลาร์ดและมิลเลอร์ (Dollard & Miller, 1950) และฮัลล์ (Hull, 1844-1952) (อ้างใน ณัฐพรหม อินทุยศ, 2553, หน้า 270) ได้อธิบายทฤษฎีลดแรงขับ โดยเชื่อว่ามนุษย์จะแสวงหาภาวะสมดุลอยู่เสมอ เมื่อร่างกายอยู่ในสภาวะของการขาดความสมดุลจะทำให้เกิดแรงขับ(Drive) ซึ่งหมายถึงสภาวะที่มีความตึงเครียดภายในสูงใจให้ร่างกายกระทำพฤติกรรมเพื่อความตึงเครียดนั้น โดยแรงขับเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ไปสู่จุดหมายเพื่อลดแรงขับนั้น ๆ และฮัลล์ (Hull) ได้อธิบายว่า ตัวเสริมแรง (Reinforcers) เป็นสิ่งที่สามารถตอบสนองต่อแรงขับและทำให้แรงขับนั้นลดลง ต่อมาเพื่ออธิบายการเกิดพฤติกรรมที่ซับซ้อนขึ้น พฤติกรรมบางอย่างไม่เป็นไปตามตัวเสริมแรงปฐมภูมิ (Primary Reinforcers) ได้แก่อาหาร น้ำ อากาศ ฮัลล์ (Hull) จึงได้เสนอแนวคิดเรื่องตัวเสริมแรงทุติยภูมิ (Secondary Reinforcers) ซึ่งหมายถึงสิ่งเร้าที่เป็นกลางใช้ลดแรงขับทางชีวภาพไม่ได้โดยตรงแต่นำไปแลกสิ่งทีร่างกายนั้น ๆ พพอใจได้ เช่นเงินทีได้จากการทำงาน สามารถนำไปซื้ออาหารได้ ในระยะหลังฮัลล์ (Hull) คิดว่า สภาวะความต้องการทางชีวภาพเพียงอย่างเดียวไม่พอสำหรับการอธิบายแรงสูงใจเขาจึงสนใจ เป้าหมายสิ่งสูงใจ (Goal Incentive)

โดยการลดแรงขับทางชีวภาพต้องพิจารณาถึงตัวเสริมแล้วยังต้องพิจารณาเป้าหมายสิ่งจูงใจที่จะดึงดูดความสนใจของร่างกาย ถ้าเป้าหมายสิ่งจูงใจที่จะดึงดูดความสนใจของร่างกายสูง ร่างกายนั้นย่อมมีโอกาสแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายนั้นมากขึ้น

สรุปได้ว่า สิ่งจูงใจ (Incentive) เข้ามามีบทบาทอย่างมากที่จะสามารถเป็นสิ่งในการจูงใจของบุคคลได้ดี และยังส่งผลดีทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทำให้บุคคลทราบล่วงหน้าว่าเมื่อตนเองทำงานนั้นสำเร็จจะได้รับสิ่งใดเป็นผลตอบแทน

บาร์นาร์ด (Barnard) (Barnard, 1972) กล่าวถึงสิ่งจูงใจที่เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นจูงใจให้คนเกิดความพึงพอใจในการทำงานไว้ 8 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material Inducement) ได้แก่ เงิน สิ่งของ สิ่งตอบแทน รางวัล ที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความจำเป็นทางกายเป็นสำคัญเพื่อเป็นการชดเชยหรือเป็นรางวัลที่บุคคลได้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานมาแล้วเป็นอย่างดี
2. สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล (Personal non-material opportunity) หมายถึง โอกาสที่บุคคลจะได้รับแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ เช่นการได้รับเกียรติยศ ได้รับอำนาจพิเศษ และโอกาสได้รับตำแหน่งดี ๆ สิ่งจูงใจนี้จัดเป็นสิ่งที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ
3. สิ่งจูงใจทางด้านสภาพทางกายภาพที่พึงปรารถนา (Desirable physical conditions) หมายถึงสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สถานที่ทำงาน สภาพวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอันก่อให้เกิดความสุขทางกายในการทำงาน
4. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ (Ideal benefactions) หมายถึงสมรรถภาพของหน่วยงานที่สนองความต้องการของบุคคลด้านความภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ พยายามทำงานอย่างเต็มที่ มีโอกาสช่วยเหลือครอบครัวของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการได้แสดงความภักดีต่อหน่วยงาน
5. ความดึงดูดใจทางสังคม (Association attractiveness) หมายถึงความสัมพันธ์อันที่มิตรในหมู่เพื่อนร่วมงาน การยกย่องนับถือซึ่งกันและกัน ซึ่งทำให้เกิดความผูกพัน ความพอใจในการร่วมงานกับหน่วยงาน
6. สิ่งจูงใจเกี่ยวกับสภาพการทำงาน โดยปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคล และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน (Adaptation of habitual methods and attitudes) หมายถึง การปรับปรุงวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและให้สอดคล้องกับทัศนคติของแต่ละบุคคล

7. โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างกว้างขวาง (Opportunity of enlarged participation) หมายถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในงานทุกชนิดที่หน่วยงานจัดให้มีขึ้น ช่วยให้บุคลากรมีความรู้สึกว่าคุณเป็นคนสำคัญคนหนึ่งของหน่วยงาน มีความรู้สึกเท่าเทียมกันในหมู่ผู้ร่วมงาน และ มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

8. สภาพการอยู่ร่วมกัน (The condition of community) หมายถึงความพึงพอใจของบุคคล ที่มีอยู่ร่วมกันฉันท์มิตร รู้จักกันอย่างกว้างขวาง สนับสนุนกลมเกลียว ร่วมมือกันดีในการทำงาน ซึ่งทำให้คนรู้สึกว่ามีหลักประกันความมั่นคงในงาน

แนวคิดสิ่งจูงใจจะอธิบายถึงปัจจัยภายนอกหรือจากสิ่งแวดล้อมที่จูงใจหรือดึงดูดให้คนมุ่งไปหาสิ่งนั้น โดยอธิบายว่า การกระทำทั้งหลายของคนเราล้วนเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาสิ่งจูงใจที่พอใจ (Positive incentive) และหลีกเลี่ยงสิ่งจูงใจที่ไม่พอใจ (Negative incentive) การที่คนมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือพฤติกรรมของคนคนหนึ่งไม่เหมือนเดิมเมื่อเปลี่ยนสถานการณ์ไปขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีแตกต่างกัน หรือมีค่านิยมและให้คุณค่า (Values) ต่อสิ่งจูงใจไม่เหมือนกัน ถ้าคนคิดว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะได้รับผลที่คุ้มค้ำกับความคาดหวัง เขาก็จะมีแรงจูงใจให้กระทำอย่างที่ดีนั้น คุณค่าของสิ่งจูงใจเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยทางชีวภาพและทางความคิด เช่น อาหารจะมีค่าของการจูงใจต่อคนที่กำลังหิว มากกว่าต่อคนที่อิ่มแล้ว

สิ่งจูงใจ → แรงจูงใจ → พฤติกรรม หรือ
บุคคลได้รับการยกย่อง → กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ → ก่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนอง
ชมเชยเป็นสิ่งจูงใจ

สรุปได้ว่าการที่บุคคลจะมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจ ที่เป็นเงิน สิ่งของ รางวัล ค่าตอบแทน การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ และ โอกาสเกี่ยวกับความมีชื่อเสียง ความเด่น ความมีอำนาจอิทธิพล การได้รับตำแหน่งที่ดี

ประเภทของสิ่งจูงใจ (Incentive) มาใช้ในการทำงาน สิ่งจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดผลต่าง ๆ ให้บุคคลเกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ที่มีประสิทธิภาพดังนั้นการจัดสิ่งจูงใจที่ถูกต้อง เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานและลักษณะของงาน สิ่งจูงใจที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานมี ดังนี้

1. สิ่งจูงใจทางบวก (Positive Incentive) เป็นสิ่งจูงใจที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่

1.1 สิ่งจูงใจที่เป็นเงิน แม้เงินจะไม่ใช่ว่าสิ่งจูงใจที่สำคัญ แต่เงินมักจะนำมาใช้จูงใจบุคคลให้ปฏิบัติงานกันอย่างเข้มแข็ง ก็เนื่องจากต้องการได้รับค่าตอบแทน เพื่อการยังชีพ

เงินมีความสำคัญต่อบุคคลในฐานะที่สามารถนำไปใช้บำบัดความต้องการได้เกือบทุกประเภท นอกจากนี้เงินยังเป็นเครื่องแสดงสถานะภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง และอำนาจ ด้วยอย่างสิ่งสูงใจที่เป็นเงินได้แก่

1.1.1 อัตราค่าจ้างและเงินเดือน ค่าจ้างหมายถึงค่าตอบแทนสำหรับการปฏิบัติงานและการให้บริการ โดยถือเกณฑ์การทำงานจริง ค่าจ้างขึ้นตามชั่วโมงของการปฏิบัติงาน การจ่ายค่าตอบแทนจะคำนวณจากเกณฑ์ อาจจะเป็นระยะเวลาหรือการจ่ายตามจำนวนชิ้นงานหรือการจ่ายเป็นรายกลุ่มคน

1.1.2 โบนัส การจ่ายตามโบนัส หมายถึงการจ่ายเงินพิเศษจำนวนหนึ่ง ทุก ๆ 6 เดือน หรือทุก ๆ ปี หรือโบนัสสำหรับบุคคลที่ไม่เคยลาหยุดเลยในรอบปี หรือไม่มาทำงานสาย และโบนัสการทำงานดีเป็นต้น

1.1.3 บำเหน็จบำนาญ บำเหน็จหมายถึงเงินซึ่งให้บุคคลหลังจากบุคคลออกจากงาน โดยมากการจ่ายตามจำนวนปีที่บุคคลทำงาน และเป็นบุคคลที่ทำงานมาดีโดยตลอดโดยไม่มีความคิดและการปฏิบัติงานที่ด้อย บำนาญ หมายถึงเงินที่หน่วยงานจ่ายให้บุคคลเป็นรายเดือนตลอดชีวิตเมื่อบุคคลผู้นั้นทำงานครบตามเวลาที่กำหนดการให้บำนาญ ส่วนมากจะใช้ในหน่วยงานภาครัฐมากกว่าองค์กรภาคเอกชน

1.1.4 ค่าล่วงเวลา โดยมากมักจ่ายค่าล่วงเวลาเป็นเงิน เมื่อหน่วยงานต้องการให้บุคคลเร่งการปฏิบัติงานให้ทันตามความต้องการของลูกค้า

1.2 สิ่งสูงใจที่ไม่ใช่เงิน สิ่งสูงใจหลายประเภท ที่สามารถสูงใจให้บุคคลปฏิบัติงานกันด้วยความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพได้แก่

1.2.1 ความมั่นคงของงาน บุคคลในหน่วยงานส่วนใหญ่ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ต้องการความแน่ใจว่าจะได้รับการว่าจ้างตลอดไปเป็นระยะเวลายาวนาน แม้จะได้รับอุบัติเหตุ เกิดความเจ็บป่วยหรือทุพพลภาพก็ยังมีหลักประกันว่าจะไม่ถูกให้ออกจากงาน และขาดรายได้โดยไร้เหตุผล เช่นหน่วยงานบางแห่งที่ประเทศญี่ปุ่น มีการว่าจ้างงานตลอดชีวิต จึงทำให้บุคคลมีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ขยันทำงานและไม่คิดลาออกจากงาน

1.2.2 การยกย่องและสรรเสริญ การให้การยกย่องสรรเสริญแก่บุคคลจะทำให้รู้สึกภูมิใจ ทำให้เกิดการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงาน ถือเป็นสิ่งสูงใจอีกอย่างหนึ่งสำหรับบุคคลที่ปฏิบัติงานได้ผลงานดีเด่น จึงควรได้รับการยกย่องชมเชย สิ่งสูงใจเหล่านี้จะสูงใจให้บุคคลที่ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงานและยังเป็นสิ่งสูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามในทางที่ดีด้วย นอกจากนี้อาจยกย่องชมเชยโดยการมอบตำแหน่งที่สำคัญให้ การเลื่อนตำแหน่งหรือการเพิ่มขั้นเงินเดือน การมอบตำแหน่ง การให้ความดีความชอบต้องคำนึงถึงความยุติธรรมแก่บุคคลทุก ๆ คน

1.2.3 การมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน การสร้างความรู้สึกให้บุคคลมีความตระหนักว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานถือว่าเป็นสิ่งจูงใจที่จะจูงใจให้บุคคลมีประสิทธิภาพในการทำงาน

1.2.4 การบริการด้านความสะดวกสบาย การให้บริการต่าง ๆ ที่หน่วยงานจัดให้แก่บุคคลจะช่วยให้ภาระต่าง ๆ ลงไปได้มากเช่น การให้บริการด้านอาหาร และน้ำดื่มที่สะอาด ถูกสุขอนามัย การจัดการสวัสดิการด้านที่พักหรือที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล การจัดรถรับส่ง การประกันชีวิต การบริการด้านสหกรณ์การเช่า การบริการอุปโภคบริโภค สถานที่อยู่อาศัย

1.2.5 การพัฒนาความก้าวหน้าในการทำงาน โดยการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับเทคนิคของงาน การไปศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. สิ่งจูงใจทางลบ (Negative Incentive) คือการลงโทษบุคคลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านที่หน่วยงานต้องการ ได้แก่ การว่ากล่าวตักเตือน การตัดเงินเดือน การลดตำแหน่ง การพักงาน การให้ออกจากงาน การไล่ออกจากงาน ซึ่งสิ่งจูงใจทางลบจะนำมาใช้ให้น้อยกว่าสิ่งจูงใจทางบวกเพราะบุคคลที่ได้รับการลงโทษจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการทำงานมากขึ้นและผลเสียย่อมเกิดแก่หน่วยงาน (วิภาพร มาพบสุข, 2548, หน้า 285-286) และสิ่งจูงใจ (Incentive) ยังแบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้ คือ

1. สิ่งจูงใจภายนอก เป็นสิ่งจูงใจที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล จับต้องได้ (Tangible incentive) หรือสิ่งจูงใจที่เป็นตัวเงิน (Financial incentive) หรือสิ่งจูงใจที่บุคคลได้รับจากบุคคลอื่น เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล สิ่งตอบแทน ผลประโยชน์เมื่อถูก สภากาชาดที่ทำงาน การยอมรับจากบุคคลอื่น ความมั่นคงในการทำงาน เกียรติยศชื่อเสียง เป็นต้น

2. สิ่งจูงใจภายใน เป็นสิ่งจูงใจที่อยู่ภายในตัวบุคคล เป็นประสบการณ์ทางจิตใจที่บุคคลให้กับตนเอง จับต้องไม่ได้ (Non-tangible incentive) ไม่ใช่ตัวเงิน (Non-financial incentive) เช่น ความรู้สึกประสบความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง การตระหนักในความสามารถของตนเอง (สรัยตระกูล (ดิวนนท์) ธรรมานะ, 2550)

จะเห็นได้ว่าสิ่งจูงใจ (Incentive) ตามแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานออกมา เมื่อได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุซึ่งเป็นสิ่งจูงใจภายนอกหรือสิ่งจูงใจที่เป็นเงิน สิ่งของ รางวัล สิ่งตอบแทน ที่จะได้รับจากการปฏิบัติงาน และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคลหรือสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่เงิน เช่นการได้รับการยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ เกียรติยศชื่อเสียง จะกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และก่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองสิ่งจูงใจนี้ การที่บุคคลได้รับการยกย่องชมเชยซึ่งเป็นสิ่งจูงใจจะกระตุ้นจูงใจให้บุคคลเกิดแรงจูงใจแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่สำคัญในการ

ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าแนวคิดทฤษฎีนี้ได้กำหนดแบ่งสิ่งจูงใจและอธิบายการนำไปประยุกต์ใช้ โดยการให้สิ่งจูงใจ แล้วเกิดแรงจูงใจที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติอย่างชัดเจน จึงเป็นทฤษฎีที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมกับบุคคลหรือนักเรียน เพื่อเกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติ และประจักษ์ บัณฑิต ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาแรงจูงใจ และการสนับสนุนจากองค์การ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าเหมาะสมที่จะนำแนวคิดทฤษฎีสิ่งจูงใจมาเป็นแนวทางใช้ในการศึกษาผลของการได้รับสิ่งจูงใจในการกำหนดแหล่งเพาะพันธุ์ของนักเรียนที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของโปรแกรมการได้รับสิ่งจูงใจต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

จินจนากร พรหมแก้ว (2552) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจและเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานจากคำรับรองการปฏิบัติราชการของบุคลากรกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่าความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งจูงใจที่เป็นโล่รางวัล ประกาศเกียรติคุณดีเด่นทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงาน

สุนทร โรจน์สุริยวงศ์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในอำเภอบางไทรพบว่า การได้รับการยกย่องนับถือ มีผลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง

จุฑามาศ เถาว์ชาติ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยการจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในจังหวัดเขตการสาธารณสุข 3 พบว่าการยกย่องนับถือ มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

Brown (2005) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคล ในสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดให้สิ่งจูงใจภายนอก (Extrinsic Incentive) เป็นสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ที่เสนอให้บุคลากรในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยการใช้สิ่งจูงใจ (Incentive) ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนพบว่าโรงเรียนมีการใช้สิ่งจูงใจในการกระตุ้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสิ่งจูงใจส่งผลให้บุคลากรของโรงเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน เป็นการศึกษา กึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบ 2 กลุ่มวัดผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง (pre test – post test control group design) ดังรูปแบบตามแผนภูมिนี้

	ก่อนทดลอง	หลังทดลองทันที	หลังทดลอง 1 สัปดาห์
กลุ่มทดลอง	O1	XO2	O3
(R)			
กลุ่มเปรียบเทียบ	O4	~XO5	O6

O หมายถึง การเก็บข้อมูลการทดลองได้แก่ ความตระหนัก การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย และความพึงพอใจ

O1, O4 หมายถึง การเก็บข้อมูลก่อนการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

O2, O5 หมายถึง การเก็บข้อมูลหลังการทดลองทันทีในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

O3, O6 หมายถึง การเก็บข้อมูลหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

X หมายถึงการดำเนินการให้โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในกลุ่มทดลอง

~X หมายถึงกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้ดำเนินการให้โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ

(R) หมายถึง การสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6 โรงเรียนรัฐและเอกชน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมการศึกษา และเกณฑ์คัดเลือกรอก ดังนี้

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกเข้า (Include criteria) จากการศึกษา มีดังนี้

1.1.1 มีสติสัมปชัญญะดี

1.1.2 ยินดีเข้าร่วมการศึกษาดตลอดโครงการ

1.2 เกณฑ์การคัดเลือกรอก (Exclude criteria) จากการศึกษาครั้งนี้ เข้าร่วมแต่ไม่อยู่ครบตลอดการศึกษา หรือเกิดเหตุขัดข้องไม่ว่ากรณีใด ๆ ไม่สามารถเข้าร่วมการศึกษาได้

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร (Dawson-Saunders & Trapp, 1994, p. 120) ดังนี้

$$n = 2 \left[\frac{(Z_\alpha + Z_\beta) \sigma}{\mu_1 - \mu_2} \right]^2$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

α = ระดับนัยสำคัญในที่นี้กำหนดให้ 1 %

β = ความเชื่อมั่น ในที่นี้กำหนดให้ 95%

Z_α = ค่าอัตราส่วนวิกฤต (Critical Ratio) ของพื้นที่ใต้โค้งปกติ ณ จุดระดับนัยสำคัญที่กำหนด ในที่นี้กำหนดให้เป็น 1% สองหางเท่ากับ 2.58

Z_β = ค่าอัตราส่วนวิกฤตของพื้นที่ใต้โค้งปกติด้านน้อย ณ จุดความเชื่อมั่นที่กำหนดในที่นี้กำหนด 95% เท่ากับ 1.64

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

μ_1 = ค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มทดลอง

μ_2 = ค่าเฉลี่ยของประชากรกลุ่มเปรียบเทียบ

ค่า μ_1 μ_2 และ σ ได้จากการศึกษาของนารีรัตน์ ทวีฉลาด (2547) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกหลังการทดลอง กลุ่มทดลอง (70 คน) มีพฤติกรรมการปฏิบัติเฉลี่ย 38.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.34 ในกลุ่มเปรียบเทียบมีพฤติกรรมเฉลี่ย 32.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.22 ฉะนั้นจึงแทนค่า μ_1 μ_2 และ σ ด้วย 38.66, 32.39 และ 5.22 ตามลำดับ ดังนี้

$$n = 2 \left[\frac{(2.58 + 1.64)(5.22)}{38.66 - 32.39} \right]^2$$

$$= 24.69$$

ฉะนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยกลุ่มละ 25 คน แต่เนื่องจากการใช้เวลาศึกษาและติดตามผลหลังการทดลอง รวม 5 สัปดาห์ จึงปรับเพิ่มเพื่อป้องกันการสูญหายหรือถอนตัว (Drop out) ในช่วงติดตามผลอีกกลุ่มละ 5 คน รวมใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ กลุ่มละ 30 คนกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กต้องยึดจำนวนสมาชิกประชากร ความเสมอเหมือนกันของประชากร ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Acceptable error) และระดับความเชื่อมั่นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในทางปฏิบัติถ้ายึดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Limit Theorem) กลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดตั้งแต่ 30 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ, 2553, หน้า 86) สำหรับขนาดตัวอย่างในการศึกษานี้จะใช้ จำนวน 60 คนโดยเป็นนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ 30 คน ซึ่งภายในแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนเพศชาย เพศหญิงเท่ากัน และอายุเฉลี่ยใกล้เคียงกันระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ

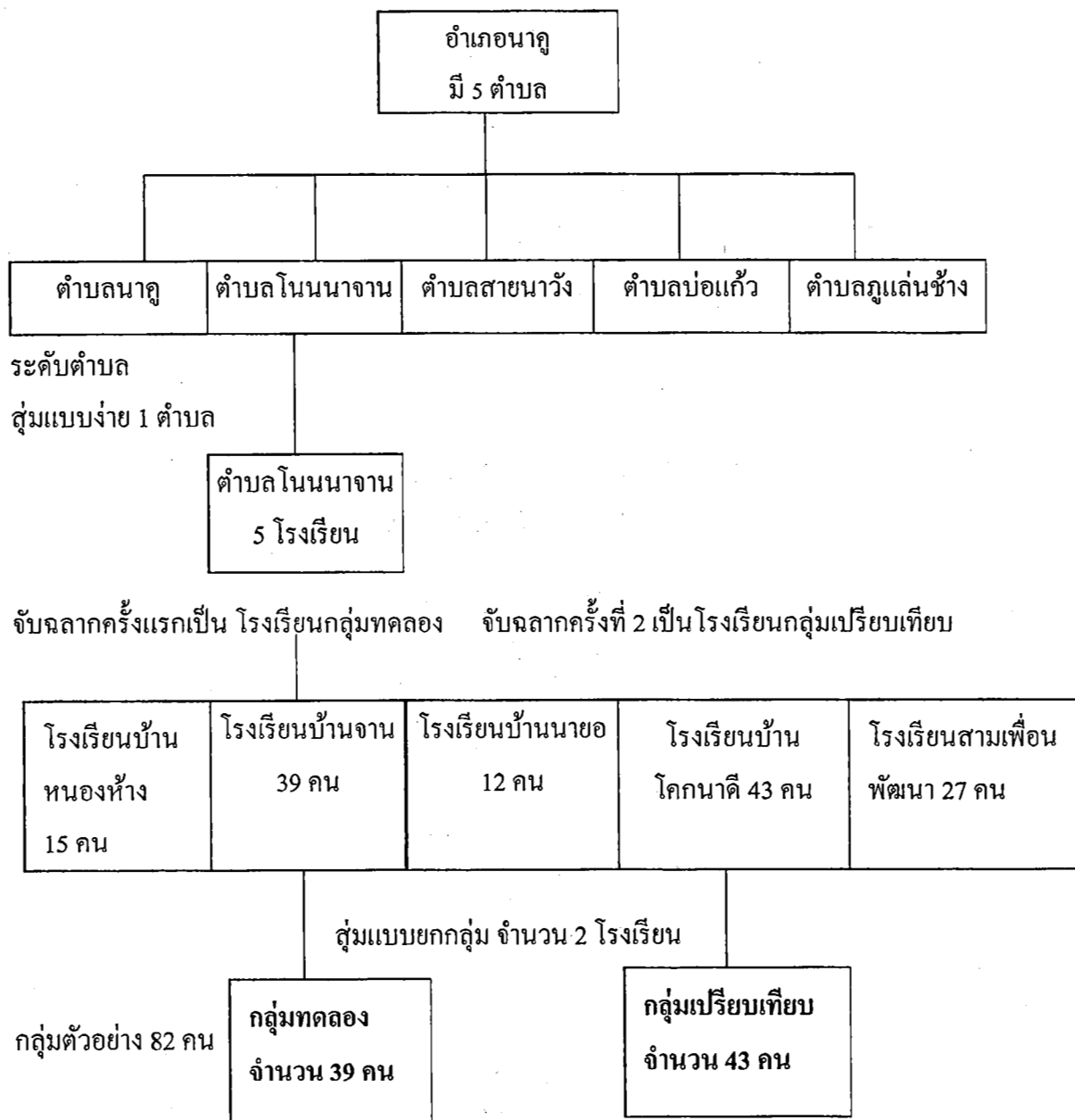
3. การสุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งโรงเรียนประถมศึกษาตามตำบล มีจำนวน 5 ตำบล

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) มา 1 ตำบล ด้วยวิธีการจับฉลาก ได้ 1 ตำบล

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มโรงเรียนในตำบลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 เข้ากลุ่มศึกษา จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 5 โรงเรียน โดยจับฉลากกำหนดให้จับครั้งแรกเป็นโรงเรียนในกลุ่มทดลอง และจับครั้งที่ 2 เป็นโรงเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 4 แบ่งจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และปีที่ 6 แต่ละชั้นแบ่งเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แล้วจึงสุ่มด้วยวิธีจับฉลากนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจำนวนเท่ากัน ชั้นละ 5 คน ได้นักเรียน 3 ชั้น เป็นนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิง 15 คน ทำเหมือนกันทั้งโรงเรียนและโรงเรียนกลุ่มเปรียบเทียบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างนักเรียน

ฉะนั้นการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้จะใช้นักเรียน ที่โรงเรียนอยู่ในตำบลโนนนาราน โดยเป็นกลุ่มทดลองในโรงเรียนบ้านจาน 39 คน และเป็นกลุ่มเปรียบเทียบโรงเรียนโคกนาดี 43 คนแต่ในการดำเนินการครั้งนี้ใช้จำนวนนักเรียนทั้งหมดในชั้นเรียน ดังภาพที่ 1

4. การควบคุมตัวแปร ตัวแปรที่ควบคุมในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ โดยตัวแปรเพศ อายุ ทั้ง 2 กลุ่มต้องมีเพศชาย และเพศหญิง จำนวนใกล้เคียงกัน อายุเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่มใกล้เคียงกัน และตัวแปรการศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรเป้าหมายเฉพาะในกลุ่มที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. หลักการและเหตุผล โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน เนื่องจากโรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดต่ออันตรายที่ระบาดในประเทศไทยมานานมากกว่า 50 ปี ในแต่ละปีมีคนไทยป่วยเป็นโรคไข้เลือดออกปีละหลายหมื่นราย และมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก การเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกมีผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพของผู้ป่วยและครอบครัวรวมทั้งมีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายภาครัฐในด้านการรักษาพยาบาล ทั้ง ๆ ที่โรคนี้เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ ถ้าหากมีพฤติกรรมปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสมในการป้องกันโรคไข้เลือดออก การได้รับสิ่งจูงใจของนักเรียนให้สามารถสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานงาน เป็นการจูงใจบุคคลให้ปฏิบัติงานอย่างแท้จริง จะส่งเสริมให้บุคคลทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็จะไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแต่อย่างใด ดังนั้นเครื่องมือในการกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพอใจในการปฏิบัติงานตามทฤษฎีสิ่งจูงใจ (Incentive Theory) และแนวคิดของ บาร์นาร์ด คือการที่บุคคลได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ (Material inducement) หรือสิ่งจูงใจภายนอกซึ่งได้แก่ เงิน สิ่งของ รางวัล หรือสิ่งตอบแทนที่ให้แก่วิธีปฏิบัติงานที่เป็นรางวัลที่ได้ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคล (Personal non-material opportunity) หรือสิ่งจูงใจภายในซึ่ง เป็นโอกาสที่บุคคลที่จะได้รับแตกต่างจากบุคคลอื่นเช่นการได้รับเกียรติยศ รับการยกย่องชมเชย ความรู้สึกประสบความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความตระหนักในความสามารถของตนเองซึ่งสิ่งจูงใจนี้เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้เลือดออก สรุปได้ว่าการที่จะมีความตระหนัก พฤติกรรมการปฏิบัติ และความพึงพอใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้น การให้สิ่งจูงใจเชื่อว่านักเรียนจะมีแรงจูงใจที่จะมีพฤติกรรมปฏิบัติ เมื่อการได้รับสิ่งของคะแนนมอบใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจเพื่อการยกย่องชมเชย และรางวัล จะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ถูกต้อง ต่อเนื่อง ดังนั้น ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีสิ่งจูงใจมาใช้ในการงานนิพนธ์ ในการจัดกิจกรรมในลักษณะเป็นชุดโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ โดยที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย แผนการให้สิ่งจูงใจ ซึ่งจะ

ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่มีต่อปริมาณลูกน้ำในครัวเรือนของนักเรียนและจะส่งผลต่อชุมชนไม่ให้เกิดการระบาดของโรคไข้เลือดออกต่อไป

2. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อให้สิ่งงูใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อให้สิ่งงูใจทำให้เกิดความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียน

2.2.2 เพื่อให้สิ่งงูใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียน

2.2.3 เพื่อให้สิ่งงูใจในการลดดัชนีความชุกของลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนของนักเรียน

2.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้โปรแกรมการให้สิ่งงูใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเครื่องมือ ที่ในการรวบรวมข้อมูล

3. เนื้อหาของโปรแกรมการให้สิ่งงูใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่ง ประกอบด้วย

การให้สิ่งงูใจ คือสิ่งดึงดูดใจหรือสิ่งล่อใจที่นักเรียนจะได้รับในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ได้แก่ รางวัลเป็นสื่อที่มกัเก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย คะแนนบันทึกการปฏิบัติงานเป็นคะแนนเก็บวิชาสุขศึกษา ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย รางวัลสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน รายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้างความตระหนักเห็นความสำคัญในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

3.1.1 สถานการณ์โรคไข้เลือดออก

3.1.2 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นักเรียน/ ญาติ เคยป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก

3.1.3 ผลกระทบของโรคไข้เลือดออก ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

3.1.4 วิถีทัศน์เด็กป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ของกรมควบคุมโรคติดต่อ

3.1.5 วิชากรสรูปเพื่อให้เกิดความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

3.2 การสาธิตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

3.2.1 การสาธิตทำตาข่ายปิดโองและภาชนะเก็บน้ำ

3.2.2 สาธิตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทางกายภาพ ทางชีวภาพ และเคมี

3.2.3 วิถีทัศน์ การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของกรมควบคุมโรคติดต่อ

3.3 การฝึกปฏิบัติการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย กิจกรรมการค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลายเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างทักษะการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย

3.4 กิจกรรมตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย มอบสื่อที่มครัวเรือนของนักเรียนที่ไม่พบลูกน้ำยุงลายและติดสติ๊กเกอร์ บ้านเพาะรัก ไม่เพาะยุงลาย ครัวเรือนที่ปลอดลูกน้ำยุงลาย

3.5 กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย

3.5.1 รณรงค์กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในครัวเรือนของนักเรียน

3.5.2 สัปดาห์รณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในชุมชน

3.6 พิธีมอบใบประกาศเกียรติคุณ พร้อมพลาการ์ดแสนสวยตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายแก่นักเรียน และมอบรางวัลส่วนรวมสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนแก่ทางโรงเรียน

4. โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายสำหรับนักเรียน

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 กลุ่มทดลอง

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา ร่วมกำหนดข้อตกลงในการร่วมกิจกรรมการศึกษาในครั้งนี้

2. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ก่อนการทดลอง

กิจกรรมที่ 1 การสร้างความตระหนักเห็นความสำคัญในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ดังนี้

1.1 สถานการณ์โรคไข้เลือดออก

- ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอบ้านหมี่

- ข่าวหนังสือพิมพ์ “โรคไข้เลือดออกป่วยตาย - ข่าวหนังสือพิมพ์”

โรคไข้เลือดออกป่วย 2.5 หมื่น ตายแล้ว 27 ราย ปี 2555

1.2 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นักเรียน/ญาติ เคยป่วยเป็นไข้เลือดออก

1.3 ผลกระทบของโรคไข้เลือดออก โดยแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม จัดเรียงบัตรคำ

ผลกระทบของโรคไข้เลือดออก ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

1.4 ฉายวีดิทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออก

1.5 วิทยาการสรุปสิ่งสำคัญในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก

กิจกรรมที่ 2 การสาธิต การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ดังนี้

2.1 สาธิตการทำดาข่ายปิดปากโอ่ง และภาชนะเก็บน้ำ

2.2 สาธิตวิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ตามหลัก 5 ป ปิด ปล่อย เปลี่ยน ปรับ ปฏิบัติ วิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางกายภาพ วิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางชีวภาพ วิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางเคมี

2.3 ฉายสื่อวีดิทัศน์การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

กิจกรรมที่ 3 การค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย ดังนี้

3.1 กิจกรรมค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างทักษะการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย ขั้นตอนดังนี้

ฐาน RC ที่ 1 เล่นเกมยางสัมพันธ์ อุปกรณ์ หลอดกาแฟจำนวน 11 อัน ขางขนาด เล็ก จำนวน 22 เส้น แก้ว และการค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 จุด

ฐาน RC ที่ 2 เล่นเกมเชือกร่วมมือ อุปกรณ์ เชือกมัดรอบขางจำนวน 10 เส้น ขวดใส่น้ำจำนวน 3 ขวด และการค้นหา RC พร้อมลงมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 จุด

ฐาน RC ที่ 3 เล่นเกมคืบไปท่องคำ อุปกรณ์ไม้ตะเกียบ 11 คู่ ลูกปิงปอง 11 ลูก การ ค้นหา RC ลูกน้ำยุงลาย จำนวน 10 จุด

ฐาน RC ที่ 4 เล่นเกมลูกโป่งสวรรค์ร่วมทีม อุปกรณ์ จำนวน 5 ลูก ทุกคนใช้หัว ปรวมกันพองลูกโป่งไปวางตามที่วิทยากรกำหนดและการค้นหา RC กำจัดลูกน้ำยุงลาย จำนวน 10 จุด

3.2 นำเสนอผลงานของกลุ่ม วิทยากรสรุปภาพรวมเพื่อนำไปปฏิบัติที่บ้านของ นักเรียน

3.3 ดำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย ก่อนการทดลองสัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 โดย อสม. ร่วมกับนักเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

3.4 ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การให้คะแนน เป็นส่วนหนึ่งของคะแนนเก็บในการเรียนวิชาสุขศึกษาหมวดกิจกรรมนักเรียน 80 คะแนน

สัปดาห์ที่ 1 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรม ชี้แจงทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ ของการศึกษา ดำเนินการตามปกติ ดังนี้

1. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ก่อนดำเนินการ

2. ดำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 โดย อสม.

สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มทดลอง กิจกรรมตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย

1. กิจกรรม การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย
2. การตรวจเยี่ยมประเมินเพื่อมอบสิ่งของเป็นเป็นสื่อทิม” เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย” มีเงื่อนไขดังนี้
 - ครัวเรือนมีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางกายภาพ ชีวภาพ สารเคมี
 - ครัวเรือนที่มีดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลายเท่ากับ 0 จะได้รับสื่อทิม โดยจะมอบให้กับนักเรียนทุกสัปดาห์จนกว่าจะครบทุกคน พร้อมติดสติ๊กเกอร์บ้านเพาะรัก ไม่เพาะยุงลายที่ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย
3. ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว
4. สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2 โดยทีมผู้ประเมินลูกน้ำระดับตำบล อสม. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับนักเรียน
5. สรุปผลการประเมินลูกน้ำยุงลายเพื่อคืนข้อมูลให้แก่นักเรียน
6. เสนอแนะแนวทางปรับปรุงพัฒนาในสัปดาห์ต่อไป
7. นักเรียนส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายครูประจำชั้นเพื่อให้คะแนนสัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2

สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรม ดำเนินการตามปกติ

- สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2 โดย อสม.

สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มทดลอง กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย

1. กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย เพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย
2. สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 3 โดย อสม. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกับนักเรียน
3. มอบสื่อทิมแก่นักเรียนที่ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลายและ ติดสติ๊กเกอร์บ้านเพาะรัก ไม่เพาะยุงลาย
4. สรุปภาพรวมคืนข้อมูลดัชนีลูกน้ำแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาในสัปดาห์ต่อไป
5. ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานครูประจำชั้น เพื่อให้คะแนน

สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรม ของการศึกษา ดำเนินการตามปกติ

- สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 3 โดย อสม.

สัปดาห์ที่ 4 กลุ่มทดลองพิธีมอบ ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจ
แหล่งพะพันธุ์ยูงลาย เพื่อยกย่องชมเชย และรางวัลส่วนรวมสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนแก่โรงเรียน

1. มอบใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจแหล่งพะพันธุ์ยูงลายแก่นักเรียนที่ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยูงลาย เลือทิม

2. มอบรางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้โรงเรียน

3. มอบเลือทิมแก่นักเรียนที่ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยูงลายและ ดิดสติกเกอร์”บ้านพะวะรัก ไม่พะวะยูงลาย

4. ประกาศยกย่องชมเชย การปฏิบัติงานของนักเรียน

5. จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติกิจกรรมของนักเรียน

6. ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานครูประจำชั้น เพื่อให้คะแนน

7. สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4 โดย อสม.เจ้าหน้าที่
สาธารณสุขุร่วมกับนักเรียน

8. สรุปภาพรวมคินข้อมูลค่าดัชนีลูกน้ำแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนา

9. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองทันที

10. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ

สัปดาห์ที่ 4 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรมของการศึกษา ดำเนินการตามปกติ

1. สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4 โดย อสม.

2. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองทันที

สัปดาห์ที่ 5 กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

1. จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมการปฏิบัติงานนักเรียน

2. สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 5 โดย อสม. เจ้าหน้าที่
สาธารณสุขุ ร่วมกับนักเรียน

3. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการติดตามการทดลอง

สัปดาห์ที่ 5 กลุ่มเปรียบเทียบ ติดตามหลัง 1 สัปดาห์

- สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 5 โดย อสม.

5. สื่อและอุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม

- 5.1 สื่อวีดิทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออกเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล
 - 5.2 วิดีทัศน์สารคดีเรื่องการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
 - 5.3 แผ่นพับเรื่องการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย สติกเกอร์“บ้านเพาะรักไม่เพาะยุงลาย” สติกเกอร์ 5 ป. ป้องกันโรคไข้เลือดออก
 - 5.4 ตำราตรวจหาน้ำยุงลาย
 - 5.6 แบบบันทึกการปฏิบัติงานของนักเรียนเพื่อให้คะแนน
 - 5.7 วัสดุอุปกรณ์สาริตการฝึกปฏิบัติ ทรายกำจัดลูกน้ำ น้ำยาเคมี ไฟฉาย แบบ ถ่าน 3 ก้อน แปรงลวด สก๊อตไบท์ สำหรับขัดภาชนะ ปลากินลูกน้ำ เกล็ดแกง น้ำส้มสายชู ตาข่ายปิดปากโอ่ง ผ้าใยบัว เข็มเย็บผ้า ค้าย กรรไกร
 - 5.8 สื่อคอมพิวเตอร์ พร้อมเครื่องฉายโปรเจกเตอร์
 - 5.9 สิ่งูงใจได้แก่ สื่อทิมเก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย การให้คะแนนการปฏิบัติงาน
- ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปกอกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและรางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนแก่ทางโรงเรียน

6. การประเมินผล

6.1 สังเกต การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติตามกิจกรรม และบรรยากาศในกลุ่มมีความเป็นกันเอง

6.2 ดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการศึกษา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือโปรแกรมการประยุกต์ทฤษฎีสิ่งูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษารายละเอียดจากแนวคิดทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 จัดทำขั้นตอนโปรแกรมการให้สิ่งูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา

2.3 กำหนดขอบเขต และโครงสร้างเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการศึกษากันคว้า

2.4 เนื้อหาโปรแกรมประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

2.4.1 การสร้างความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ดังนี้

- สถานการณ์โรคไข้เลือดออก

-ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอบ้านหมี่

-ข่าวหนังสือพิมพ์”โรคไข้เลือดออกป่วยตาย - ข่าวหนังสือพิมพ์”

2.4.2 แลกเปลี่ยนประสบการณ์นักเรียน เคยป่วยเป็นไข้เลือดออก

2.4.3 ผลกระทบของโรคไข้เลือดออกโดยแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม จัดเรียงบัตรคำ

ผลกระทบ ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

2.4.4 วิดีทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออก

2.5 การสาธิตการฝึกปฏิบัติการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย

2.5.1 สาธิตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและกำจัดลูกน้ำยุงลาย การจัดทำตาข่ายปิดโถงเพื่อ ป้องกันยุงลายลงไปวางไข่ในภาชนะเก็บน้ำ

2.5.2 กิจกรรมการค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย การให้รางวัลการแข่งขันฝึกปฏิบัติสำรวจลูกน้ำยุงลาย

- ลงฝึกปฏิบัติจริงที่บ้านของนักเรียน

- การกำจัดลูกน้ำยุงลาย

- การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในบ้านและ

บริเวณบ้าน

2.5.3 การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย

2.5.4 กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย ติดสติ๊กเกอร์ บ้านเพาะรัก

ไม่เพาะยุงลาย

2.5.5 สรุปผลคืนข้อมูลให้นักเรียนเพื่อทราบความสำเร็จของงาน

2.5.6 ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงาน และการให้คะแนน

2.5.7 การมอบรางวัล

2.5.8 มอบใบประกาศเกียรติคุณพร้อมพลอกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์

ยุงลาย

2.5.9 การยกย่องชมเชย

2.5.10 การจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติกิจกรรมของนักเรียน

3. นำโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสม

ความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้วนำไปใช้ในการศึกษา

5. นำโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใกล้เคียงกันตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแก้ไขปรับปรุง ให้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน ครบคลุมเนื้อหาเพื่อจะนำไปใช้ในกลุ่มทดลอง

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชนิดเครื่องมือการศึกษา เครื่องมือการศึกษาที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาเป็นชุดการให้สิ่งจูงใจร่วมกับการใช้กระบวนการกลุ่ม ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย แผนการให้สิ่งจูงใจตามโปรแกรม เลือทิม ใบประกาศเกียรติคุณปลูกแซนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อการรยบยงชมเชย คะแนน และรางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อวีดิทัศน์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ของนักเรียน ข้อคำถามแบบเลือกตอบ 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความตระหนักเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ ซึ่งเป็นแบบวัดที่เป็นนามธรรมด้วยการแปลงเป็นปริมาณในเชิงเปรียบเทียบ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) มี 5 ระดับ และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวนรวม 9 ข้อ ประกอบด้วย

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

โดยกำหนดค่าคะแนนแบบอิงเกณฑ์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, หน้า 207-208) ดังนี้

ระดับความตระหนัก	ร้อยละ
ดี	คะแนน 37.8 คะแนนขึ้นไป ตั้งแต่ร้อยละ 80-100
ดีปานกลาง	คะแนน 34.2 – 37.7 คะแนน ร้อยละ 70-79
ไม่ค่อยดี	น้อยกว่า 34.2 คะแนน ต่ำกว่าร้อยละ 70

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การจัดแหล่งเพาะพันธุ์งูลาย มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 คำตอบ จำนวน 10 ข้อ มี 5 ระดับ และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความเชิงบวก	ระดับคะแนน
จัดเป็นประจำ	ให้ 3 คะแนน
จัดบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
จัดบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ไม่จัดเลย	ให้ 0 คะแนน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน 3 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, หน้า 207-208) ดังนี้

ระดับการจัด	ร้อยละ
ดี	ร้อยละ 80 – 100 หรือ 24 คะแนนขึ้นไป
ดีปานกลาง	ร้อยละ 70 - 79 หรือคะแนน 21 - 23 คะแนน
ไม่ค่อยดี	ต่ำกว่าร้อยละ 70 หรือน้อยกว่า 21 คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งงูใจในการจัดแหล่งเพาะพันธุ์งูลาย มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มี 3 ส่วน ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจต่อรางวัลที่ได้รับ จำนวน 4 ข้อ แบบประเมินความพึงพอใจต่อคะแนน จำนวน 2 ข้อ แบบประเมินความพึงพอใจต่อใบประกาศเกียรติคุณและปดอกแขนสายตรวจ จำนวน 2 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมตามโปรแกรมการให้สิ่งงูใจ จำนวน 2 ข้อ รวม จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 คำตอบ ดังนี้ จำนวนรวม 10 ข้อ ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	ระดับคะแนน
ความพึงพอใจมากที่สุด	5
ความพึงพอใจมาก	4
ความพึงพอใจปานกลาง	3
ความพึงพอใจน้อย	2
ความพึงพอใจน้อยสุด	1

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน 3 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553, หน้า 207-208) ดังนี้

ระดับการความพึงพอใจ	ร้อยละ
ดี	ร้อยละ 80 – 100 หรือ 42 คะแนนขึ้นไป
ดีปานกลาง	ร้อยละ 70 - 79 หรือคะแนน 38 -41 คะแนน
ไม่ค่อยดี	ต่ำกว่าร้อยละ 70 หรือน้อยกว่า 31 คะแนน

3. แบบสำรวจภูมิกำลังของกระทรวงสาธารณสุข ก.อ.1/1 เพื่อหาดัชนีความถูกต้องของคำตอบ 100 ภาระ ตามเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด ค่า CI = 0 (กรมควบคุมโรค, 2545)

4. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

4.1 การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการใช้คำที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้

4.2 การหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขภาษาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับ นักเรียนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะศึกษา จำนวน 30 คน แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงของข้อคำถาม ดังนี้ เป็นคำถามแบบประเมินค่า วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (อ้างใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) จากนั้นเลือกเอาข้อคำถามที่ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ด้านความตระหนักเท่ากับ 0.73 ด้านการปฏิบัติ เท่ากับ 0.76 และด้านความพึงพอใจ เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ชี้แจงขั้นตอนการศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 จัดทำโครงการขออนุมัติใช้งบประมาณ
- 1.3 จัดทำเครื่องมือทดลอง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ทดสอบความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ กำหนดขั้นตอนการใช้เครื่องมือ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จัดเตรียมสิ่งสนับสนุน
- 1.4 ประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อความร่วมมือในการศึกษา
- 1.5 จัดประชุมชี้แจง เตรียมความพร้อม ทำความเข้าใจในการดำเนินการจัดโปรแกรมให้สิ่งจูงใจร่วมกับทีมวิทยากร

- 1.6 จัดทำและแจกหนังสือเชิญประชุมในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มทดลอง

2. ขั้นตอนการ

- 2.1 เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ (Pre-test) ก่อนการทดลองทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ในวันที่ดำเนินการตามโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ
- 2.2 สัมภาษณ์ขณะแหล่งเพาะพันธุ์งูลาย และดัชนีความชุกของงูลาย
- 2.2 ดำเนินการตามโปรแกรมที่กำหนดไว้
- 2.3 เก็บข้อมูลหลังทดลองทันที ด้วยแบบสัมภาษณ์ในกลุ่มทดลองหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ตามโปรแกรมทันที
- 2.4 เก็บข้อมูลหลังทดลอง 1 สัปดาห์ ด้วยแบบสัมภาษณ์ในกลุ่มทดลอง
- 2.5 เก็บข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มเปรียบเทียบ ในวันที่ดำเนินการ โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังทดลองทันที ในวันเดียวกันกับกลุ่มทดลอง

3. ขั้นหลังดำเนินการ

- 3.1 สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบและกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์
- 3.2 ผู้ศึกษาตรวจสอบข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และทำการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ได้ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์และครบถ้วนเรียบร้อยของคำตอบแต่ละข้อในแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด คัดเลือกเฉพาะที่ครบถ้วน ถูกต้อง ไปวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพผู้ปกครอง แยกแยะความถี่ ร้อยละ สำหรับอายุ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความตระหนักการให้สิ่งสูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที กับก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์กับหลังการทดลองทันที ด้วยสถิติ Independent Samples t – test
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักการให้สิ่งสูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีกับก่อนการทดลองหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์กับหลังการทดลองทันที ด้วยสถิติ Paired samples t – test
4. เปรียบเทียบการปฏิบัติการให้สิ่งสูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที กับก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์กับหลังการทดลองทันที ด้วยสถิติ Independent Samples t – test
5. เปรียบเทียบการปฏิบัติการให้สิ่งสูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที กับก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์กับหลังการทดลองทันที ด้วยสถิติ Paired samples t – test
6. เปรียบเทียบดัชนีความซุกก้นน้ำยุงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษา ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบด้วยสถิติ Independent Samples t – test
7. เปรียบเทียบดัชนีความซุกก้นน้ำยุงลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ด้วยสถิติ Paired samples t – test

8. การหาขนาดผลของการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ โดยสูตร

$$\text{ขนาดผลของการทดลอง (Effect Size, ES)} = \frac{\overline{X_1} - \overline{X_2}}{S}$$

$$\text{เมื่อ } S = \sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}}$$

9. ความพึงพอใจในการได้รับโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์
ยุงลาย การทำแจกแจงความถี่ หาจำนวนร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดกลุ่ม
ระดับการปฏิบัติโดยเทียบเกณฑ์ เป็น 3 ระดับ ด้วยสถิติ One samples t – test

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ศึกษาพบกลุ่มตัวอย่างแนะนำตัว แจ้ง
วัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างทราบชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ
จะไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาจะนำเสนอในภาพรวม
และใช้ในการศึกษานี้เท่านั้น พร้อมนี้ได้ให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อเพื่อเป็นหลักฐาน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบสุ่มสองกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (pre-test – post test design) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน อำเภอนาเกลือ จังหวัด กาฬสินธุ์ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลอง จำนวน 39 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 43 คน ทำการศึกษาในระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2555 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ใน 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นำเสนอโดยการบรรยายประกอบตารางตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
3. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
4. ดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย (CI)
5. ความพึงพอใจของกลุ่มทดลอง ที่มีต่อการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์

ยุงลาย

ข้อมูลส่วนบุคคล

นักเรียนที่เข้าร่วมในการศึกษา โดยมีลักษณะทางประชากร ดังนี้

เพศ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองเพศหญิง จำนวน 23 คน (59.0%) มากกว่า เพศชาย จำนวน 16 คน (41.0%) และกลุ่มเปรียบเทียบ เพศชาย จำนวน 24 คน (55.8%) มากกว่า เพศหญิง จำนวน 19 คน (44.2) แสดงว่าระหว่างเพศหญิงและเพศชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ มีจำนวนใกล้เคียงกัน

อายุ พบว่านักเรียนประถมศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอายุระหว่าง 10-12 ปี มากสุดเป็นนักเรียนอายุ 12 ปี จำนวน 15 คน (62.5%) และกลุ่มเปรียบเทียบอายุ 11 ปี จำนวน 21 คน (61.8%) ตามลำดับ โดยในแต่ละช่วงอายุมีส่วนใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่ม

อาชีพ ผู้ปกครองของนักเรียน พบว่ากลุ่มทดลองประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 23 คน (47.9%) รองลงมาอาชีพรับจ้าง จำนวน 8 (40.0%) และกลุ่มเปรียบเทียบ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม จำนวน 25 คน (52.1%) รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 12 คน (60.2%)

ตามลำดับ แสดงว่าอาชีพผู้ปกครองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ ผู้ปกครอง

ชื่อตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n=39)		กลุ่มเปรียบเทียบ (n=43)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ				
ชาย	16	41.0	24	55.8
หญิง	23	59.0	19	44.2
2. อายุ				
10 ปี	11	45.8	13	54.2
11 ปี	13	38.2	21	61.8
12 ปี	15	62.5	9	37.5
3.อาชีพเกษตรกรกรรม				
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	7	77.8	2	22.2
รับจ้าง	8	40.0	12	60.2
ค้าขาย	1	20.0	4	80.0
เกษตรกรกรรม	23	47.9	25	52.1

ความตระหนักของนักเรียนประถมศึกษาในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

1. ระดับความตระหนักของนักเรียนประถมศึกษาในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ระดับความตระหนักนักเรียนในกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนการทดลองมีความตระหนักในระดับดี 4 คน (10.4%) หลังทดลองทันทีเพิ่มขึ้น 36 คน (92.3%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ยังคงมีความตระหนักอยู่ในระดับดี 36 คน (92.3%) โดยนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองมีความตระหนักในระดับดีจำนวน 0 คน (0.0%) หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นในระดับดี 1 คน (2.3%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ลดลงเหลือ 0 คน (0.0%) แสดงว่านักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที มีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนใน

กลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองยังคงมีความตระหนักรู้ในระดับดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาจำแนกตามระดับความตระหนักรู้ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

	จำนวน	ดี		ดีปานกลาง		ไม่ค่อยดี	
		n	%	n	%	n	%
ก่อนการทดลอง							
กลุ่มทดลอง	39	4	10.3	16	41.0	19	48.7
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	0	0.0	0	0.0	43	100.0
หลังการทดลองทันที							
กลุ่มทดลอง	39	36	92.3	3	7.7	0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	1	2.3	6	14.0	36	83.7
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์							
กลุ่มทดลอง	39	36	92.3	3	7.7	0	0.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	0	0.0	3	7.0	40	93.0

2. ความตระหนักรู้ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ความตระหนักรู้โดยเฉลี่ยในนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่าก่อนการทดลองนักเรียนมีความตระหนักรู้เฉลี่ยร้อยละ 34.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.90 หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.62 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลง ร้อยละ 41.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.55 ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองนักเรียนที่มีความตระหนักรู้เฉลี่ยร้อยละ 27.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.34 หลังการทดลองทันที เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.97 และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลงร้อยละ 30.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.72 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 คะแนนความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ
จำแนกตามก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

กลุ่ม	จำนวน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง ทันที		หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ทดลอง	39	34.03	2.90	42.08	2.62	41.51	2.55
เปรียบเทียบ	43	27.35	3.34	31.81	2.97	30.14	3.72

4. การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักหลังการทดลอง พบว่าหลังการทดลองทันที นักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.030$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ โดยกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักลดลงหลังการทดลองทันทีเล็กน้อยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.004$ แสดงว่า กลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักลดลง โดยผลของความตระหนักกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นหลังการทดลองทันที ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียน
ประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง
ทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}_d$	S.D.d	$\bar{D}$	S.D.	t	p
หลังการทดลองทันทีกับ ก่อนการทดลอง							
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	1.15	3.83	2.31	1.07	1.07	0.030
กลุ่มทดลอง	39	6.54	5.74				
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กับก่อนการทดลอง							
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	2.02	4.34	4.54	1.08	1.08	0.001
กลุ่มทดลอง	39	6.56	5.40				
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ หลังการทดลองทันที							
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	2.21	3.91	2.23	0.75	0.75	0.004
กลุ่มทดลอง	39	0.03	2.76				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความตระหนัก

S.D.d หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

5. การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักภายในนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่าหลังการทดลองทันที กลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์กลุ่มทดลองมีความตระหนักลดลงหลังการทดลองทันทีเล็กน้อยไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.285$ แสดงว่ากลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียน
ประถมศึกษา ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และ
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ความตระหนัก	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.Dd.	t	p
ก่อนการทดลอง	39	34.03	2.90	8.05	4.17	12.07	0.001
หลังการทดลองทันที	39	42.08	2.62				
ก่อนการทดลอง	39	34.03	2.90	7.49	3.92	11.93	0.001
หลังการทดลอง1สัปดาห์	39	41.51	2.55				
หลังการทดลองทันที	39	42.08	2.62	0.56	3.25	1.08	0.285
หลังการทดลอง1สัปดาห์	39	41.51	2.55				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความตระหนัก

S.D.d หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

6. การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงรายต่อความตระหนักกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที เพิ่มขึ้น 3.66 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้น 3.53 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 7 การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ต่อความตระหนักของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ความตระหนัก	$\bar{X}$	$\bar{X}$	S.D.	S.E
	กลุ่ม	กลุ่ม	กลุ่ม	
	ทดลอง	เปรียบเทียบ	เปรียบเทียบ	
หลังการทดลองทันที	42.08	31.81	2.97	3.66
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	41.51	30.14	3.72	3.53

การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา

1. ระดับการกำจัดกลุ่มทดลอง พบว่าก่อนการทดลอง มีการกำจัดระดับดี 0 คน (0.0%) หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้น 22 คน (56.4%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ มีการกำจัดลดลงอยู่ในระดับดี 16 คน (41.0%) โดยกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองมีการกำจัดระดับดี จำนวน 0 คน (0.0%) หลังทดลองทันที 0 คน (0.0%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ เพิ่มขึ้น 3 คน (7.0%) แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที มีการกำจัดเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการกำจัดอยู่ในระดับดี ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาหาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ
จำแนกตามระดับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที
และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

การกำจัด	จำนวน	ดี		ดีปานกลาง		ไม่ค่อยดี	
		n	%	n	%	n	%
ก่อนการทดลอง							
กลุ่มทดลอง	39	0	0.0	0	0.0	39	100.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	0	0.0	0	0.0	43	100.0
หลังการทดลองทันที							
กลุ่มทดลอง	39	22	56.4	1	2.6	16	41.0
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	0	0.0	0	0.0	43	100.0
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์							
กลุ่มทดลอง	39	16	41.0	5	12.8	18	46.2
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	0	0.0	3	7.0	40	93.0

2. การเปรียบเทียบการกำจัดโดยเฉลี่ยกลุ่มทดลอง พบว่าก่อนการทดลองมีการกำจัดเฉลี่ย ร้อยละ 8.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.13 หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.73 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 21.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.57 โดยกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองมีการกำจัดเฉลี่ยร้อยละ 8.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.77 หลังการทดลองทันที ร้อยละ 9.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.15 และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.06 แสดงว่าค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบดังตารางที่ 8

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการจัดแหล่งพะพันธุ์ยางระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

กลุ่ม	จำนวน	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง ทันที		หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	39	8.59	4.13	22.41	7.73	21.26	6.57
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	8.23	4.77	9.02	5.15	11.49	6.06

3. การเปรียบเทียบผลต่างการจัดหลังการทดลอง พบว่าหลังการทดลองทันทีนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีการจัดที่แตกต่างกันก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการจัดที่แตกต่างกันมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ โดยกลุ่มเปรียบเทียบมีการจัดระดับดีขึ้นหลังการทดลอง 1 สัปดาห์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.008$ แสดงว่ากลุ่มทดลองมีการจัดในระดับดีขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบมีการจัดไม่ค่อยดี ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียนประถมศึกษา
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และ
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}_d$	S.D.d	$\bar{D}$	S.D.	t	p
หลังทดลองทันทีกับ ก่อนการทดลอง							
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	0.79	4.95	13.03	4.77	4.77	0.001
กลุ่มทดลอง	39	13.82	8.67				
หลังทดลอง 1 สัปดาห์ กับก่อนการทดลอง							
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	3.26	6.52	9.41	5.15	5.15	0.001
กลุ่มทดลอง	39	12.67	6.69				
หลังทดลอง 1 สัปดาห์กับ หลังทดลองทันที							
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	2.47	4.91	3.62	6.06	6.06	0.008
กลุ่มทดลอง	39	1.15	6.98				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

S.D.d หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

4. การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายภายในนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่าหลังการทดลองทันที กลุ่มทดลองมีการกำจัดดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการกำจัดดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการกำจัดลดลงหลังการทดลองทันทีเล็กน้อยไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.309$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดดีขึ้นในหลังการทดลองทันทีและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบการจัดแหล่งเพาะพันธุ์งูลายของนักเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

การจัด	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.d.	t	p
ก่อนการทดลอง	39	8.59	4.13	1.38	8.67	9.96	0.001
หลังการทดลองทันที	39	22.41	7.73				
ก่อนการทดลอง	39	8.59	4.13	1.27	6.69	11.82	0.001
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	39	21.26	6.57				
หลังการทดลองทันที	39	22.41	7.73	1.15	6.98	1.03	0.309
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	39	21.26	6.57				

หมายเหตุ $\bar{D}$ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนการจัดแหล่งเพาะพันธุ์งูลาย

S.D.d หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

5. การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการจัดแหล่งเพาะพันธุ์งูลายของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้น 2.06 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการจัดเพิ่มขึ้น 1.55 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 12 การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันทีกับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

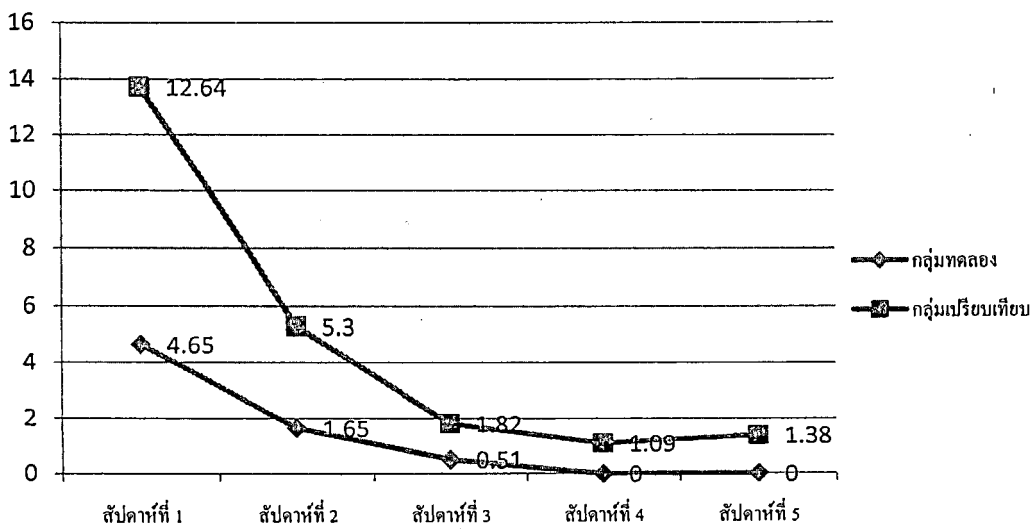
การจัด	$\bar{X}$ กลุ่ม ทดลอง	$\bar{X}$ กลุ่ม เปรียบเทียบ	S.D. กลุ่ม เปรียบเทียบ	S.E
หลังการทดลองทันที	22.41	9.02	5.15	2.06
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	21.26	11.49	6.06	1.55

ค่าดัชนีความซุกกุกน้ำขุ่นลาย (CI) ครวเรือนของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองและ
กลุ่มเปรียบเทียบ

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดัชนีความซุกกุกน้ำขุ่นลาย พบว่ากลุ่มทดลองสัปดาห์ที่ 1 ค่าเฉลี่ย 4.65 และกลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 12.64 สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ย 1.65 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ลดลง 5.30 สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ยลดลง 0.51 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.82 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5 กลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย ลดลงเท่ากับ 0 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.09 และ 1.38 แสดงว่าค่าเฉลี่ยดัชนีความซุกกุกน้ำขุ่นลายของกลุ่มเปรียบเทียบสูงกว่ากลุ่มทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด โดยค่าดัชนีความซุกกุกน้ำขุ่นลาย CI = 0 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดัชนีความซุกกุกน้ำขุ่นลาย (CI) ครวเรือนนักเรียน
ประถมศึกษาาระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มเปรียบเทียบ สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2
สัปดาห์ที่ 3 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5

ตัวแปร	สัปดาห์ที่ 1		สัปดาห์ที่ 2		สัปดาห์ที่ 3		สัปดาห์ที่ 4		สัปดาห์ที่ 5	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	4.65	7.93	1.65	6.34	0.51	3.20	0.00	0.00	0.00	0.00
กลุ่มเปรียบเทียบ	12.64	14.17	5.30	9.91	1.82	4.63	1.09	4.11	1.38	3.93

ภาพที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยดัชนีความซุกกุกน้ำขุ่นลาย (CI) ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

2. การเปรียบเทียบผลต่างดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลาย ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลายที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ $p = 0.003$ ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลายที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ $p = 0.002$ และ หลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลายไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญที่ $p = 0.668$ แสดงว่ากลุ่มเปรียบเทียบดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลายสูงกว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มทดลองดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลายลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีความชุกถุกลน้ำยุงลาย (CI) ครวเรือนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}_d$	S.D.d	S.D.	t	p
ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองทันที						
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	12.64	2.51	14.17	14.17	0.003
กลุ่มทดลอง	39	4.65	2.57			
ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	12.34	2.40	13.39	13.39	0.002
กลุ่มทดลอง	39	4.65	2.46			
หลังการทดลองทันทีกับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์						
กลุ่มเปรียบเทียบ	43	-0.30	0.65	4.28	4.28	0.668
กลุ่มทดลอง	39	0.00	0.69			

3. การเปรียบเทียบผลต่างดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายภายในนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนการทดลอง ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายสูงกว่าหลังการทดลองทันที แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ และ หลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แสดงว่า ในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายลดลง ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีความชุกถูกน้ำยางลาย (CI) ครั้วเรือนนักเรียน ประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ตัวแปร	จำนวน	$\bar{X}_d$	S.D.	S.Dd.	t	p
ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลาย (CI)						
ก่อนการทดลอง	39	4.65	7.93	7.93	3.66	0.001
หลังการทดลองทันที	39	0.00	0.00			
ก่อนการทดลอง	39	4.65	7.93	7.93	3.66	0.001
หลังการทดลอง1สัปดาห์	39	0.00	0.00			
หลังการทดลองทันที	39	0.00	0.00	0.00	0.00	0.001
หลังการทดลอง1สัปดาห์	39	0.00	0.00			

4. การหาขนาดผลของโปรแกรมในการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย มีผลทำให้ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที ลดลง 0.37 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง ลดลง 0.48 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 16 การหาขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจที่มีผลต่อดัชนีความซุกกักน้ำยางลาย
ของนักเรียนประถมศึกษาระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง
ทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

	$\bar{X}$ กลุ่ม ทดลอง	$\bar{X}$ กลุ่ม เปรียบเทียบ	S.D. กลุ่ม เปรียบเทียบ	S.E
หลังการทดลองทันที	0.00	1.09	4.11	0.37
หลังการทดลอง 1 สัปดาห์	0.00	1.38	3.93	0.48

ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของ
นักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลอง

1. ความพึงพอใจต่อ โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับ
นักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำในครัวเรือนระดับความพึงพอใจ จากคะแนนเต็ม 50
คะแนน พบว่าได้คะแนนต่ำสุด 30 คะแนน สูงสุด 50 คะแนน โดยกระจายอยู่ในกลุ่มที่มีระดับความ
พึงพอใจระดับดี จำนวน 26 คน (66.7%) ระดับดีปานกลาง จำนวน 4 คน (10.3%) และมีระดับความ
พึงพอใจไม่ค่อยดี จำนวน 9 คน (23.1%) แสดงว่ากลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้
สิ่งจูงใจ ระดับดี ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองจำแนกตามระดับความ
พึงพอใจ

ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
ดี (42 คะแนนขึ้นไป)	26	66.7
ดีปานกลาง (38-41คะแนน)	4	10.3
ไม่ค่อยดี (น้อยกว่า 38 คะแนน)	9	23.1
รวม	39	100.0

หมายเหตุ คะแนนเต็ม 50 คะแนนได้ต่ำสุด 30 สูงสุด 50 S.D. 6.20
คะแนนเฉลี่ย 43.59 เฉลี่ยร้อยละ 83.03

2. การเปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำในครัวเรือนของกลุ่มทดลองกับค่าเฉลี่ยเกณฑ์ที่ร้อยละ 80 (42 คะแนน) พบว่าไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.117$ แสดงว่าคะแนนความพึงพอใจของกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองเทียบกับค่าเฉลี่ยเกณฑ์ที่ร้อยละ 80

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย เกณฑ์ 80%	$\bar{X}$	S.D	t	p
กลุ่มทดลอง	39	42	43.59	6.20	1.60	0.117

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยมุ่งศึกษาถึงผลโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาฏ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 อำเภอนาฏ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 82 คน แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 39 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 43 คน โดยทั้งสองกลุ่มมีลักษณะประชากรใกล้เคียงกัน มีระยะทางห่างไกลกัน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความตระหนัก และการปฏิบัติที่ถูกต้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียนประถมศึกษา โปรแกรมที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นและ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำมาใช้จริง ส่วนเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย แบบสัมภาษณ์การปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น และผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดสอบเครื่องมือ (try out) กับนักเรียนประถมศึกษา ตำบลทุ่งเก่า อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ แล้วนำไปวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ความตระหนัก การปฏิบัติ และความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค ด้านความตระหนัก ได้ค่าเท่ากับ 0.73 ด้านการปฏิบัติ ได้ค่าเท่ากับ 0.76 และด้านความพึงพอใจได้ค่าเท่ากับ 0.93

การศึกษากลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจที่ได้กำหนดไว้ ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบจะปล่อยให้ดำเนินการปกติโดยไม่ได้รับโปรแกรม การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ความตระหนัก และการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 3 ครั้ง โดยเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะทางประชากร ความความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ใช้สถิติ pair samples t-test ในการทดสอบความแตกต่าง ค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนักและการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายกลุ่มทดลองและภายในกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้สถิติ Independent sample t-test ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความความตระหนักและการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ระหว่างกลุ่มทดลอง และ

กลุ่มเปรียบเทียบ ด้านความพึงพอใจโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของกลุ่มทดลองเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองทันที ใช้สถิติ one sample t-test และวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่เข้าร่วมในการทดลอง โดยมีลักษณะทางประชากร ดังนี้

เพศ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองเพศหญิง จำนวน 23 คน (59.0%) มากกว่าเพศชาย จำนวน 16 คน (41.0%) และกลุ่มเปรียบเทียบ เพศชาย จำนวน 24 คน (55.8%) มากกว่า เพศหญิง จำนวน 19 คน (44.2) แสดงว่าระหว่างเพศหญิงและเพศชายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีจำนวนใกล้เคียงกัน

อายุ พบว่านักเรียนประถมศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบอายุระหว่าง 10-12 ปี มากสุดเป็นนักเรียนอายุ 12 ปี จำนวน 15 คน (62.5%) และกลุ่มเปรียบเทียบอายุ 11 ปี จำนวน 21 คน (61.8%) ตามลำดับ โดยในแต่ละช่วงอายุมีส่วนใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่ม

อาชีพ ผู้ปกครองของนักเรียน พบว่ากลุ่มทดลองประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 23 คน (47.9%) รองลงมาอาชีพรับจ้าง จำนวน 8 (40.0%) และกลุ่มเปรียบเทียบ ประกอบอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 25 คน (52.1%) รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 12 คน (60.2%) โดยอาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมาอาชีพรับจ้าง

2. ความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา

2.1 ระดับความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา เมื่อแจกแจงความถี่ ระดับคะแนนความตระหนักพบว่า ระดับความตระหนัก นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง ก่อนทดลองมีความตระหนักในระดับดี 19 คน (48.7%) หลังทดลองทันทีเพิ่มขึ้นเป็น 36 คน (92.3%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ยังคงมีความตระหนักอยู่ในระดับดี 36 คน (92.3%) ส่วนนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบก่อนการทดลองไม่มีความตระหนักในระดับดี หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นในระดับดี 1 คน (2.3%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ไม่มีความตระหนักในระดับดี แสดงว่า นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที นักเรียนกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มเปรียบเทียบ และกลุ่มทดลองมีความตระหนักอยู่ระดับดี

2.2 ความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนประถมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ความตระหนักโดยเฉลี่ยในนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองนักเรียนมีความตระหนักเฉลี่ยร้อยละ 34.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.90 หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.62 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลง ร้อยละ 41.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.55 ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองนักเรียนที่มีความตระหนักเฉลี่ยร้อยละ 27.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.34 หลังการทดลองทันที เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.97 และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลงร้อยละ 30.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.72 โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

2.3 การเปรียบเทียบความความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักหลังการทดลองพบว่าหลังการทดลองทันทีที่นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.030$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แต่นักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักลดลงหลังการทดลองทันที แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.004$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

2.4 การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักภายในกลุ่มทดลองพบว่าหลังการทดลองทันทีที่นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักหลังการทดลองทันที ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.285$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

2.5 ขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงรายต่อความตระหนักกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที เพิ่มขึ้น 3.66 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้น 3.53 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ โดยกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นหลังทดลองทันที

3. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา

3.1 ระดับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา ผลวิเคราะห์ แจกแจงความถี่ระดับคะแนนการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองไม่มีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในระดับดี หลังการทดลองทันทีกำจัดใน ระดับดี 22 คน (56.4%) และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ยังคงมีการกำจัดอยู่ในระดับดี 16 คน (41.0%) ส่วนนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองทันที ไม่มีการกำจัดในระดับดี และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ระดับดีเพิ่มขึ้น 3 คน (7.0%) แสดงว่า นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีมีนักเรียนที่มีการกำจัดระดับดีเพิ่มขึ้น มากกว่านักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนกลุ่มทดลองยังคงมีการ กำจัดอยู่ในระดับดี

3.2 การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียน ประถมศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ การกำจัดโดยเฉลี่ยกลุ่มทดลอง ก่อนการ ทดลองมีการกำจัดเฉลี่ยร้อยละ 8.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.13 หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้น ร้อยละ 22.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.73 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 21.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.57 โดยกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลองมีการกำจัดเฉลี่ยร้อยละ 8.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.77 หลังการทดลองทันที ร้อยละ 9.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.15 และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.06 โดยเฉลี่ยแล้ว กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

3.3 การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดหลังการทดลองพบว่าหลังการทดลองทันที นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดมากกว่า ก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แต่นักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัด ระดับดีขึ้นหลังการทดลอง 1 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.008$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่ม ทดลองมีการกำจัดในระดับดีขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ส่วน นักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัด ไม่ค่อยดี

3.4 การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายภายในกลุ่มทดลองพบว่า หลังการทดลองทันทีนักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้น มากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียน

ในกลุ่มทดลองมีการกำจัดคลดลงหลังการทดลองทันทีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.309$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

3.5 ขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงรายต่อการกำจัดของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้น 2.06 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้น 1.55 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ แสดงว่าหลังทดลองทันทีกลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้น

4. ดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย (CI)

4.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย พบว่ากลุ่มทดลองสัปดาห์ที่ 1 ค่าเฉลี่ย 4.65 และกลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 12.64 สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ย 1.65 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยลดลง 5.30 สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ยลดลง 0.51 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.82 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5 กลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย ลดลงเท่ากับ 0 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.09 และ 1.38 โดยค่าเฉลี่ยดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายของกลุ่มเปรียบเทียบสูงกว่ากลุ่มทดลอง และสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด ดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย $CI = 0$ แสดงว่ากลุ่มทดลองมีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

4.2 การเปรียบเทียบผลต่างดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.003$ ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลองทันที กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.002$ และ หลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.668$ โดยกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายสูงกว่ากลุ่มทดลอง แสดงว่ากลุ่มทดลองมีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

4.3 การเปรียบเทียบผลต่างดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายภายในนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า ก่อนการทดลอง มีดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายสูงกว่าหลังการทดลองทันที แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ และหลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แสดงว่าหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายของกลุ่มทดลองลดลง

4.4 ขนาดผลของโปรแกรมในการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย มีผลทำให้ดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลายของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที ลดลง 0.37 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง ลดลง 0.48 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ

5. ความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

5.1 ความพึงพอใจรายชื่อของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พบว่านักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองส่วนมาก 26 คน (64.1 %) มีความพึงพอใจมากที่สุดในการได้รับใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปλοกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย รองลงมา 24 คน (61.5%) มีความพึงพอใจรางวัลเสื้อทีมที่ได้รับจากการประกวดเหมาะสมกับผลการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และรางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การสอนที่ได้รับเหมาะสมกับผลการปฏิบัติงานในการลดปริมาณลูกน้ำยุงลาย และ 23 คน (59.0%) มีความพึงพอใจใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปλοกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ได้รับเป็นสิ่งจูงใจให้นักเรียนมีกำลังใจในการทำงานและเป็นแบบอย่างที่ดี และรางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การสอนที่ได้รับตามลำดับ

5.2 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำในครัวเรือนระดับคะแนนความพึงพอใจมาก จำนวน 26 คน (66.7%) ระดับปานกลาง จำนวน 4 คน (10.3%) และที่มีระดับความพึงพอใจน้อย จำนวน 9 คน (23.1%) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 83.03 (43.59) เมื่อทดสอบตามเกณฑ์ความพึงพอใจไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมมากกว่าร้อยละ 80 (42 คะแนน)

6. สรุปผลเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 1 หลังการทดลองทันทีความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นจากระดับความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา เมื่อแจกแจงความถี่ระดับคะแนนความตระหนักพบว่า ระดับความตระหนักของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังทดลองทันที 36 คน (92.3%) ส่วนนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันทีในระดับดี 1 คน (2.3%) แสดงว่า นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีมีนักเรียนที่มีความตระหนักมากกว่านักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ และความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายโดยเฉลี่ยในนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นเป็น

ร้อยละ 42.08 ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.81 โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักรู้พบว่าหลังการทดลองทันทีนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีความตระหนักมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที ขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายต่อความตระหนักกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที เพิ่มขึ้น 3.66 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 หลังการทดลองทันทีความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

สมมติฐานข้อที่ 2 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา เมื่อแจ้งแจ้งความถี่ระดับคะแนนความตระหนักรู้พบว่า ระดับความตระหนัก นักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ยังคงมีความตระหนักอยู่ในระดับดี 36 คน (92.3%) ส่วนนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเปรียบเทียบหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ไม่มีความตระหนักในระดับดี แสดงว่านักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ร้อยละ 41.51 ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ลดลงร้อยละ 30.14 โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบผลต่างความตระหนักหลังการทดลองพบว่าหลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่าในกลุ่มเปรียบเทียบ ความตระหนักหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.004$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายต่อความตระหนักกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง มีความตระหนักเพิ่มขึ้น 3.53 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานข้อที่ 3 หลังการทดลองทันทีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายโดยเฉลี่ยในนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 22.41 ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลองทันที ร้อยละ 9.02 โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย

เปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดหลังการทดลองทันที นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดในระดับดีในหลังการทดลองทันที ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดไม่ค่อยดี ขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงรายต่อการกำจัดของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันทีเพิ่มขึ้น 2.06 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สมมติฐานข้อที่ 4 หลังการทดลอง 1 สัปดาห์การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายโดยเฉลี่ยในนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ร้อยละ 21.26 ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ร้อยละ 11.49 โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ขนาดผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายต่อการกำจัดของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้น 1.55 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดของนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดระดับดีขึ้น หลังการทดลอง 1 สัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.008$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดในระดับดีขึ้นในหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีการกำจัดไม่ค่อยดี เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

สมมติฐานข้อที่ 5 ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษาภายในกลุ่มทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง

ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบผลต่างการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายภายในกลุ่มทดลองพบว่าหลังการทดลองทันทีนักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดหลังการทดลองทันทีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.309$ แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีการกำจัดเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายในครัวเรือนของนักเรียนประถมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลาย (CI) ตามเกณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ค่า $CI = 0$ จากการสำรวจดัชนีถูกน้ำยางลาย (ค่า CI) ของกลุ่มทดลองพบว่าสัปดาห์ที่ 1 ค่าเฉลี่ย 4.65 และกลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 13.73 ซึ่งดัชนีถูกน้ำยางลายสูงกว่ากลุ่มทดลอง สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ย 1.65 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 5.30 สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มทดลองค่าเฉลี่ยลดลง 0.51 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.82 ซึ่งยังสูงกว่าเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด ในสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5 กลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0 กลุ่มเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 1.08 และ 1.38 ซึ่งค่าเฉลี่ย การเปรียบเทียบผลต่างดัชนีความชุกถูกน้ำยางลาย ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองทันที พบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.003$ ก่อนการทดลอง กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.002$ และหลังการทดลองทันที กับ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $p = 0.668$ โดยกลุ่มเปรียบเทียบมีดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายสูงกว่ากลุ่มทดลอง แสดงว่ากลุ่มทดลองมีดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบผลต่างดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายภายในนักเรียนกลุ่มทดลองพบว่า ก่อนการทดลอง มีดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายสูงกว่าหลังการทดลองทันที แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ และหลังการทดลองทันที กับหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ $p < 0.001$ แสดงว่าในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายลดลงมากกว่า ก่อนการทดลอง ขนาดผลของโปรแกรมในการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย มีผลทำให้ดัชนีความชุกถูกน้ำยางลายของกลุ่มทดลอง หลังการทดลองทันที ลดลง 0.37 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลอง ลดลง 0.48 เท่าของกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานข้อที่ 7 หลังการทดลองทันทีนักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการให้สิ่งจูงใจเพื่อการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ร้อยละ 80

จากการศึกษาพบว่าความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณถูกน้ำในครัวเรือนระดับคะแนนความพึงพอใจมาก จำนวน 26 คน (66.7%) ระดับปานกลาง จำนวน 4 คน (10.3%) และที่มีระดับความ

พึงพอใจน้อย จำนวน 9 คน (23.1%) ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจร้อยละ 83.03 (43.59) เมื่อทดสอบตามเกณฑ์ความพึงพอใจไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมมีความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80 (42 คะแนน)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาผลโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีค่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาขุ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาขออภิปรายผลดังนี้

ด้านความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มทดลองหลังการทดลองทันทีและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ มีความตระหนักมากกว่าก่อนการทดลองและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อธิบายได้ว่า โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ที่ประกอบด้วยหลายกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการสร้างความตระหนักได้แก่ บรรยาย แจกแผ่นพับ การสาธิต ฉายวีดิทัศน์คนป่วยเป็นไข้เลือดออก ข่าวสถานการณ์การระบาดของโรคไข้เลือดออก บัตรคำผลกระทบต่อนตนเอง ครอบครัว ชุมชน การเล่าประสบการณ์เคยป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย การจัดกิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย และการให้สิ่งจูงใจที่เป็นรางวัล การประกาศเกียรติคุณ การยกย่องชมเชย การให้คะแนน โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการทางสุขศึกษา การวางแผนดำเนินการที่เป็นระบบ กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เหมาะสมกับสภาพปัญหาของพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย มีผลทำให้นักเรียนประถมศึกษาเกิดความตระหนักเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีความตระหนักเพิ่มขึ้นในหลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ อธิบายได้ว่า การจัด โปรแกรมให้สุขศึกษาครั้งนี้มีผลให้ความตระหนักคงอยู่ เนื่องจาก การให้สุขศึกษามีกิจกรรมในการแจกแผ่นพับ โปสเตอร์ สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ คู่มือสมุดบันทึกการปฏิบัติงาน ทำให้สะดวกง่ายสำหรับการศึกษาเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่ให้ความสนใจ ประกอบกับมีการรณรงค์ผ่านสื่อและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของหน่วยงานพื้นที่จึงทำให้ผลเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักหลัง โปรแกรมให้สุขศึกษา 1 สัปดาห์คงอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) ที่ว่าสิ่งจูงใจ (Incentives) จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการขึ้นมาพึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้วแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุเป็นสิ่งจูงใจที่เป็นเงินหรือสิ่งจูงใจภายนอกซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุที่เป็นรางวัลสิ่งตอบแทนที่จะได้รับจากการปฏิบัติงาน และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคลเป็นสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่เงินหรือสิ่งจูงใจภายในซึ่งเป็นด้านจิตใจ

การได้รับเกียรติยศ การยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ จะกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และก่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองสิ่งจูงใจนั้น และสอดคล้องและสอดคล้องกับสุนทร โรจน์สุริยาวงศ์ (2551) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในอำเภอบางไทร ได้รับการยกย่องนับถือ มีผลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงและสอดคล้องกับจันจนากร พรหมแก้ว (2552) พบว่าความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจและเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานจากคำรับรองการปฏิบัติราชการของบุคลากรกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ มีความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งจูงใจที่เป็นโล่รางวัล ประกาศเกียรติคุณดีเด่นทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงาน

ด้านการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายของนักเรียนประถมศึกษา ก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีการปฏิบัติดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบการปฏิบัติในนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลองทันที และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบผลต่างการปฏิบัตินักเรียนในกลุ่มทดลอง โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติในระดับดี ส่วนนักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบมีการปฏิบัติไม่ค่อยดี สอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) ที่ว่าสิ่งจูงใจ (Incentives) จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการขึ้นมาพึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้วแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุหรือสิ่งจูงใจภายนอกซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุที่เป็นรางวัลที่จะได้รับจากการปฏิบัติงาน และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับโอกาสของบุคคลหรือสิ่งจูงใจภายในซึ่งเป็นด้านจิตใจการได้รับเกียรติยศ การยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ จะกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และก่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองสิ่งจูงใจ สอดคล้องกับ Brow (2005) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคลในสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดให้สิ่งจูงใจภายนอก (Extrinsic Incentives) เป็นสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ที่เสนอให้บุคลากรในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยการใช้สิ่งจูงใจ (Incentives) ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนพบว่าโรงเรียนมีการใช้สิ่งจูงใจในการกระตุ้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสิ่งจูงใจส่งผลให้บุคลากรของโรงเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง สอดคล้องกับ สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2550) สิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงจูงใจ พึงพอใจในการปฏิบัติงาน แล้วแสดงพฤติกรรมการกระทำออกมาเมื่อได้รับสิ่งจูงใจเช่น เงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล ผลประโยชน์เกื้อกูล สภาพแวดล้อมที่ทำงาน การยอมรับจากบุคคลอื่น ความมั่นคงในการทำงาน เกียรติยศชื่อเสียงและสิ่งจูงใจที่อยู่ภายในตัวบุคคล เป็นประสบการณ์ทางจิตใจที่บุคคลให้กับตนเอง ไม่ใช่ตัวเงิน ความรู้สึกประสบความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับ สุนทร โรจน์สุริยาวงศ์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ

ปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในอำเภอ บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการได้รับการยกย่องนับถือ มีผลต่อการปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับสูง สอดคล้องกับจุฑามาศ เถาว์ชาติ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยการจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ในจังหวัดเขตการสาธารณสุข 3 พบว่าการยกย่องนับถือ มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

ดัชนีความซุกกักน้ำยุงลาย (CI) ดัชนีความซุกกักน้ำยุงลาย (CI) ตามเกณฑ์ที่กระทรวง สาธารณสุขกำหนด ค่า $CI = 0$ จากการสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย (ค่า CI) ของกลุ่มทดลองและ กลุ่มเปรียบเทียบพบว่าสัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2 สัปดาห์ที่ 3 สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 5 พบว่า กลุ่มทดลอง ค่าเฉลี่ยดัชนีความซุกกักน้ำยุงลายลดลงกว่า กลุ่มเปรียบเทียบ สอดคล้องกับ สุนทร โรจน์สุริยวงศ์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการได้รับการ ยกย่องนับถือ มีผลต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง จากการสำรวจดัชนีความซุกกักน้ำยุงลายกลุ่ม เปรียบเทียบที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกลุ่มทดลอง เนื่องจากพื้นที่ของกลุ่มเปรียบเทียบในช่วงเวลา ทำการศึกษา ทางโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ได้เข้าไปทำกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่เพื่อ เตรียมรับการรณรงค์ประณินลูกน้ำยุงลายระดับจังหวัดเพื่อจ่ายค่าตอบแทนเชิงรุก โดยเฉพาะในช่วงที่ ทำการศึกษาการรณรงค์ประณินดัชนีลูกน้ำยุงลายระดับจังหวัดในหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ และ ประกอบกับ อาสาสมัครสาธารณสุขและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ออกสำรวจดัชนีความซุกกักน้ำ ยุงลายทุกสัปดาห์จึงทำให้ดัชนีความซุกกักน้ำยุงลายมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับกลุ่มทดลอง และความ เจริญทันสมัยในพื้นที่ สะดวก สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย ทำให้กลุ่มเปรียบเทียบได้รับ ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น .

ด้านความพึงพอใจ ของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองส่วนมาก มีความพึงพอใจมากที่สุดในการได้รับใบประกาศเกียรติ คุณพร้อมปลดออกแซนทรายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ได้รับรองลงมา มีความพึงพอใจรางวัล เสื้อทีมที่ได้รับเหมาะสมกับผลการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและรางวัลสนับสนุน สื่ออุปกรณ์การสอนที่ได้รับเหมาะสมกับผลการปฏิบัติงานในการลดปริมาณลูกน้ำยุงลาย ความพึง พอใจต่อโปรแกรมมากกว่าร้อยละ 80 สอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์นาร์ด (Barnard) ที่ว่าสิ่งจูงใจ (Incentives) จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความต้องการขึ้นมาพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แล้วแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุหรือสิ่งจูงใจภายนอกซึ่งเป็นสิ่งจูงใจที่เป็น วัตถุที่เป็นรางวัลที่จะได้รับจากการปฏิบัติงาน และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับ โอกาสของบุคคลหรือสิ่งจูงใจ

ภายในซึ่งเป็นด้านจิตใจการได้รับเกียรติยศ การยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ จะกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และก่อให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองสิ่งจูงใจ สอดคล้องกับ สร้อยตระกูล (ดิวนนท์) ธรรมานะ (2550) สิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงจูงใจ ฟังพอใจในการปฏิบัติงาน แล้วแสดงพฤติกรรมการกระทำออกมาเมื่อได้รับสิ่งจูงใจเช่น เงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล ผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ทำงาน การยอมรับจากบุคคลอื่น ความมั่นคงในการทำงาน เกียรติยศชื่อเสียงและสิ่งจูงใจที่อยู่ภายในตัวบุคคล เป็นประสบการณ์ทางจิตใจที่บุคคลให้กับตนเองไม่ใช่ตัวเงิน ความรู้สึกประสบความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับ สุนทร โรจน์สุริยวงศ์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การได้รับการยกย่องนับถือ มีผลต่อการปฏิบัติงานอยู่ใน สอดคล้องกับ จันจนกร พรหมแก้ว ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจและเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานจากคำรับรองการปฏิบัติราชการของบุคลากรกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่าความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งจูงใจที่เป็นโล่รางวัล ประกาศเกียรติคุณดีเด่นทำให้บุคคลมีกำลังใจในการทำงาน และ สอดคล้องกับ Brow ได้ทำการศึกษาการบริหารงานบุคคล ในสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดให้สิ่งจูงใจภายนอก (Extrinsic Incentive) เป็นสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ที่เสนอให้บุคลากรในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยการใช้สิ่งจูงใจ (Incentive) ในการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีการใช้สิ่งจูงใจในการกระตุ้นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร และสิ่งจูงใจส่งผลให้บุคลากรของโรงเรียนมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับสูง

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าผลโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาตู จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น และใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จ โดยภายหลังสิ้นสุดการทดลองทันที มีผลทำให้นักเรียนประถมศึกษา มีความตระหนักในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการได้รับ โปรแกรม และการปฏิบัติมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ที่ไม่ได้รับโปรแกรม ดังนั้นความชุก ลูกน้ำยุงลายกลุ่มทดลองลดลงเท่ากับ 0 และมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งจะส่งผลในการดำเนินการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อการป้องกันโรค ไข้เลือดออกในโรงเรียน และชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ด้านการนำผลการศึกษาไปปฏิบัติ เพื่อให้ นักเรียนมีความตระหนัก และการปฏิบัติที่เหมาะสมในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งพบว่าก่อนทดสอบนักเรียนประถมศึกษา มีความตระหนักในระดับไม่ค่อยดีและการปฏิบัติในระดับไม่ค่อยดี สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรแก้ไขปัญหานี้ และจากการศึกษานักเรียนประถมศึกษาให้ความสนใจ และผลการทดสอบอยู่ในระดับดี จึงควรนำรูปแบบโปรแกรมให้สุขศึกษาไปปรับใช้ในการให้สุขศึกษากับกลุ่มนักเรียน และพิจารณาปรับใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกต่อไป

1.2 ผลโปรแกรมหลังให้สุขศึกษาโดยรวมจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่มากขึ้นแต่จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาคำถามความตระหนักในรายข้อและการปฏิบัติในรายข้อ ยังมีพบข้อที่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนซึ่งอาจส่งผลในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออก เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรหาแนวทางดำเนินการ แก้ไขซึ่งอาจออกเยี่ยมบ้านเชิงรุกในชุมชน ครอบครัว แนะนำหรือให้สุขศึกษารายบุคคล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการปฏิบัติที่ดี

1.3 จากการศึกษาพบว่าระดับการความตระหนักและการปฏิบัติ มีการเปลี่ยนแปลงทุกครั้ง เพื่อให้เกิดความคงอยู่ในความความตระหนักและการปฏิบัติที่ดี เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้เกี่ยวข้องควรวางแผนดำเนินการให้สุขศึกษาอย่างต่อเนื่อง และปรับตามบริบทของพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษา โดยใช้ระยะเวลาที่ยาวขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มทดลองอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (2545). โรคไข้เลือดออกฉบับประกายกรม. กรุงเทพฯ : ชุมชนการเกษตร
แห่งประเทศไทย
- กรมควบคุมโรค. (2551). โรคไข้เลือดออกสำหรับประชาชนทั่วไปและอาสาสมัคร
สาธารณสุข (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมควบคุมโรค. (2553). คู่มือการประเมินผลตามตัวชี้วัดงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก.
นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2551). แนวทางการวินิจฉัยและรักษาโรคไข้เลือดออกแดงก่ำ (พิมพ์ครั้งที่ 2).
นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2551). คู่มืออาสาสมัครสาธารณสุขเรื่องโรคไข้เลือดออก. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2553). ชีวิตและการควบคุมแมลงที่เป็นปัญหาสาธารณสุข
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : หนังสือวันดี จำกัด
- จันทนากร พรหมแก้ว. (2552). ความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจและเพิ่มสมรรถนะในการ
ปฏิบัติงานจากคำรับรองการปฏิบัติราชการของบุคลากรกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.
วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑามาศ เถาว์ชาติ. (2554). ปัจจัยการจูงใจที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในจังหวัดเขตการสาธารณสุข 3.
วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพรหม อินทยศ. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. เพชรบูรณ์ : สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์.
- นารีรัตน์ ทวีฉลาด. (2547). ผลการจัดโปรแกรมสุขศึกษาร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม
ต่อการรับรู้และพฤติกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออก ของแกนนำสุขภาพประจำ
ครอบครัว อำเภอปราสาทจังหวัดสุรินทร์, วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการพฤติกรรมศาสตร์และการส่งเสริมสุขภาพ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2549). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :
เรือนแก้วการพิมพ์.

_____. (2551). คู่มือการวิจัย การเขียนรายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ :
จามจุรีโปรดักท์.

_____. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ :
จามจุรีโปรดักท์.

_____. (2553). เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์การพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีจำกัด.

วิภาพร มาพบสุข. (2548). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สุนทร โรจน์สุริยวงศ์. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยในอำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิชาการสาธารณสุขศาสตร์, 17 (2).

สำนักงานควบคุมโรคไข้เลือดออก. (2545). โรคไข้เลือดออกฉบับประเภณก พ.ศ. 2544.
กรุงเทพฯ : สำนักงานควบคุมโรคไข้เลือดออก.

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. (2554). สถานการณ์โรคไข้เลือดออก.

วันที่ค้นข้อมูล 12 มกราคม 2555, เข้าถึงได้ จาก <http://www.dhf.ddc.moph.go.th>

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์. (2551). แผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาพ
จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี พ.ศ. 2551 – 2555 : กาฬสินธุ์การพิมพ์.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์. (2554). รายงานการเฝ้าทางระบาดวิทยาจังหวัดกาฬสินธุ์
ปี 2554.

สุรเกียรติ อาชานานุภาพ. (2553). ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป 350 โรคกับการดูแลรักษาและ
การป้องกัน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โฮลิสติก พับลิชชิง.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. (2550). พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุวรี ศิวะแพทย์. (2549). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

Brown Heath. (2005). *Personnel Practices in Unites Sates Charter Schools, Extrinsic Incentives and Teacher Motivation University*. (Online) <http://www.lib.umi.com/dissertations/>.
download 14 July 2011

Chester I. Barnard, *The Function of The Executive* (Massachsetts: Harvard University Press, 1972), 142-149.

Dawson-Saunders B. & Trapp R.G., (1993). *Basic & Biostatistics* (2nd ed.). Norwalk, Connecticut : Appleton & Lange.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.สม นาสอ้าน

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
ส.บ. (บริหารสาธารณสุข)
ส.บ. (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย)
ศ.ม. (บริหารการพัฒนา)
ปร.ด. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

ดร.ธีรพัฒน์ สุทธิประภา

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
ส.บ. (สาธารณสุขศาสตร์)
วท.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)
ปร.ด. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

ดร.กิตติ เหลาสุภาพ

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
โรงพยาบาลหนองกุงศรี
ส.บ. (สาธารณสุขศาสตร์)
ศ.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)
ปร.ด. (สาธารณสุขศาสตร์)

ภาคผนวก ข
ค่าความตระหนักรายข้อ

ความตระหนักรายข้อ

จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามความตระหนักก่อนการทดลองรายข้อ

ความตระหนัก	กลุ่มทดลอง n= 39 %					กลุ่มเปรียบเทียบ n=43 %				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การให้ความร่วมมือในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นการป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกได้	28 71.8	11 28.2	0 0.0	0 0.0	0 0.0	22 51.2	16 37.2	3 7.0	0 0.0	2 4.7
2. การที่นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้เป็นการช่วยลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	25 64.1	12 30.8	2 5.1	0 0.0	0 0.0	3 7.0	25 58.1	14 32.6	0 0.0	1 2.3
3. การล้างชักโครกเก็บน้ำหรืออ่างน้ำทุกสัปดาห์เป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	11 28.2	25 64.4	3 7.7	0 0.0	0 0.0	4 9.3	4 9.3	25 58.1	10 23.3	0 0.0
4. การทำความสะอาดรอบบริเวณบ้านให้สะอาดอยู่เสมอเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	12 30.8	22 56.4	5 12.8	0 0.0	0 0.0	5 11.6	15 34.9	9 20.9	13 30.2	1 2.3
5. ร่องระบายน้ำรอบบ้านที่มีน้ำขังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จึงจำเป็นต้องทำความสะอาด	10 25.6	17 43.6	12 30.8	0 0.0	0 0.0	3 7.0	4 9.3	13 30.2	18 41.9	5 11.6
6. การปล่อยให้รางระบายน้ำมีน้ำขังจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	9 23.1	10 25.6	18 46.2	2 5.1	0 0.0	3 7.0	3 7.0	19 44.2	11 25.6	7 16.3
7. การใส่เกลือแกงในจานรองขาตู้กับข้าวเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายไม่ให้ยุงลายไปวางไข่	2 5.1	19 48.7	9 23.1	9 23.1	0 0.0	3 7.0	4 9.3	11 25.6	19 44.2	6 14.0

ความตระหนัก	กลุ่มทดลอง					กลุ่มเปรียบเทียบ				
	n= 39					n=43				
	%					%				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8. การใส่ทรายอะเบทลงในน้ำใช้ตามขนาดที่กำหนดเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นอย่างยิ่ง		4 10.3	20 51.3	11 28.2	4 10.3	1 2.3	4 9.3	17 39.5	15 34.9	6 14.0
9. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเดือนละ 1 ครั้งได้ผลในการลดปริมาณลูกน้ำยุงลายได้พอๆกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุก 7 วัน		10 25.6	13 33.3	12 30.8	4 10.3	2 4.7	2 4.7	31 72.1	4 9.3	4 9.3

จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามความตระหนักหลังการทดลองทันทีที่รายชื่อ

ความตระหนัก	กลุ่มทดลอง					กลุ่มเปรียบเทียบ				
	n=39					n=43				
	%					%				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การให้ความร่วมมือในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นการป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกได้	36 92.3	3 7.7	0 0.0	0 0.0	0.0	19 44.2	18 41.9	5 11.6	1 2.3	0 0.0
2. การที่นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้เป็นการช่วยลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	31 79.5	8 20.5	0 0.0	0 0.0	0 0.0	10 23.3	19 44.2	10 23.3	4 9.3	0 0.0
3. การล้างชักภาชนะเก็บน้ำหรืออ่างน้ำทุกสัปดาห์เป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	29 74.4	10 25.6	0 0.0	0 0.0	0 0.0	7 16.3	14 32.6	15 34.9	6 14.0	1 2.3

ความตระหนัก	กลุ่มทดลอง					กลุ่มเปรียบเทียบ				
	n=39					n=43				
	%					%				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4. การทำความสะอาดรอบบริเวณบ้านให้สะอาดอยู่เสมอเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	26 66.7	12 30.8	1 2.6	0 0.0	0 0.0	8 18.6	16 37.2	16 37.2	1 2.3	0 0.0
5. ร่องระบายน้ำรอบบ้านที่มีน้ำขังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จึงจำเป็นต้องทำความสะอาด	26 66.7	11 28.2	2 5.1	0 0.0	0 0.0	14 32.6	12 27.9	9 20.9	4 9.3	4 9.3
6. การปล่อยให้รางระบายน้ำมีน้ำขังจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	19 48.7	20 51.3	0 0.0	0 0.0	0 0.0	9 20.9	17 39.5	12 27.9	5 11.6	0 0.0
7. การใส่เกลือแกงในจานรองขาตู้กับข้าวเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายไม่ให้ยุงลายไปวางไข่	21 53.8	13 33.3	4 10.3	1 2.6	0 0.0	7 16.3	10 23.3	21 48.8	4 9.3	1 2.3
8. การใส่ทรายอะเบทลงในน้ำใช้ตามขนาดที่กำหนดเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นอย่างยิ่ง	29 74.4	9 23.1	1 2.6	0 0.0	0 0.0	4 9.3	10 23.3	16 37.2	9 20.9	4 9.3
9. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเดือนละ 1 ครั้งได้ผลในการลดปริมาณลูกน้ำยุงลายได้พอ ๆ กับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทุก 7 วัน	31 79.5	7 17.9	1 2.6	0 0.0	0 0.0	2 4.7	2 4.7	22 51.2	17 39.5	0 0.0

จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามความตระหนักหลังการทดลอง 1 สัปดาห์รายชื่อ

ความตระหนัก	กลุ่มทดลอง					กลุ่มเปรียบเทียบ				
	n					n				
	%					%				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การให้ความร่วมมือในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นการป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกได้	34 87.2	5 12.8	0 0.0	0 0.0	0 0.0	20 46.5	14 32.6	7 16.3	1 2.3	1 2.3
2. การที่นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่มน้ำใช้เป็นการช่วยลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	28 71.8	10 25.6	1 2.6	0 0.0	0 0.0	20 46.5	14 32.6	7 16.3	1 2.3	1 2.3
3. การล้างชักโครกและเก็บน้ำหรืออ่างน้ำทุกสัปดาห์เป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	24 61.5	14 35.9	1 2.6	0 0.0	0 0.0	3 7.0	17 39.5	12 27.9	10 23.3	1 2.3
4. การทำความสะอาดรอบบริเวณบ้านให้สะอาดอยู่เสมอเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	28 71.8	10 25.6	1 2.6	0 0.0	0 0.0	9 20.9	15 34.9	14 32.6	2 4.7	3 7.0
5. ร่องระบายน้ำรอบบ้านที่มีน้ำขังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จึงจำเป็นต้องทำความสะอาด	20 51.3	18 46.2	1 2.6	0 0.0	0 0.0	5 11.6	17 39.5	11 25.6	9 20.9	1 2.3
6. การปล่อยให้รางระบายน้ำมีน้ำขังจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	19 48.7	18 46.2	1 2.6	0 0.0	1 2.6	9 20.9	14 32.6	15 34.9	5 11.6	0 0.0
7. การใส่เกลือแกงในจานรองขาตู้กับข้าวเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายไม่ให้ยุงลายไปวางไข่	28 71.8	11 28.2	0 0.0	0 0.0	0 0.0	4 9.3	8 18.6	18 41.9	6 14.0	7 16.3
8. การใส่ทรายอะเบทลงในน้ำใช้ตามขนาดที่กำหนดเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นอย่างยิ่ง	27 69.2	9 23.1	0 0.0	2 5.1	1 2.6	6 14.0	6 14.0	13 30.2	8 18.6	10 23.3

ความตระหนัก	กลุ่มทดลอง					กลุ่มเปรียบเทียบ				
	n					n				
	%					%				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายเดือนละ 1 ครั้งได้ผลใน การลดปริมาณลูกน้ำยุงลายได้ พอๆกับการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายทุก 7 วัน	29 74.4	5 12.8	3 7.7	2 5.1	0 0.0	3 7.0	8 18.6	11 25.6	12 27.9	9 20.9

การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายรายชื่อ

จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาจากกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายก่อนการทดลองรายชื่อ

การกำจัด	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	n=39				n=43			
	%				%			
	3	2	1	0	3	2	1	0
1. นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่มน้ำใช้ให้สนิท โดยใช้ผ้าขาวบางหรือใช้ฝ้ายางพลาสติก ผูกปิดปากโอ่งแล้วปิดฝาโอ่งทำแบบฝา ปิด 2 ชั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่	3 7.7	4 10.3	14 35.9	18 46.2	5 11.6	3 7.0	19 44.2	16 37.2
2. นักเรียนเปลี่ยนถ่ายน้ำหรือใช้กระชอน ตักทันทีเมื่อพบมีลูกน้ำยุงลายในตุ่มน้ำ โอ่งน้ำ หรือภาชนะอื่น ๆ	0 0.0	7 17.9	23 59.0	9 23.1	1 2.3	8 18.6	26 60.5	8 18.6
3. นักเรียนขัดและล้างภาชนะเก็บน้ำใน ห้องน้ำห้องส้วมและรอบ ๆ บ้านเพื่อ ขจัดไข่ยุงลาย	2 5.1	8 20.5	16 41.0	13 33.3	4 9.3	8 18.6	11 25.6	20 46.5
4. นักเรียนกำจัด ทำลาย ผัง เหา ขยะเศษ ภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณบ้าน เช่น เศษกะลา กระป๋องหรือเศษใบไม้ บริเวณบ้านไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลาย	2 5.1	8 20.5	20 51.3	9 23.1	3 7.0	5 11.6	15 34.9	20 46.5

การกำจัด	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	n=39				n=43			
	%				%			
	3	2	1	0	3	2	1	0
5. นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ในแหล่งที่มีน้ำขังรอบบริเวณบ้าน เช่น กาบตันกล้วย กาบต้นไม้โพลต้นไม้	1 2.6	2 5.1	24 61.5	12 30.8	1 2.3	6 14.0	14 32.6	22 51.2
6. นักเรียนใส่ปลากินลูกน้ำในโอ่งน้ำใช้ หรืออ่างน้ำในห้องน้ำ ห้องส้วม	7 17.9	14 35.9	16 41.0	2 5.1	10 23.3	6 14.0	18 41.9	9 20.9
7. นักเรียนใช้เกลือแกง ผงซักฟอก หรือ น้ำส้มสายชูใส่ในจานรองขาตู้ เพื่อ ป้องกันยุงลายวางไข่	0 0.0	0 0.0	14 35.9	25 64.1	2 4.7	1 2.3	5 11.6	35 81.4
8. หากมีน้ำขังบริเวณรอบบ้านนักเรียนจะ กลบ ไม่ให้น้ำขังเพื่อไม่ให้ยุงเป็นแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย	1 2.6	7 17.9	22 56.4	9 23.1	3 7.0	10 23.3	15 34.9	18 41.9
9. นักเรียนมีการสำรวจและทำลายแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลายใน ครัวเรือนทุกสัปดาห์	0 0.0	1 2.6	20 51.3	18 46.2	0 0.0	11 25.6	12 27.9	20 46.5
10. นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะ เก็บน้ำที่ปิดฝาไม่ได้ทั้ง ภายในบ้านและ รอบ ๆ บ้าน	1 2.6	1 2.6	11 28.2	26 66.7	1 2.3	6 14.0	10 23.3	26 60.5

จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายหลังการทดลองทันทีรายชื่อ

การกำจัด	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	n= 39				n=43			
	%				%			
	3	2	1	0	3	2	1	0
1. นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่มน้ำใช้ให้สนิทโดยใช้ผ้าขาวบางหรือใช้ผ้ายางพลาสติกผูกปิดปากโอ่งแล้วปิดฝาโอ่งทำแบบฝาปิด 2 ชั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่	24 61.5	6 15.4	7 17.9	2 5.1	8 18.6	13 30.2	8 18.6	16 37.2
2. นักเรียนเปลี่ยนถ่ายน้ำหรือใช้กระชอนดักทันทีเมื่อพบมีลูกน้ำยุงลายในตุ่มน้ำ โอ่งน้ำ หรือภาชนะอื่นๆ	23 59.0	8 20.5	7 17.9	1 2.6	1 2.3	9 20.9	19 44.2	14 32.6
3.นักเรียนขัดและล้างภาชนะเก็บน้ำในห้องน้ำห้องส้วมและรอบๆบ้านเพื่อขจัดไข่ยุงลาย	22 56.4	6 15.4	10 25.6	1 2.6	3 7.0	9 20.9	14 32.6	17 39.5
4.นักเรียนกำจัด ทำลาย ผัง เสา ขยะ เศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณบ้านเช่น เศษกะลา กระป๋อง หรือเศษใบไม้บริเวณบ้านไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	19 48.7	9 23.1	11 28.2	0 0.0	3 7.0	8 18.6	19 44.2	13 30.2
5.นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในแหล่งที่มีน้ำขังรอบบริเวณบ้าน เช่น กาบตันกล้วย กาบตันไม้ โปลงตันไม้	19 48.7	10 25.6	9 23.1	1 2.6	0 0.0	4 9.3	20 46.5	19 44.2
6. นักเรียนใส่ปลากินลูกน้ำในโอ่งน้ำใช้หรืออ่างน้ำในห้องน้ำ ห้องส้วม	27 69.2	7 17.9	5 12.8	0 0.0	11 25.6	16 37.2	13 30.2	3 7.0
7. นักเรียนใช้เกลือแกง ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชูใส่ในจานรองขาตู้เพื่อป้องกันยุงลายวางไข่	21 53.8	3 7.7	10 25.6	5 12.8	3 7.0	5 11.6	9 20.9	26 60.5

การกำจัด	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	n= 39				n=43			
	%				%			
	3	2	1	0	3	2	1	0
8. หากมีน้ำขังบริเวณรอบบ้านนักเรียนจะกลบ ไม่ให้มีน้ำขังเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	18 46.2	13 33.3	8 20.5	0 0.0	3 7.0	11 25.6	11 25.6	18 41.9
9. นักเรียนมีการสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนทุกสัปดาห์	22 56.4	10 25.6	6 15.4	1 2.6	0 0.0	5 11.6	14 32.6	24 55.8
10. นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะเก็บน้ำที่ปิดฝาไม่ได้ทั้งภายในบ้านและรอบๆบ้าน	16 41.0	6 15.4	12 30.8	5 12.8	0 0.0	6 14.0	17 39.5	20 46.5

จำนวนและร้อยละของนักเรียนประถมศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายหลังการทดลอง 1 สัปดาห์รายชื่อ

การกำจัด	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	n= 39				n=43			
	%				%			
	3	2	1	0	3	2	1	0
1. นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่มน้ำใช้ให้สนิทโดยใช้ผ้าขาวบางหรือใช้ผ้ายางพลาสติกผูกปิดปากโอ่งแล้วปิดฝาโอ่งทำแบบฝาปิด 2 ชั้นเพื่อป้องกันไม่ให้ยุงลายวางไข่	19 48.7	5 12.8	13 33.3	2 5.1	0 0.0	9 20.9	14 32.6	15 34.9
2. นักเรียนเปลี่ยนถ่ายน้ำหรือใช้กระชอนตักทันทีเมื่อพบมีลูกน้ำยุงลายในตุ่มน้ำ โอ่งน้ำ หรือภาชนะอื่นๆ	20 51.3	12 30.8	7 17.9	0 0.0	4 9.3	8 18.6	19 44.2	12 27.9
3. นักเรียนขัดและล้างภาชนะเก็บน้ำในห้องน้ำห้องส้วมและรอบ ๆ บ้านเพื่อขจัดไข่ยุงลาย	16 41.0	16 41.0	8 20.5	0 0.0	3 7.0	9 20.9	14 32.6	17 39.5

การกำจัด	กลุ่มทดลอง				กลุ่มเปรียบเทียบ			
	n= 39				n=43			
	%				%			
	3	2	1	0	3	2	1	0
4. นักเรียนกำจัด ทำลาย ผัง เสา ขยะ เศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและ บริเวณบ้านเช่น เศษกะลา กระป๋อง หรือเศษใบไม้บริเวณบ้าน ไม่ให้เป็น แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	22 56.4	8 20.5	8 20.5	0 0.0	3 7.0	7 16.3	16 37.2	17 39.5
5. นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายในแหล่งที่มีน้ำขังรอบบริเวณ บ้าน เช่น กาบต้นไม้ กาบต้นไม้ โพลกต้นไม้	15 38.5	12 30.8	9 23.1	3 7.7	6 14.0	10 23.3	11 25.6	16 37.2
6. นักเรียนใส่ปลากินลูกน้ำในโอ่ง น้ำใช้หรืออ่างน้ำในห้องน้ำ ห้องส้วม	23 59.0	8 20.5	8 20.5	0 0.0	7 16.3	14 32.6	15 34.9	7 16.3
7. นักเรียนใช้เกลือแกง ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชูใส่ในจานรองขาตู้ เพื่อป้องกันยุงลายวางไข่	12 30.8	12 30.8	12 30.8	3 7.7	5 11.6	9 20.9	15 34.9	14 32.6
8. หากมีน้ำขังบริเวณรอบบ้าน นักเรียนจะกลบ ไม่ให้มีน้ำขังเพื่อ ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	17 43.6	10 25.6	11 28.2	1 2.6	4 9.3	9 20.9	14 32.6	16 37.2
9. นักเรียนมีการสำรวจและทำลาย แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำ ยุงลายในครัวเรือนทุกสัปดาห์	13 33.3	19 48.7	6 15.4	1 2.6	8 18.6	11 25.6	10 23.3	14 32.6
10. นักเรียนใส่ทรายอะเบทใน ภาชนะเก็บน้ำที่ปิดฝาไม่ได้ทั้ง ภายในบ้านและรอบ ๆ บ้าน	9 23.1	15 38.5	11 28.2	4 10.3	7 16.3	7 16.3	13 30.2	16 37.2

ความพึงพอใจรายข้อ

จำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีความพึงพอใจต่อผลของโปรแกรมการให้
สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำแนกรายข้อ

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. รางวัลเดือนที่ ได้รับ	22	56.4	10	25.6	7	17.9	0	0	0	0
2. รางวัลเดือนที่ ได้รับจาก การประกวดเหมาะสมกับผล การปฏิบัติในการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย	24	61.5	8	20.5	7	17.9	0	0	0	0
3. คะแนนที่ได้รับ	14	35.9	17	43.6	8	20.5	0	0	0	0
4. คะแนนที่ได้รับเหมาะสม กับผลการปฏิบัติงานการ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	15	38.5	14	35.9	10	25.6	0	0	0	0
5. ใบประกาศเกียรติคุณ พร้อมปลอกแขนสายตรวจ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ที่ได้รับ	25	64.1	7	17.9	7	17.9	5.1	5.1	0	0
6. ใบประกาศเกียรติคุณ พร้อมปลอกแขนสายตรวจ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ที่ได้รับเป็นสิ่งจูงใจให้ นักเรียนมีกำลังใจในการ ทำงานและเป็นแบบอย่างที่ดี	23	59.0	13	33.3	0	0	0	0	0	0
7. รางวัลสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การสอนที่ได้รับ	23	59.0	7	17.9	0	23.1	0	0	0	0
8. รางวัลสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์การสอนที่ได้รับ เหมาะสมกับผลการ ปฏิบัติงานในการลดปริมาณ ลูกน้ำยุงลาย	24	61.5	8	20.5	17.9	17.9	0	0	0	0

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
9. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นรางวัลเช่นเสื้ออุปกรณ์การสอน คะแนน ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขน สายตรวจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	20	51.3	51.3	51.3	12.8	12.8	0	0	0	0
10.การจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	21	30.8	12	30.8	6	15.4	0	0	0	0

ภาคผนวก ค

โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

เวลาที่ใช้ 1 ชั่วโมง (08.30 น.- 09.30 น.) วันที่ 3 สิงหาคม 2555

วิทยากร นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ กลุ่มเป้าหมาย นักเรียน จำนวน 39 คน

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการให้รู้สึกรู้สึก	กิจกรรม/ รูปแบบ	สื่อวัสดุอุปกรณ์	การประเมินผล
เพื่อให้ นักเรียนเกิด ความตระหนักเห็น ความสำคัญในการ กำจัดแหล่งเพาะ พันธุ์ยุงลาย	1. สถานการณ์โรคไข้เลือดออก - ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอดำบล หมู่บ้าน - ข่าวหนังสือพิมพ์โรคไข้เลือดออก ป่วยตาย ปี 2555 2. แลกเปลี่ยนประสบการณ์นักเรียน/ ญาติเคยป่วยเป็นไข้เลือดออก 3. ผลกระทบของโรคไข้เลือดออก 4. วิถีทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออก	1. ผู้ศึกษาชี้แจงรายละเอียดโครงการและกล่าวนำเข้าสู่ กิจกรรม 2. วิทยากรบรรยายสถานการณ์โรคไข้เลือดออก - ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอดำบล หมู่บ้าน - ข่าวหนังสือพิมพ์ “โรคไข้เลือดออกป่วย 2.5 หมื่น ตายแล้ว 27 ราย ปี 2555” 3. ให้นักเรียนนำเสนอประสบการณ์เคยป่วยเป็นโรค ไข้เลือดออก 4. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม จัดเรียงบัตรคำผลกระทบ ของโรคไข้เลือดออก ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน 4. ฉายวิถีทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออก 5. วิทยากรสรุปเพื่อให้เกิดความตระหนักในการกำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 6. ดำรงดัชนีถูกน้ำยุงลายครั้งที่ 1	- คอมพิวเตอร์ - เครื่องฉาย โปรเจคเตอร์ - Power point - แผ่นพับโรค ไข้เลือดออก - ข่าวสถานการณ์ ไข้เลือดออก	- สังเกตการณ์เข้า ร่วมกิจกรรม - การซักถาม แลกเปลี่ยน - การเสนอความ คิดเห็นและตอบ คำถาม

โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

เวลาที่ใช้ 2 ชั่วโมง (10.00 น.- 12.00 น.)

วิทยากร นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ ทีมผู้ช่วยวิทยากร ผู้กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 39 คน

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการให้สุศึกษา	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อวัสดุอุปกรณ์	การประเมินผล
เพื่อให้ นักเรียน สามารถปฏิบัติในการ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลาย	การสาธิตการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย หลัก 5 ป ปิด ปล่อย เปลี่ยน ปรับ ปฏิบัติ การปฏิบัติใน การกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย วิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย 1. วิธีทางกายภาพ 1.1. การกำจัด ทำลาย ผัง เผ เศษเศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้าน และบริเวณรอบบ้าน 1.2. ปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้ให้ สนิท	การสาธิตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายการ 1. แนะนำวิทยากรที่มาสาธิตการฝึกปฏิบัติ 2. แนะนำชุดวัสดุอุปกรณ์สาธิตกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย 3. สาธิตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย หลัก 5 ป. ปิด ปล่อย เปลี่ยน ปรับ ปฏิบัติ - ทางกายภาพ - ทางชีวภาพ - ทางเคมี 4. การสาธิตทำตาข่ายปิด โอ่งป้องกันยุงลายวางไข่ 5. ฉายวีดิทัศน์การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย 6. สาธิตการตรวจหาลูกน้ำยุงลายในภาชนะเก็บน้ำ หรือที่มีน้ำขัง	- ปลากินลูกน้ำ - ทราย์กำจัดลูกน้ำ - น้ำส้มสายชู - ผงซักฟอก - เกลือแกง - แบบสำรวจลูกน้ำ ยุงลาย - ไฟฉายขนาด 3 ก้อน - คอมพิวเตอร์ - เครื่องฉาย โปรเจกเตอร์ - Power point	- ผลการสำรวจ ลูกน้ำของกลุ่ม - การนำเสนอผล การฝึกปฏิบัติ - สังเกตการเสนอ ความคิดเห็นและ ตอบคำถาม

โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการให้สุขศึกษา	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อวัสดุอุปกรณ์	การประเมินผล
	1.3 ขัดล้างภาชนะเก็บน้ำเพื่อขจัดไข่ยุงลาย 1.4 เปลี่ยนน้ำในแจกันดอกไม้ทุก 7 1.5 กำจัดเศษใบไม้ที่ค้างอยู่ในรางระบายน้ำฝนออก 1.6. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบบ้าน รอบชุมชนให้สะอาด 2. วิธีทางชีวภาพ ปล่อยปลากินลูกน้ำ	บริเวณรอบ ๆ ภาชนะและส่องไฟฉาย วนเข้ามาบริเวณตรงกลางภาชนะ และ ส่องดูบริเวณพื้นของภาชนะซึ่งลูกน้ำโดนแสงไฟฉายอาจจะไปอยู่บริเวณพื้นโถงหรือภาชนะ เนื่องจากลูกน้ำยุงลายชอบไปหากินอาหารบริเวณพื้นภาชนะเก็บน้ำ 7. การเก็บลูกน้ำยุงลาย โดยการใช้กระชอนผ้าใยบัวหรือผ้าที่ลูกน้ำไม่สามารถเล็ดลอดได้ตักหรือช้อนลูกน้ำยุงลายแล้วนำไปใส่ถุงพลาสติกที่มีน้ำมดด้วยยางให้แน่นหรือใส่ถึงน้ำหรือภาชนะปิดฝาถังให้สนิท 8. การทำลายลูกน้ำโดยการนำมาใส่ผ้าใยบัวหรือผ้าขาวบางตากแดดให้แห้ง		

โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการให้รู้ศึกษา	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อวัสดุอุปกรณ์	การประเมินผล
	3. วิธีทางเคมี 3.1 การใส่ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชู หรือเกลือแกง 3.2 เกลือ ซึ่งเป็นของใช้ประจำครัวเรือนที่สามารถนำมาใช้ในการควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลาย 3.3 ทรายกำจัดลูกน้ำเป็นสารเคมี สารที่ใช้ฆ่าลูกน้ำยุงลาย	9. วิชยากรเสนอแนะ		

โปรแกรมสิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง (13.00 น.- 16.00 น.)

วิทยากร นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ และคณะทีมผู้ช่วยวิทยากร กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 39 คน

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการให้สุศึกษา	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อวัสดุอุปกรณ์	การประเมินผล
เพื่อให้ นักเรียนเกิด ทักษะการปฏิบัติในการ กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ลาย	การฝึกปฏิบัติในการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายที่ถูกต้อง 1. กิจกรรมการค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและ ลูกน้ำยุงลาย	การแข่งขันค้นหา RC 1. แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่มๆละ 11 คน 2. ฐานค้นหา RC จำนวน 4 ฐาน ที่เป็น ครัวเรือนในหมู่บ้าน จำนวน 4 หลังคาเรือน ฐาน RC ที่ 1 เล่นเกมยางส้มพันธ์ - ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 1 การค้นหา แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมีอะไรบ้าง - การค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 จุด มีสัญลักษณ์สีแดง ฐาน RC ที่ 2 เล่นเกมเชือกรวมใจ - ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 2 การกำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมีวิธี อะไรบ้างมีการกำจัดแต่ละวิธีอย่างไร	อุปกรณ์ หลอดกาแฟ จำนวน 11 อัน ขนาด เล็ก จำนวน 22 เส้น แก้ว อุปกรณ์ เชือกมัด รอบยางจำนวน 10 เส้น ขวดใส่น้ำจำนวน 3 ขวด	- สังเกตการณ์เข้าร่วม กิจกรรม - การแสดงความคิดเห็น ในกลุ่ม

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการให้สุศึกษา	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อวัสดุอุปกรณ์	การประเมินผล
		- การค้นหา RC พร้อมลงมือกำจัด 10 จุด มีสัญลักษณ์สีแดง ฐาน RC ที่ 3 เล่นเกมคืบไข่ทองคำ - ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 3 การตรวจค้นหาลูกน้ำ ยุ่งลาย - การค้นหา RC ลูกน้ำยุ่งลาย จำนวน 10 จุดมี สัญลักษณ์สีแดง ฐาน RC ที่ 4 เล่นเกมลูกโป่งสวรรค์รวมทีม วางตามที่วิทยากรกำหนด ห้ามใช้มือ จับเวลา 1. ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 4 การกำจัดลูกน้ำยุ่งลาย 2. การค้นหา RC กำจัดลูกน้ำยุ่งลาย จำนวน 10 จุดมี สัญลักษณ์สีแดง 3. สรุปผลงานกิจกรรมกลุ่มทั้ง 4 กลุ่ม 4. ดำรงดัชนีลูกน้ำสัปดาห์ 1 ครั้งที่ 1 5. ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุ่งลาย เพื่อให้คะแนน ครั้งที่ 1	อุปกรณ์ไม้ตะเกียบ 11 คู่ ลูกโป่งปอง 11 ลูก อุปกรณ์ลูกโป่ง จำนวน 5 ลูก ทุกคนใช้หัว รวมกันพองลูกโป่งลูก บอลไป	

โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง (09.00 น.- 12.00 น.) วิทยากร นายวรารุณ ตุลาพัฒน์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข รพ.สต. โนนจาน และ อสม. กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 39 คน

วันที่ 10 สิงหาคม 2555

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการสอน	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อการอุปกรณ์	การประเมินผล
เพื่อสร้างความตระหนัก และการปฏิบัติในการกำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายใน ครัวเรือนของนักเรียน	การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือน ปลอดลูกน้ำยุงลาย 1.รางวัลมอบเสื้อทีมครัวเรือน นักเรียนปลอดลูกน้ำยุงลาย 2.การปฏิบัติในการกำจัดลูกน้ำ ยุงลาย 3.สรุปผลคืนข้อมูลให้แก่นักเรียน เสนอแนะ 4.ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงาน สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2 เพื่อให้คะแนน	การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอด ลูกน้ำยุงลาย 1. คณะกรรมการประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล และ ระดับอำเภอ อสม. ตัวแทนนักเรียน 2. รางวัลเสื้อทีม ครัวเรือนที่ปลอด ลูกน้ำยุงลาย คำนวณลูกน้ำเท่ากับ 0 3. สร้างความตระหนักและการปฏิบัติ ในการกำจัดลูกน้ำยุงลาย - ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว - สำนักรวดค้นลูกน้ำยุงลายทุก สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2	-รางวัลเสื้อทีม -แบบสำรวจลูกน้ำ ยุงลาย -แฟ้มบันทึกการ ปฏิบัติงาน	-ผลการสำรวจลูกน้ำ ของกลุ่ม -การนำเสนอผลการ ประกวด -สังเกตการเสนอความ คิดเห็นและตอบคำถาม การมีส่วนร่วมใน กิจกรรม

โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการสอน	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อการอุปกรณ์	การประเมินผล
		4. สรุปผลคืนข้อมูลให้นักเรียนเสนอแนะ 5. ส่งเสริมบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้คุณครูเพื่อให้คะแนน สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2		

โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 3

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง (09.00 น.- 12.00 น.) วิทยากร นายวราวุฒิ ตูลาพัฒน์ กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 39 คน

วันที่ 17 สิงหาคม 2555

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการสอน	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อวัสดุ อุปกรณ์	การประเมินผล
1. เพื่อสร้างความตระหนักและการปฏิบัติให้เห็นประโยชน์ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1. สร้างความตระหนักและการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย -การรณรงค์เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย -ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว -จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมของนักเรียน -ประกาศยกย่องชมเชย	1.จัดกิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงยุงลาย - แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ร่วมออกรณรงค์ร่วมกับทีมประเมินดัชนีลูกน้ำยุงลาย -สำรวจดัชนีลูกน้ำครั้งที่ 3 -สรุปนำเสนอผลการประเมิน -ติดสติ๊กเกอร์ “บ้านเพาะรัก ไม่เพาะยุงลาย” บ้านที่ปลอดลูกน้ำยุงลาย -ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 3 เพื่อให้คุณครูให้คะแนน -จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของนักเรียน -ประกาศยกย่องชมเชย	-ป้ายรณรงค์ -ไฟฉาย -แบบสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย -ปลากินลูกน้ำ -ทรายกำจัดลูกน้ำ -น้ำส้มสายชู -ผงซักฟอก -เกลือแกง -ถุงใส่ภาชนะไม้ใช้ -สติ๊กเกอร์ บ้านเพาะรัก ไม่เพาะยุงลาย	การนำเสนอผลการประเมิน - สังเกตการมีส่วนร่วมกิจกรรม - สังเกตการเสนอความคิดเห็นและตอบคำถาม

โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง (09.00 น.- 12.00 น.)วิทยากร นายวรารุติ ตูลาพัฒน์ กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 39 คน

วันที่ 24 สิงหาคม 2555

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการสอน	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อการสอน	การประเมินผล
1.เพื่อสร้างความพึงพอใจในการมอบรางวัลใบประกาศเกียรติคุณในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย	1.มอบรางวัลสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนแก่โรงเรียน 2.มอบใบประกาศเกียรติคุณ และปลดออกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย 3. มอบรางวัลเสื้อทีมชนะเลิศครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย -สำรวจคำดัชนีลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4 4.สรุปผลคืนข้อมูล เสนอแนะ 5.ส่งแบบบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อรับรองและให้คะแนน สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4	พิธีมอบรางวัล และใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลดออกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อการยกย่องชมเชย -ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ให้คะแนนครั้งที่ 4 -จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของนักเรียน -ประกาศยกย่องชมเชย -สำรวจคำดัชนีลูกน้ำยุงลายสัปดาห์ที่ 4 -ผู้ศึกษากล่าวสรุป กล่าวขอบคุณ	เรียนรู้จากสภาพจริงของหมู่บ้าน ไฟฉาย แบบสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย -ใบประกาศเกียรติคุณ	การนำเสนอผลการประเมิน -สังเกตการมีส่วนร่วมกิจกรรม -สังเกตการเสนอความคิดเห็นและตอบคำถาม

โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 5 การติดตามหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

เวลาที่ใช้ 3 ชั่วโมง (09.00 น.- 12.00 น.) วิทยากร นายวรารุณ ตุลาพัฒน์ กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนจำนวน 39 คน

วันที่ 31 สิงหาคม 2555

วัตถุประสงค์	หัวข้อหลักในการสอน	กิจกรรม/รูปแบบ	สื่อการสอน	การประเมินผล
เพื่อติดตามผลหลังการทดลอง	1. สํารวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 5	-สำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลายและสุ่มประเมินร่วมกับทีมสุ่มประเมินระดับตำบลครั้งที่ 5 -เก็บข้อมูลแบบสอบถาม -ผู้ศึกษากล่าวสรุป กล่าวขอบคุณสำหรับทีมประเมินและนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ	แบบสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย	- สังเกตการเสนอความคิดเห็นและการเข้าร่วมกิจกรรม

โปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายสำหรับนักเรียน

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 กลุ่มทดลอง

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษา ร่วมกำหนดข้อตกลงในการร่วมกิจกรรมการศึกษา
ในครั้งนี

2. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ก่อนการทดลอง

กิจกรรมที่ 1 การสร้างความตระหนักเห็นความสำคัญในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

1. สถานการณ์โรคไข้เลือดออก

- ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอบ้านหมี่
- ข่าวหนังสือพิมพ์ “โรคไข้เลือดออกป่วยตาย”
- ข่าวหนังสือพิมพ์ “โรคไข้เลือดออกป่วย 2.5 หมื่น ตายแล้ว 27 ราย ปี 2555”

2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นักเรียน/ญาติ เคยป่วยเป็นไข้เลือดออก

3. ผลกระทบของโรคไข้เลือดออก โดยแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม จัดเรียงบัตรคำ

ผลกระทบของโรคไข้เลือดออก ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

4. ฉายวีดิทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออก

5. วิทยากรสรุปสิ่งสำคัญในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อป้องกันไม่ให้
นักเรียนป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก

กิจกรรมที่ 2 การสาธิต การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

1. สาธิตการทำตาข่ายปิดปากโอ่ง และภาชนะเก็บน้ำ

2. สาธิตวิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ตามหลัก 5 ป ปิด ปล่อย เปลี่ยน ปรับ

ปฏิบัติ

2.1. เนื้อหาวิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางกายภาพ

2.1.1 การกำจัด ทำลาย ผึ่ง แผ เศษ

เศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณรอบบ้านเช่นไหแตก กะลามะพร้าว ขางรถยนต์เก่า ครอบ
ขวด ไม่ให้มีน้ำขังและเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย

2.1.2 ปิดฝาโอ่งน้ำดื่มน้ำใช้ให้สนิทโดยคลุมด้วยผ้าขาวบางหรือใช้ผ้าพลาสติก
ผูกปากโอ่งมัดทำฝาปิด 2 ชั้นแล้วปิดฝาโอ่งกันยุงลงไปวางไข่

2.1.3 ขัดล้างภาชนะเก็บน้ำเพื่อขจัดไข่ยุงลายที่ติดอยู่บริเวณรอบ ๆ ภาชนะซึ่ง
จะอยู่จนได้เป็นปี ๆ

2.1.4 เปลี่ยนน้ำในแจกันดอกไม้ทุก 7 วัน ใช้กระดาษหรือผ้าสีอุดปากแจกัน เพื่อไม่ให้ยุงวางไข่

2.1.5 กำจัดเศษใบไม้ที่ค้างอยู่ในรางระบายน้ำฝนออกให้หมดเพื่อไม่ให้เกิดแอ่งน้ำขังที่จะเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย

2.1.6 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมรอบบ้าน รอบชุมชนให้สะอาดเช่นกลบแอ่งน้ำ บริเวณรอบบ้านไม่ให้มีน้ำขัง กาบดินกล้วย ตอไม้ โปลงต้นไม้

2.1.7 ใส่ปลากินลูกน้ำ ในอ่างปลูกบัว ถึงเก็บน้ำในอ่างน้ำ

2.1.8 ใส่ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชู หรือเกลือแกง ชันยาเรือ หรือจี้เต้า ในจานรองขาตู้กับข้าวกันมดหรือเห็บน้ำเค็ดลงไป ในจานรองขาตู้ทุกสัปดาห์

2.2 เนื้อหาวิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางชีวภาพ โดยการปล่อยปลากินลูกน้ำ การปล่อยปลากินลูกน้ำลงในภาชนะเก็บกักน้ำเช่น โอ่ง ตุ่ม ภาชนะ 2- 4 ตัว ควรมั่นดูแลอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง หากปลาบางตัวตามก็ใส่ตัวใหม่ทดแทน วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่าย ประหยัด และปลอดภัย เหมาะสำหรับภาชนะเก็บน้ำที่ปิดไม่ได้

2.3. เนื้อหาวิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทางเคมี

2.3.1 การใส่ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชู หรือเกลือแกงในจานรองขาตู้กันมด

2.3.2 เกลือ ซึ่งเป็นของใช้ประจำครัวเรือนที่สามารถนำมาใช้ในการควบคุม และกำจัดลูกน้ำยุงลายได้ โดยเฉพาะที่ถ้วยรองขาตู้กับข้าว โดยใส่เกลือ 2 ช้อนชาในถ้วยรองขาตู้กับข้าว นอกจากนี้ยังมีขนาดความจุ 250 มิลลิลิตร พบว่าควบคุมลูกน้ำได้นานมากกว่า 7 วัน

2.3.3 ทรายกำจัดลูกน้ำเป็นสารเคมีสารที่ใช้ฆ่าลูกน้ำยุงลายซึ่งองค์การอนามัยโลกแนะนำให้ใช้และรับรองความปลอดภัยได้แก่ทรายที่มีฟอส ควรใช้เฉพาะกับภาชนะเก็บน้ำที่ไม่สามารถปิดหรือใส่ปลากินลูกน้ำได้ถ้าสารที่มีฟอส 1% ใช้อัตราส่วน 1 กรัมต่อน้ำ 10 ลิตร

3. ฉายสื่อวีดิทัศน์การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

กิจกรรมที่ 3 การค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย

1. กิจกรรมค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย เป็นกิจกรรมแข่งขัน เพื่อสร้างทักษะการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย ขึ้นตอนดังนี้

ฐาน RC ที่ 1 เล่นเกมยางสัมพันธ์ อุปกรณ์ หลดคาแฟจำนวน 11 อัน ขนาดเล็ก จำนวน 22 เส้น แก้ว

- ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 1 จงบอกแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมีอะไรบ้าง

- การค้นหา RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 จุด

ฐาน RC ที่ 2 เล่นเกมเชือกรวบใจ อุปกรณ์ เชือกมัดรอบยางจำนวน 10 เส้น ขวดใส่น้ำจำนวน 3 ขวด

- ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 2 จงบอกวิธีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมีวิธีอะไรบ้างมีการกำจัดแต่ละวิธีอย่างไร

- การค้นหา RC พร้อมลงมือกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 จุด

ฐาน RC ที่ 3 เล่นเกมคืบไข่ทองคำ อุปกรณ์ไม้ตะเกียบ 11 คู่ ลูกปิงปอง 11 ลูก

- ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 3 วิธีการตรวจค้นหาลูกน้ำยุงลาย

- การค้นหา RC ลูกน้ำยุงลาย จำนวน 10 จุด

ฐาน RC ที่ 4 เล่นเกมลูกโป่งสวรรค์รวมทีม อุปกรณ์ จำนวน 5 ลูก ทุกคนใช้หัวรวมกันพองลูกโป่งไปวางตามที่วิทยากรกำหนด ห้ามใช้มือ จับเวลา

- ค้นหาคำถาม RC คำถามที่ 3 วิธีการกำจัดลูกน้ำยุงลาย

- การค้นหา RC กำจัดลูกน้ำยุงลาย จำนวน 10 จุด

โดยทางวิทยากรประจำฐาน RC แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย และลูกน้ำยุงลายไปไว้ในรอบๆบริเวณแข่งขัน แบ่งเป็น 4 ชุดแต่ละชุด แบ่งฐาน RC เป็น 1 ฐาน แต่ละฐานมี RC เพื่อค้นหาจำนวน 10 จุด ให้นักเรียนแบ่ง เป็น 4 ทีม ๆ ละ 11 คน เล่นเกมช่วยกันค้นหา/กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลายตามภาระที่วิทยากรกำหนดสัญลักษณ์สีแดงไว้ เวลาไม่เกินฐานละ 20 นาที ใ้ให้คะแนนตามเวลาที่กำหนดและจำนวนการพบแหล่งตามที่ สัญลักษณ์ RC ของแต่ละฐาน

2. นำเสนอผลงานของกลุ่ม วิทยากรสรุปภาพรวมเพื่อนำไปปฏิบัติที่บ้านของนักเรียน

3. สำนวณดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 โดย อสม. ร่วมกับนักเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

4. ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การให้คะแนนโดยการส่งสมุดบันทึกความดีอย่าปล่อยให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายลอยนวล โดยดูจากการบันทึกกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย การช่วยเพื่อนหรือทีมงาน การร่วมจัดกิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลายและการทำกิจกรรมตามข้อตกลง โดยผู้ปกครองลงนามรับรอง ส่งให้คุณครูเพื่อให้คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเก็บส่วนหนึ่งของวิชาสุขศึกษา หมวดกิจกรรมนักเรียน จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 20 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 80 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ติดดาวสีเขียว ได้ 20 คะแนน กิจกรรมดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงขุลงลาย ทำกิจกรรมตามข้อตกลงครบ 18 กิจกรรม และค่าดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลาย เท่ากับ 0
ติดดาวสีเหลือง ได้ 15 คะแนน กิจกรรมดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงขุลงลาย ทำกิจกรรมตามข้อตกลงครบ 10 กิจกรรม และค่าดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลาย มากกว่า 0 ไม่เกินร้อยละ 5

ติดดาวสีแดง ได้ 5 คะแนน กิจกรรมดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงขุลงลาย ทำกิจกรรมตามข้อตกลงไม่ครบ 8 กิจกรรม และค่าดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลาย มากกว่า ร้อยละ 5

สัปดาห์ที่ 1 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรม ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดำเนินการตามปกติ

1. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ก่อนดำเนินการ
2. สำรวจค่าดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลาย สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 โดย อสม.

สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มทดลอง

กิจกรรม การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดขุลงน้ำขุลงลาย

1. กิจกรรม การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดขุลงน้ำขุลงลาย

1.1 การตรวจเยี่ยมประเมินครัวเรือนปลอดขุลงน้ำขุลงลายโดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม/คุ้ม/ 11 ครัวเรือน ดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลายของครัวเรือนเท่ากับ 0 ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ขุลงลายในครัวเรือนของนักเรียนและช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือในกลุ่ม/คุ้ม การสุ่มประเมิน โดยทีมประเมินระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วย อสม. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และตัวแทนนักเรียนที่แบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่มของแต่ละคุ้มเพื่อร่วมประเมิน

- 1.2 เกณฑ์การให้รางวัล เป็นสื่อทีม"เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงขุลงลาย"

- ครัวเรือนมีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ขุลงลาย ทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ ทางสารเคมี

- คุ้ม/ครัวเรือนที่มีดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลายต่ำสุด และได้รับสื่อทีมทุกครัวเรือน

2. ประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว

3. สำรวจดัชนีความซุกกุกน้ำขุลงลาย สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2 โดยทีมสุ่มประเมินลูกน้ำระดับตำบล อสม. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับนักเรียน

4. สรุปผลการสุ่มประเมินลูกน้ำยุงลายเพื่อคืนข้อมูลให้แก่นักเรียน
5. เสนอแนะแนวทางปรับปรุงพัฒนาในสัปดาห์ต่อไป
6. นักเรียนส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้คุณครู
เพื่อการให้คะแนนสัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2

สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรม ดำเนินการตามปกติ

-สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 2 โดย อสม.

สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มทดลอง

กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย

1. กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย เพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและ
ลูกน้ำยุงลาย
2. สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 3 โดย อสม. เจ้าหน้าที่
สาธารณสุขร่วมกับนักเรียน
3. ติดสติ๊กเกอร์”บ้านเพาะรัก ไม่เพาะยุงลาย” ครัวเรือนที่ปลอดลูกน้ำยุงลาย
4. สรุปภาพรวมคืนข้อมูลค่าดัชนีลูกน้ำแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาในสัปดาห์
5. ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานครูประจำชั้น เพื่อให้คะแนน

สัปดาห์ที่ 3 กลุ่มเปรียบเทียบ ไม่ได้ให้โปรแกรม ของการศึกษา ดำเนินการตามปกติ

-สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 3 โดย อสม.

สัปดาห์ที่ 4 กลุ่มทดลอง

**พิธีมอบรางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ เสื้อทีม และรางวัลสนับสนุนอุปกรณ์การเรียน
การสอนแก่โรงเรียน**

1. มอบรางวัลสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้โรงเรียน
2. มอบใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปกอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายแก่นักเรียนที่ครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย เสื้อทีม
3. ประกาศยกย่องชมเชย การปฏิบัติงานของนักเรียน
4. จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์เชิงรุกเกี่ยวกับกิจกรรมของนักเรียน
5. ส่งแฟ้มบันทึกการปฏิบัติงานครูประจำชั้น เพื่อให้คะแนน
6. สำรวจดัชนีความชุกลูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4 โดย อสม.เจ้าหน้าที่
สาธารณสุขร่วมกับนักเรียน

7. สรุปภาพรวมคืนข้อมูลดัชนีความชุกลูกน้ำแก่นักเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนา

8. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองทันที
9. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ
10. ขอบคุณกลุ่มทดลอง และขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ที่ให้ความ

อนุเคราะห์

สัปดาห์ที่ 4 กลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้ให้โปรแกรมของการศึกษา ดำเนินการตามปกติ

1. สัารวจดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 4 โดย อสม.
2. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองทันที
3. ขอบคุณกลุ่มเปรียบเทียบ และขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ที่ให้ความ

อนุเคราะห์

สัปดาห์ที่ 5 กลุ่มทดลอง ติดตามหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

1. จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์กิจกรรมการปฏิบัติงานนักเรียน
2. สัารวจดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 5 โดย อสม. เจ้าหน้าที่

สาธารณสุข ร่วมกับนักเรียน

3. เก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์หลังการติดตามการทดลอง

สัปดาห์ที่ 5 กลุ่มเปรียบเทียบ ติดตามหลัง 1 สัปดาห์

- สัารวจดัชนีความชุกถูกน้ำยุงลาย สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 5 โดย อสม.

5. สื่อและอุปกรณ์ ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรม

- 5.1 สื่อวีดิทัศน์เด็กป่วยเป็นไข้เลือดออกเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล
- 5.2 วิดีทัศน์สารคดีเรื่องการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
- 5.3 แผ่นพับเรื่องการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย
- 5.4 แบบสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย
- 5.5 ไฟฉาย แบบ ถ่าน 3 ก้อน
- 5.6 แบบบันทึกการปฏิบัติงานของนักเรียนเพื่อให้คะแนน
- 5.7 ทรายกำจัดลูกน้ำ น้ำยาเคมี
- 5.8 แปรงลวด สก๊อตไบท์ สำหรับขัดภาชนะ
- 5.9 ปลากินลูกน้ำ
- 5.10 เกล็ดแกง น้ำส้มสายชู
- 5.11 ตาข่ายปิดปากโอ่ง ผ้าใยบัว เข็มเย็บผ้า ด้าย กรรไกร
- 5.12 สื่อคอมพิวเตอร์ พร้อมเครื่องฉายโปรเจกเตอร์

5.13 รางวัลได้แก่ เสื้อทีมเก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงขุลงลาย และรางวัลสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้โรงเรียน

5.14 ใบประกาศเกียรติคุณ

5.15 ปลอกแขนสายตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ขุลงลาย

5.16 สตติกเกอร์“บ้านเพาะรักไม่เพาะขุลง”แ

5.17 สตติกเกอร์ 5 ป ป้องกันโรคไข้เลือดออก

ภาพที่ 4 โปสเตอร์รณรงค์กำจัดลูกน้ำขุลงลาย

ภาพที่ 5 โปสเตอร์ป้องกันโรคไข้เลือดออก

ภาพที่ 6 โปสเตอร์รณรงค์กำจัดลูกน้ำยุงลาย

ภาพที่ 7 โปสเตอร์ป้องกันโรคไข้เลือดออก

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียน ประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนากู จังหวัดกาฬสินธุ์

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา คำตอบที่ได้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งในการนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียน ในโอกาสต่อไป

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 การให้สิ่งจูงใจในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 การให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 การให้สิ่งจูงใจต่อความพึงพอใจเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย จำนวน 10 ข้อ

ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอความร่วมมือจากนักเรียนในการตอบคำถามทุกข้ออย่างสมบูรณ์ โดยแสดงความคิดเห็นให้ตรงกับความจริงของนักเรียนให้มากที่สุด และขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

วราวุฒิ ตุลาพัฒน์

นิสิตปริญญาโท สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

วัน เดือน ปีที่ตอบแบบสอบถาม.....

- 1. เพศ () ชาย () หญิง
- 2. อายุปี
- 3. กำลังเรียนอยู่ชั้น
 - () 1. ประถมศึกษา ปีที่ 4
 - () 2. ประถมศึกษา ปีที่ 5
 - () 3. ประถมศึกษา ปีที่ 6
- 4. ผู้ปกครองของนักเรียนมีอาชีพอะไรเป็นอาชีพหลัก
 - () 1. รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
 - () 2. รับจ้าง
 - () 3. ค้าขาย
 - () 4. เกษตรกรรม

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การให้สิ่งจูงใจในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1. การให้ความร่วมมือในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นการป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกได้					
2. การที่นักเรียนปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้เป็นการช่วยลดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย					
3. การล้างชักภาชนะเก็บน้ำหรืออ่างน้ำทุกสัปดาห์เป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย					
4. การทำความสะอาดรอบบริเวณบ้านให้สะอาดอยู่เสมอเป็นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
5. ร่องระบายน้ำรอบบ้านที่มีน้ำขังเป็นแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย จึงจำเป็นต้องทำความสะอาด					
6. การปล่อยให้รางระบายน้ำมีน้ำขังจะเป็นแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย					
7. การใส่เกลือแกงในจานรองขาตู้กับข้าวเป็น การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายไม่ให้ยุงลายไป วางไข่					
8. การใส่ทรายอะเบทลงในน้ำใช้ตามขนาดที่ กำหนดเป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นอย่างยิ่ง					
9. การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเดือนละ 1 ครั้ง ได้ผลในการลดปริมาณลูกน้ำยุงลาย ได้พอ ๆ กับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทุก 7 วัน					

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรง
กับความจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยมีข้อพิจารณาดังนี้

- ข้อคำถามที่ปฏิบัติทันที ทุกวัน(คำถามข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4)
- การกำจัดเป็นประจำ หมายถึง การกำจัดทันที ทุกครั้ง
 - การกำจัดบ่อยครั้ง หมายถึง การกำจัดสัปดาห์ละครั้ง
 - การกำจัดบางครั้ง หมายถึง การกำจัดทุกเดือน
 - ไม่กำจัดเลย หมายถึง ไม่เลย

- ข้อคำถามที่ต้องกำจัดทุกสัปดาห์(คำถามข้อที่ 5 ถึงข้อที่ 9)
- การกำจัดเป็นประจำ หมายถึง การกำจัดทุกสัปดาห์
 - การกำจัดบ่อยครั้ง หมายถึง การกำจัด 2-3สัปดาห์
 - การกำจัดบางครั้ง หมายถึง การกำจัดทุกเดือน
 - ไม่กำจัดเลย หมายถึง ไม่เลย

ข้อคำถามที่ต้องกำจัดทุก 3 เดือน (คำถามข้อที่ 10)

การกำจัดเป็นประจำ หมายถึง การกำจัดทุก 3 เดือน

การกำจัดบ่อยครั้ง หมายถึง การกำจัด ทุก 6 เดือน

การกำจัดบางครั้ง หมายถึง การกำจัด ปีละ ครั้ง

ไม่กำจัดเลย หมายถึง ไม่เลย

ข้อความ	การกำจัด เป็นประจำ	การกำจัด บ่อยครั้ง	การกำจัด บางครั้ง	ไม่กำจัด เลย
1. นักเรียนปิดฝาท่อน้ำดื่มที่ใช้ให้สนิทโดยใช้ ผ้าขาวบางหรือใช้ผ้ายางพลาสติกผูกปิดปากโถง แล้วปิดฝาท่อน้ำแบบฝาปิด 2 ชั้นเพื่อป้องกัน ไม่ให้ยุงลายวางไข่				
2. นักเรียนเปลี่ยนถ่ายน้ำหรือใช้กระชอนตักทันที เมื่อพบมีลูกน้ำยุงลายในตุ่มน้ำ โถงน้ำ หรือ ภาชนะอื่น ๆ				
3. นักเรียนขัดและล้างภาชนะเก็บน้ำในห้องน้ำ ห้องส้วมและรอบๆบ้านเพื่อขจัดไข่ยุงลาย				
4. นักเรียนกำจัด ทำลาย ผีเสื้อ เหา ชยะเศษภาชนะ ที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณบ้านเช่น เศษกะลา กระป๋องหรือเศษใบไม้บริเวณบ้านไม่ให้เป็น แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย				
5. นักเรียนกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในแหล่งที่ มีน้ำขังรอบบริเวณบ้าน เช่น กาบตันกล้วย กาบ ต้นไม้โหลลงต้นไม้				
6. นักเรียนใส่ปลากินลูกน้ำในโถงน้ำใช้หรืออ่าง น้ำในห้องน้ำ ห้องส้วม				
7. นักเรียนใช้เกลือแกง ผงซักฟอก หรือ น้ำส้มสายชูใส่ในจานรองขาตู้ เพื่อป้องกันยุงลาย วางไข่				
8. หากมีน้ำขังบริเวณรอบบ้านนักเรียนจะกลบ ไม่ให้มีน้ำขังเพื่อไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย				

ข้อความ	การจัด เป็นประจำ	การจัด บ่อยครั้ง	การจัด บางครั้ง	ไม่จัด เลย
9. นักเรียนมีการสำรวจและทำลายแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน ทุกสัปดาห์				
10. นักเรียนใส่ทรายอะเบทในภาชนะเก็บน้ำที่ ปิดฝาไม่ได้ทั้ง ภายในบ้านและรอบ ๆ บ้าน				

ส่วนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
คำชี้แจง นักเรียนมีความพึงพอใจในการได้รับสิ่งจูงใจดังต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน
มากน้อยเพียงใด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1. รางวัลของทีมที่ได้รับ					
2. รางวัลของทีมที่ได้รับจากการประกวด เหมาะสมกับผลการปฏิบัติในการกำจัดแหล่ง เพาะพันธุ์ยุงลาย					
3. คะแนนที่ได้รับ					
4. คะแนนที่ได้รับเหมาะสมกับผลการปฏิบัติงาน การจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย					
5. ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสาย ตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ได้รับ					
6. ใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสาย ตรวจกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายที่ได้รับเป็น สิ่งจูงใจให้นักเรียนมีกำลังใจในการทำงานและ เป็นแบบอย่างที่ดี					
7. รางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การสอนที่ได้รับ					
8. รางวัลสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การสอนที่ได้รับ เหมาะสมกับผลการปฏิบัติงานในการลดปริมาณ ลูกน้ำยุงลาย					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการได้รับสิ่งจูงใจที่เป็นรางวัลเช่นเสื้ออุปกรณ์การสอน กระเป๋าใบประกาศเกียรติคุณพร้อมปลอกแขนสายตรวจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย					
10. การจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย					

ภาคผนวก จ
แบบบันทึกการปฏิบัติงาน

แฟ้มบันทึกผลการปฏิบัติงาน
การจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
เก็บให้เกลี้ยง ไม่เลี้ยงยุงลาย
เพื่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก

เด็กชาย/เด็กหญิง ชั้น.....

โรงเรียนบ้านจาน ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อตกลง

1. เราจะร่วมมือกันดำเนินการตามมาตรการ 5 ป ป้องกันโรคไข้เลือดออก ดังนี้

- 1.1 ปิดฝาภาชนะให้สนิท
- 1.2 เปลี่ยนปลากินลูกน้ำ
- 1.3 เปลี่ยนน้ำภาชนะในภาชนะที่ปิดไม่ได้
- 1.4 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมไม่ให้เป็นที่เพาะพันธุ์ยุงลาย
- 1.5 ปฏิบัติเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 7 วัน

โดยมีวิธีการดำเนินการควบคุมกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ดังนี้

1. กำจัด ทำลาย ผัง เพล เศษภาชนะที่ไม่ใช้ในบ้านและบริเวณบ้าน ไม่ให้มีน้ำขังและเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย

2. ควรปิดฝาโอ่งน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สนิท โดยคลุมผ้าขาวบางหรือใช้พลาสติกผูกปากโอ่งกันยุงลายลงไปวางไข่

3. ใส่ผงซักฟอก หรือน้ำส้มสายชู หรือเกลือแกง หรือขี้เถ้า ในจานรองขาตู้กับข้าวกันมด หรือเทน้ำเดือดลงไปในจานรองขาตู้ทุกสัปดาห์

4. ใส่ปลากินลูกน้ำ ในอ่าง หรือถังเก็บน้ำในห้องน้ำ

5. จัดล้างภาชนะเก็บน้ำเพื่อขจัดไข่ยุงลาย

6. เปลี่ยนน้ำแจกันทุก 7 วันหรือใช้กระดาส หรือสำลีดูดแจกัน เพื่อไม่ให้ยุงลายวางไข่

7. กำจัดเศษใบไม้ที่ค้างอยู่ในรางระบายน้ำฝนออกให้หมดเพื่อไม่ให้เกิดแอ่งน้ำที่จะเป็นแหล่งวางไข่ของยุงลาย

8. ปรับปรุงสภาพแวดล้อม รอบบ้าน และชุมชนให้สะอาด

2. บันทึกการปฏิบัติความดีทุกวันที่กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

3. ผู้ปกครอง ลงชื่อรับรองทุกครั้ง

ลงนามรับทราบข้อตกลง

.....

(.....)

ผู้ปกครองลงนามรับรอง

.....

(.....)

บันทึกผลการปฏิบัติงาน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ครั้งที่ 1 สัปดาห์ที่ 1

วัน เดือน ปี	รายการที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและดูนกน้ำยุงลายในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกในครัวเรือนและชุมชน	ผู้รับรอง
3 สิงหาคม 2555		
3 สิงหาคม 2555		
5 สิงหาคม 2555		
6 สิงหาคม 2555		
7 สิงหาคม 2555		
8 สิงหาคม 2555		
9 สิงหาคม 2555		

บันทึกผลการปฏิบัติงาน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ครั้งที่ 2 สัปดาห์ที่ 2

วัน เดือน ปี	รายการที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและลูกน้ำยุงลายในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกในครัวเรือนและชุมชน	ผู้รับรอง
10 สิงหาคม 2555		
11 สิงหาคม 2555		
12 สิงหาคม 2555		
13 สิงหาคม 2555		
14 สิงหาคม 2555		
13 สิงหาคม 2555		
16 สิงหาคม 2555		

บันทึกผลการปฏิบัติงาน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ครั้งที่ 3 สัปดาห์ที่ 3

วัน เดือน ปี	รายการที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและลูกน้ำยุงลายในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกในครัวเรือนและชุมชน	ผู้รับรอง
17 สิงหาคม 2555		
18 สิงหาคม 2555		
19 สิงหาคม 2555		
20 สิงหาคม 2555		
21 สิงหาคม 2555		
18 สิงหาคม 2555		
23 สิงหาคม 2555		

บันทึกผลการปฏิบัติงาน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ครั้งที่ 4 สัปดาห์ที่ 4

วัน เดือน ปี	รายการที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและลูกน้ำยุงลายในการป้องกันโรค ไข้เลือดออกในครัวเรือนและชุมชน	ผู้รับรอง
24 สิงหาคม 2555		
25 สิงหาคม 2555		
26 สิงหาคม 2555		
24 สิงหาคม 2555		
28 สิงหาคม 2555		
29 สิงหาคม 2555		
29 สิงหาคม 2555		

บันทึกผลการปฏิบัติงาน การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ครั้งที่ 5 สัปดาห์ที่ 5

วัน เดือน ปี	รายการที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลายและตูกนำยุงลายในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ในครัวเรือนและชุมชน	ผู้รับรอง
31 สิงหาคม 2555		

สัปดาห์ที่ 1

แบบสำรวจท่อน้ำยูงลาย

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล อำเภอ..... จังหวัด
ผู้สำรวจ สัปดาห์ที่..... วันเดือนปีที่สำรวจ.....

รายการที่สำรวจท่อน้ำยูงลาย	จำนวน ภาชนะ ทั้งหมด (ชิ้น)	จำนวน ภาชนะที่พบ ท่อน้ำ (ชิ้น)	หมายเหตุ
ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ ขวด โห กะลา ขยะ ถุงพลาสติก เศษภาชนะ เช่นไหแตก เศษ กระป๋อง กะลา			
แจกันปักดอกไม้บูชาพระ ขวดปลูกไม้ประดับ ต่าง ๆ เช่น พลุค้าง เงินไหลมา			
จานรองขาตู้กับข้าว จานรองกระถางดอกไม้			
โถง ถังพลาสติก อ่างอาบน้ำ ภาชนะใส่น้ำอื่น ๆ ในห้องน้ำ/ ห้องส้วม			
โถงแดงใหญ่ใส่น้ำใช้/น้ำดื่มหรือภาชนะใส่น้ำดื่ม ทุกชนิด			
อ่างปลูกบัว อ่างล้างเท้า อ่างเลี้ยงปลา ที่ให้น้ำสัตว์ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่น ๆ			
สรุปการสำรวจท่อน้ำยูงลาย			

- หมายเหตุ 1. บ้านที่พบท่อน้ำยูงลาย หมายถึง การสำรวจพบท่อน้ำยูงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
2. บ้านที่ไม่พบท่อน้ำยูงลาย หมายถึง การสำรวจไม่พบท่อน้ำยูงลายในภาชนะ
ที่มีน้ำขังทุกชนิด
3. ให้สำรวจท่อน้ำยูงลายทุกวันศุกร์

แบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล อำเภอ..... จังหวัด
ผู้สำรวจ สัปดาห์ที่..... วันเดือนปีที่สำรวจ.....

รายการที่สำรวจลูกน้ำยุงลาย	จำนวน ภาชนะ ทั้งหมด (ชิ้น)	จำนวน ภาชนะที่พบ ลูกน้ำ (ชิ้น)	หมายเหตุ
ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ ขวด โห่ กระลา ขยะ ถูพลาสติก เศษภาชนะ เช่น โห่แตก เศษกระป๋อง กระลา			
แจกันปักดอกไม้บูชาพระ ขวดปลูกไม้ประดับ ต่าง ๆ เช่น พุดด่าง เงินไหลมา			
จานรองขาตู้กับข้าว จานรองกระถางดอกไม้			
โถง ถังพลาสติก อ่างอาบน้ำ ภาชนะใส่น้ำอื่น ๆ ในห้องน้ำ/ ห้องส้วม			
โถงแดงใหญ่ใส่น้ำใช้/ น้ำดื่มหรือภาชนะใส่น้ำ ดื่มทุกชนิด			
อ่างปลูกบัว อ่างล้างเท้า อ่างเลี้ยงปลา ที่ให้น้ำ สัตว์ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่น ๆ			
สรุปการสำรวจลูกน้ำยุงลาย			

- หมายเหตุ 1. บ้านที่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจพบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
2. บ้านที่ไม่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจไม่พบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขังทุกชนิด
3. ให้สำรวจลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์

สัปดาห์ที่ 3

แบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
 ผู้สำรวจ สัปดาห์ที่ วันเดือนปีที่สำรวจ

รายการที่สำรวจลูกน้ำยุงลาย	จำนวน ภาชนะ ทั้งหมด (ชิ้น)	จำนวน ภาชนะที่พบ ลูกน้ำ (ชิ้น)	หมายเหตุ
ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ ขวด ไห กระลา ขยะ ถูพลาสติก เศษภาชนะ เช่น ไหแตก เศษ กระป๋อง กระลา			
แจกันปักดอกไม้บูชาพระ ขวดปลูกไม้ประดับ ต่าง ๆ เช่น พลูด่าง เงินไหลมา			
จานรองขาตู้กับข้าว จานรองกระถางดอกไม้			
โอ่ง ถังพลาสติก อ่างอาบน้ำ ภาชนะใส่น้ำอื่น ๆ ในห้องน้ำ/ ห้องส้วม			
โอ่งแดงใหญ่ใส่น้ำใช้/น้ำดื่มหรือภาชนะใส่น้ำ ดื่มทุกชนิด			
อ่างปลูกบัว อ่างล้างเท้า อ่างเลี้ยงปลา ที่ให้น้ำ สัตว์ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่น ๆ			
สรุปการสำรวจลูกน้ำยุงลาย			

- หมายเหตุ 1. บ้านที่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจพบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
 2. บ้านที่ไม่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจไม่พบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
 ทุกชนิด
 3. ให้สำรวจลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์

สัปดาห์ที่ 4

แบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
ผู้สำรวจ สัปดาห์ที่ วันเดือนปีที่สำรวจ

รายการที่สำรวจลูกน้ำยุงลาย	จำนวน ภาชนะ ทั้งหมด (ชิ้น)	จำนวน ภาชนะที่พบ ลูกน้ำ (ชิ้น)	หมายเหตุ
ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ ขวด โห่ กระลา ขยะ ถูพลาสติก เศษภาชนะ เช่น โห่แตก เศษกระป๋อง กระลา			
แจกันปักดอกไม้บูชาพระ ขวดปลูกไม้ประดับ ต่าง ๆ เช่น พุดต่าง เงินไหลมา			
จานรองขาตู้กับข้าว จานรองกระถางดอกไม้			
โถง ถังพลาสติก อ่างอาบน้ำ ภาชนะใส่น้ำอื่น ๆ ในห้องน้ำ/ ห้องส้วม			
โถงแดงใหญ่ใส่น้ำใช้/ น้ำดื่มหรือภาชนะใส่น้ำ ดื่มทุกชนิด			
อ่างปลูกบัว อ่างล้างเท้า อ่างเลี้ยงปลา ที่ให้น้ำสัตว์ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่น ๆ			
สรุปการสำรวจลูกน้ำยุงลาย			

- หมายเหตุ 1. บ้านที่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจพบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
2. บ้านที่ไม่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจไม่พบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
ทุกชนิด
3. ให้สำรวจลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์

แบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ตำบล อำเภอ..... จังหวัด
ผู้สำรวจ สัปดาห์ที่..... วันเดือนปีที่สำรวจ.....

รายการที่สำรวจลูกน้ำยุงลาย	จำนวน ภาชนะ ทั้งหมด (ชิ้น)	จำนวน ภาชนะที่พบ ลูกน้ำ (ชิ้น)	หมายเหตุ
ยางรถยนต์ ยางรถจักรยานยนต์ ขวด โห กระลา ขยะ ถูพลาสติก เศษภาชนะ เช่นไหแตก เศษ กระป๋อง กระลา			
แจกันปักดอกไม้บูชาพระ ขวดปลูกไม้ประดับ ต่าง ๆ เช่น พุด่าง เงินไหลมา			
จานรองขาตู้กับข้าว จานรองกระถางดอกไม้			
โอ่ง ถังพลาสติก อ่างอาบน้ำ ภาชนะใส่น้ำอื่น ๆ ในห้องน้ำ/ ห้องส้วม			
โอ่งแดงใหญ่ใส่น้ำใช้/ น้ำดื่มหรือภาชนะใส่น้ำ ดื่มทุกชนิด			
อ่างปลูกบัว อ่างล้างเท้า อ่างเลี้ยงปลา ที่ให้น้ำ สัตว์ ภาชนะเก็บกักน้ำอื่น ๆ			
สรุปการสำรวจลูกน้ำยุงลาย			

- หมายเหตุ 1. บ้านที่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจพบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขัง
2. บ้านที่ไม่พบลูกน้ำยุงลาย หมายถึง การสำรวจไม่พบลูกน้ำยุงลายในภาชนะที่มีน้ำขังทุกชนิด
3. ให้สำรวจลูกน้ำยุงลายทุกวันศุกร์

ภาคผนวก จ

เอกสารพิทักษ์สิทธิ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมืองานนิพนธ์

เอกสารพิทักษ์สิทธิ

เรื่อง ขอความร่วมมือ

เรียน ผู้ปกครอง เด็กชาย/ เด็กหญิง

ข้าพเจ้า นายวรารุณ ตุลาพัฒน์ เป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา กำลังศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ (Independent Study) เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มี ต่อปริมาณลูกน้ำยุงลาย อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

นักเรียนในปกครองของท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติในการเข้าร่วมโครงการศึกษา ดังนั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ผู้ปกครองยินยอมให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งข้อมูลทั้งหมด ผู้ศึกษาจะเก็บเป็นความลับ และใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น ผลการศึกษาจะมีค่ายิ่งต่อการนำไปเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อการ ป้องกันโรคไข้เลือดออก และท่านผู้ปกครองสามารถให้นักเรียนถอนตัวออกจากโครงการเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลเสียใด ๆ เกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อผู้ปกครองนักเรียนทราบและยินยอมให้ความร่วมมือ กรุณาลงนามการให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ ไว้ด้วย

ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือของท่านผู้ปกครองนักเรียน มา ณ โอกาสนี้

ลายมือชื่อ ผู้ปกครองนักเรียน
(.....)

ลายมือชื่อ พยาน
(.....)

ลายมือชื่อ ผู้ศึกษา
(นายวรารุณ ตุลาพัฒน์)

ที่ กส ๐๐๒๓.๐๐๒/๔๐๒/

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

ถนนบายพาส-ทุ่งมน กส ๔๖๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมืองานนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสร้างแก้วรัฐราษฎร์บำรุง

ด้วย นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำงานนิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายอำเภอ นาหว จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานนิพนธ์ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สม.) โดยมี ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำงานนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ ทดลองใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลในกลุ่มนักเรียนประถมศึกษาซึ่งอยู่ในความดูแลของท่าน ในระหว่างวันที่ กรกฎาคม ๒๕๕๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ

โทร ๐๔๓๘๑๒๖๔๐

ที่ กส ๐๐๒๗.๐๐๒/๔๐๒/

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

ถนนบายพาส-ทุ่งมน กส ๔๖๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานนิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจาน, ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกนาดี,ผู้ปกครองนักเรียน

ด้วย นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำงานนิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายอำเภอ นา ภู จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานนิพนธ์ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหา บัณฑิต (สม.) โดยมี ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงาน นิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำงานนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ เก็บข้อมูลงานนิพนธ์ ร่วมกับการดำเนินงานการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของ นักเรียนประถมศึกษา ในระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงกันยายน ๒๕๕๕ เพื่อรวบรวมข้อมูลทำงาน นิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ

โทร ๐๔๓๘๑๒๖๔๐

ที่ กส ๐๐๒๗.๐๐๒/๔๐๒/

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

ถนนบายพาส-ทุ่งมน กส ๔๖๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานนิพนธ์

เรียน

ด้วย นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำงานนิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายอำเภอ นาคว จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานนิพนธ์ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สพ.) โดยมี ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาภิรตสุทธิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำงานนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ เก็บข้อมูลงานนิพนธ์ ร่วมกับการดำเนินงานการจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก ของนักเรียนประถมศึกษา ในระหว่างเดือน สิงหาคม ถึงกันยายน ๒๕๕๕ เพื่อรวบรวมข้อมูลทำงานนิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ

โทร ๐๔๓๘๑๒๖๔๐

ที่ กส ๐๐๒๗.๐๐๒/๔๐๒/

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

ถนนบายพาส-ทุ่งมน กส ๔๖๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวรารุณ คุลาพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำงานนิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายอำเภอ นา คู จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานนิพนธ์ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหา บัณฑิต (สม.) โดยมี ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปริดาภิวิสุทธิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงาน นิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำงานนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลในกลุ่ม นักเรียนประถมศึกษา ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ

โทร ๐๔๓๘๑๒๖๔๐

ที่ กส ๐๐๒๓.๐๐๒/๔๐๒/

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

ถนนบายพาส-ทุ่งมน กส ๔๖๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวรวิทย์ ตูลาพัฒน์ นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำงานนิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายอำเภอ นาภู จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานนิพนธ์ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหา บัณฑิต (สม.) โดยมี ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงาน นิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำงานนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลในกลุ่ม นักเรียนประถมศึกษา ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ

โทร ๐๔๓๘๑๒๖๔๐

ที่ กส ๐๐๒๗.๐๐๒/๔๐๒/

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

ถนนบายพาส-ทุ่งมน กส ๔๖๐๐๐

กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายวรารุณ ตูลาพัฒน์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ทำงานนิพนธ์เรื่อง ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจ ในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษาที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายอำเภอ นา จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำงานนิพนธ์ตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหา บัณฑิต (สม.) โดยมี ศาสตราจารย์ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงาน นิพนธ์ ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำงานนิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ จึงใคร่ ขอบความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลในกลุ่ม นักเรียนประถมศึกษา ตามรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก ท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานยุทธศาสตร์ฯ

โทร ๐๔๓๘๑๒๖๔๐

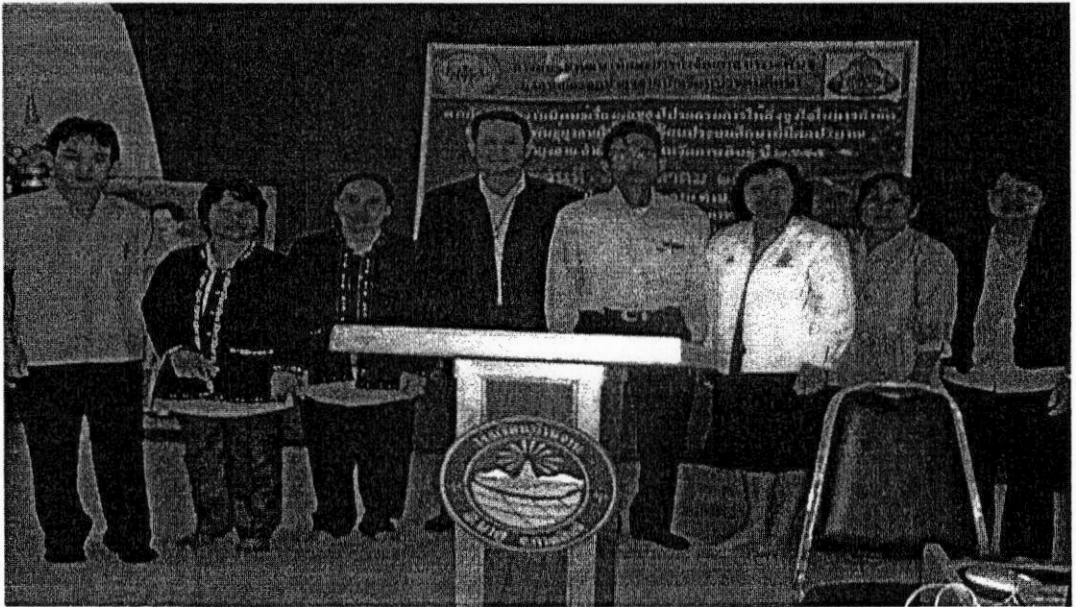
ภาคผนวก ข
ภาพกิจกรรมการดำเนินงานนิพนธ์

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานนิพนธ์ผลของโปรแกรมการให้สิ่งจูงใจในการกำจัด
แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้กับนักเรียนประถมศึกษา
ที่มีต่อปริมาณลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน อำเภอนากู จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพกิจกรรม การประชุมชี้แจงทีมผู้ช่วยวิทยากร ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านจาน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
วันที่ 1 สิงหาคม 2555

ภาพที่ 8 กิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนบ้านจาน และทีมวิทยากรร่วมกิจกรรมพิธี
เปิดวันที่ 3 สิงหาคม 2555 ณ.หอประชุมโรงเรียนบ้านจาน

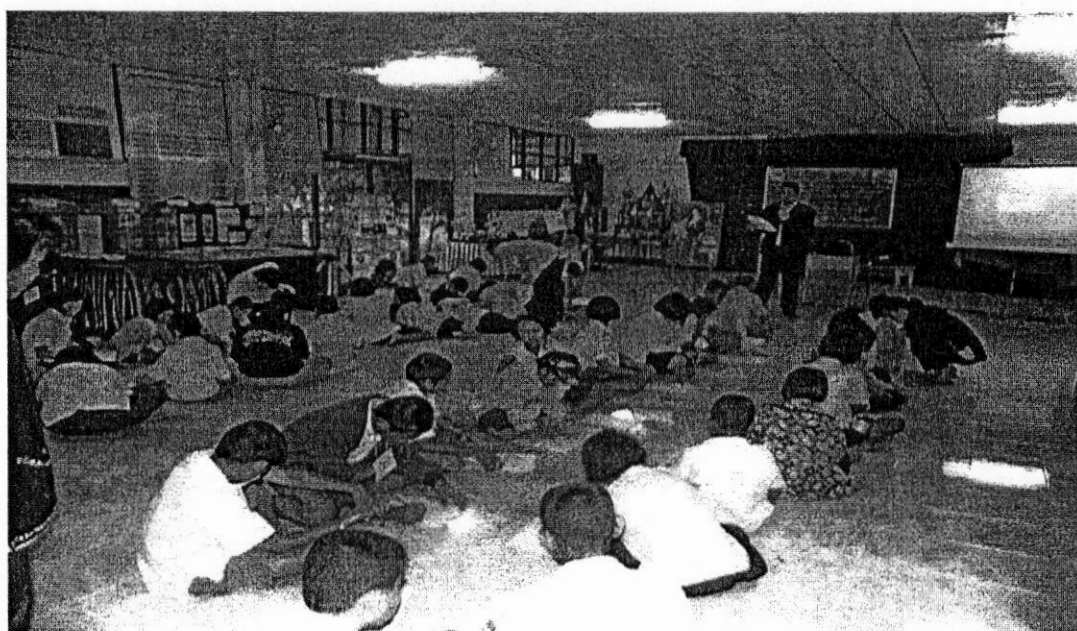
ภาพที่ 9 วิทยากรชี้แจงโครงการงานนิพนธ์ เพื่อเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ก่อนการทดลอง

ภาพที่ 10 วิทยากรบรรยาย สถานการณ์โรคไข้เลือดออก ภายวิทัศน์ เพื่อสร้างความตระหนัก

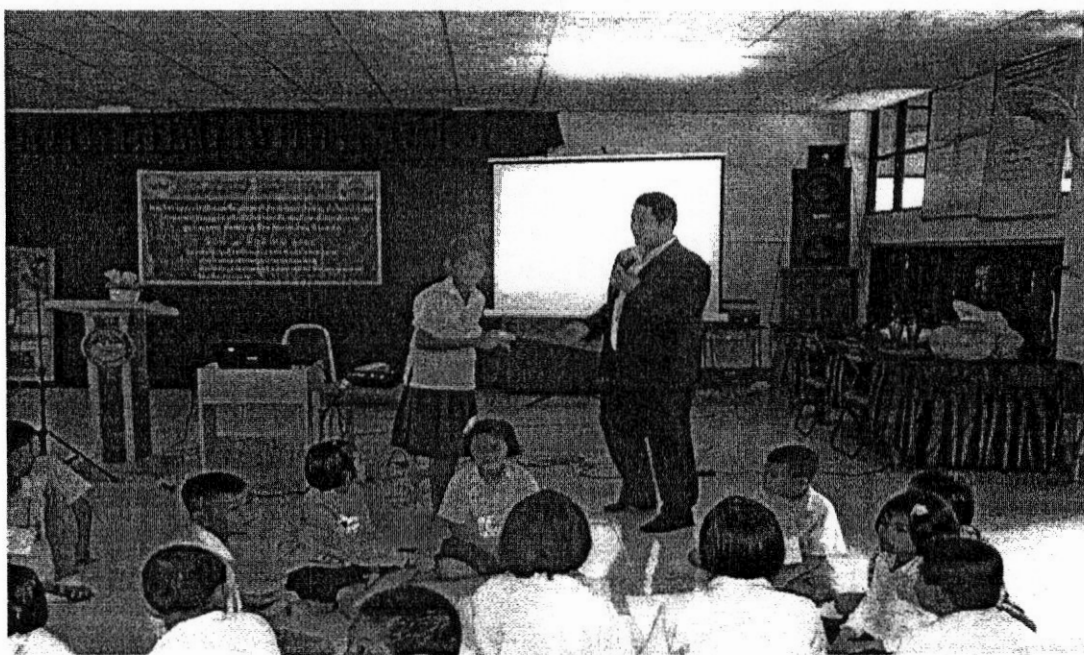
ภาพที่ 11 ข่วหนังสือพิมพ์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกเพื่อสร้างความตระหนักแก่นักเรียน

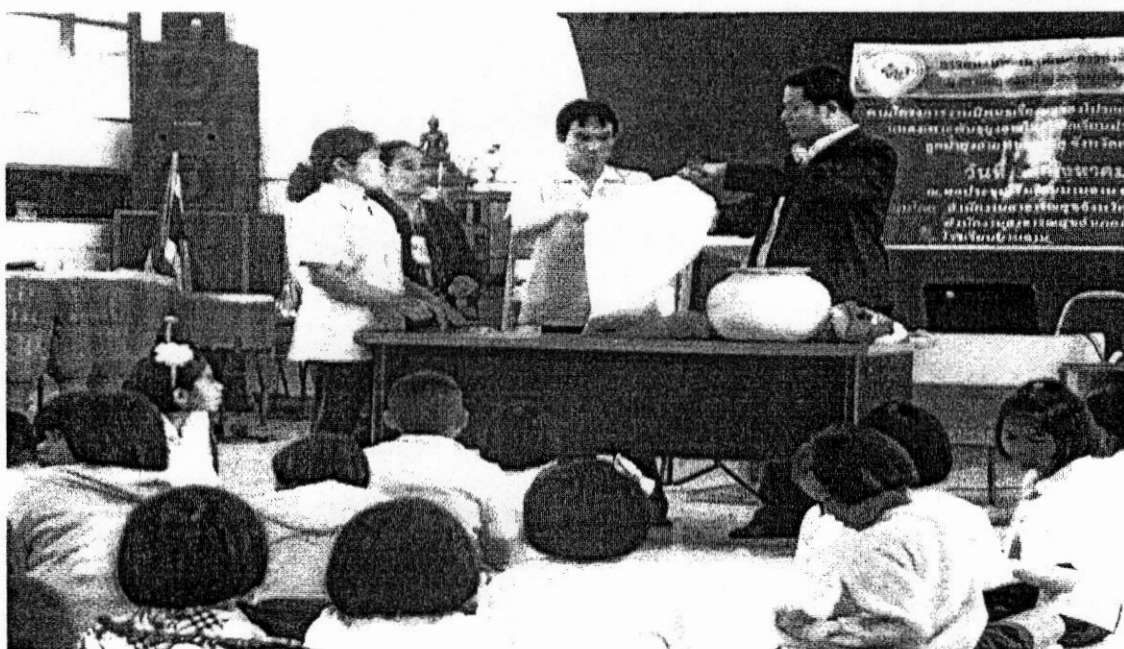
ภาพที่ 12 ภาพกิจกรรมแข่งขันจัดบัตรคำผลกระทบโรคไข้เลือดออกต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

ภาพที่ 13 วิชชากรสรุปผลกระทบของโรคไข้เลือดออก

ภาพที่ 14 มอบรางวัลกลุ่มที่ชนะเลิศ ถูกต้อง เร็วที่สุด

ภาพที่ 15 การทำผ้าคลุม โองंबरรจุน้ำป้องกันยุงลายลงไปวางไข่

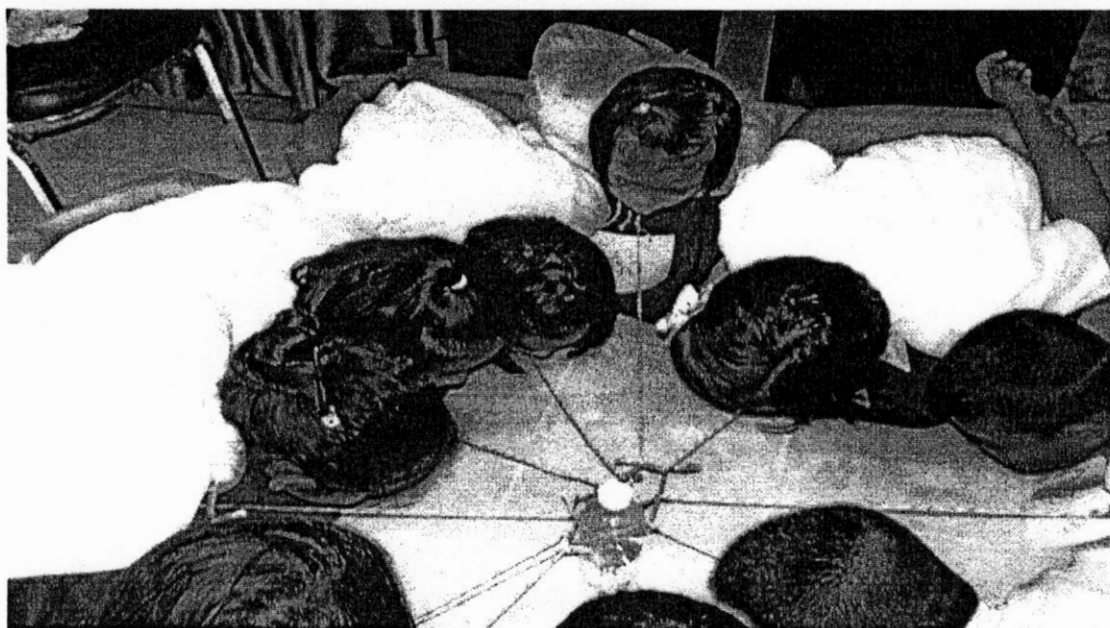
ภาพที่ 16 ภาพกิจกรรมสาริตการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายและลูกน้ำยุงลาย ทางกายภาพ
ชีวภาพและทางเคมี

ภาพที่ 17 ฐานที่ 1 เกมยางสัมพันธ์ การค้นหาแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ที่มีเครื่องหมาย RC สีแดงติดไว้

ภาพที่ 18 นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมีอะไรบ้าง ตอบถูกต้องจึงเข้าสู่การเล่นเกม

ภาพที่ 19 เกมเชือกห่วงใจ คำถามการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

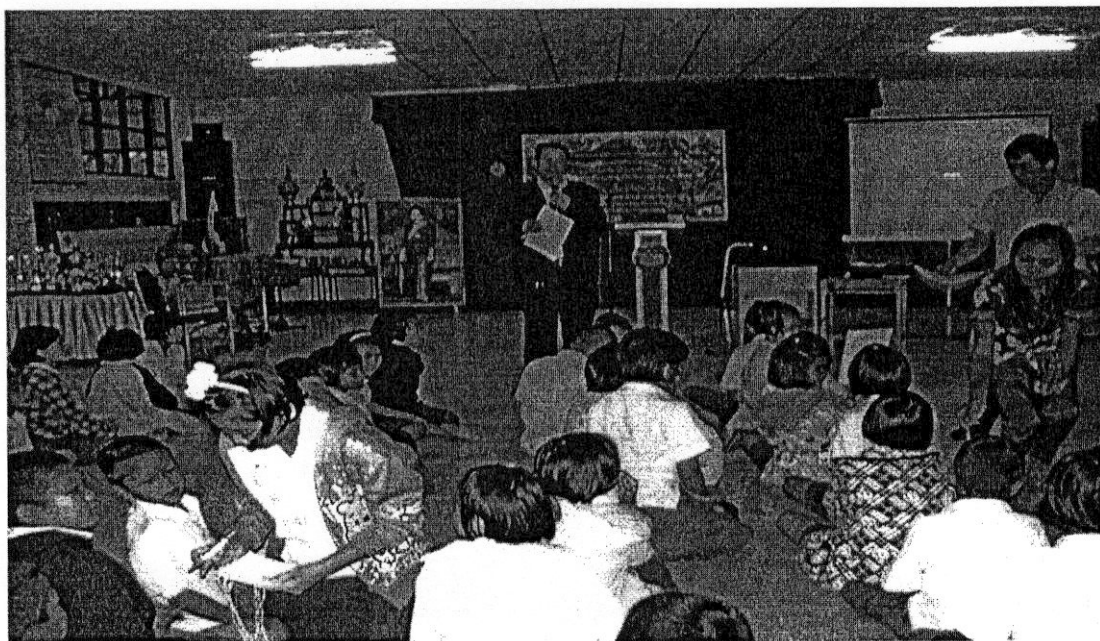
ภาพที่ 20 ภาพกิจกรรมการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

ภาพที่ 21 เกมสืบไข่ทองคำ การค้นหาลูกน้ำขุ่งลาย

ภาพที่ 22 เกมลูกบอลรวมทีม คำถาม การกำจัดลูกน้ำขุ่งลาย

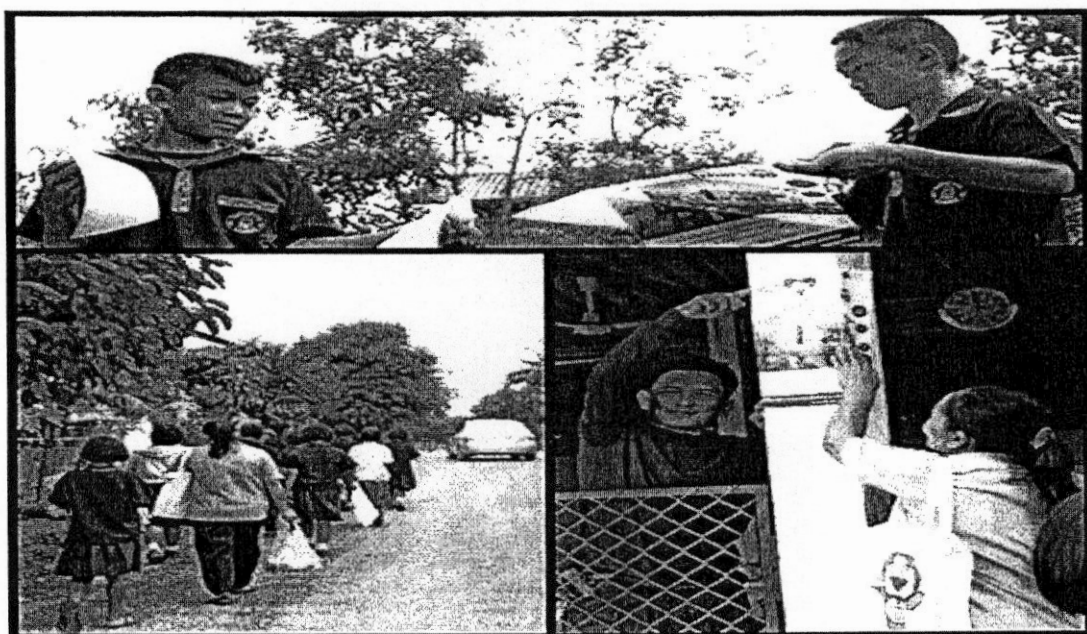
ภาพที่ 23 วิทยากรสรุปกิจกรรมแนวทางการปฏิบัติในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายมอบรางวัล
เครื่องเขียน

ภาพที่ 24 ชี้แจงแนวทางการประกวดคู่มครัวเรือนปลอดลูกน้ำยุงลาย

ภาพที่ 25 แข่งผลการประกวดทีมครัวเรือนปลอดลูกน้ำขงลาย

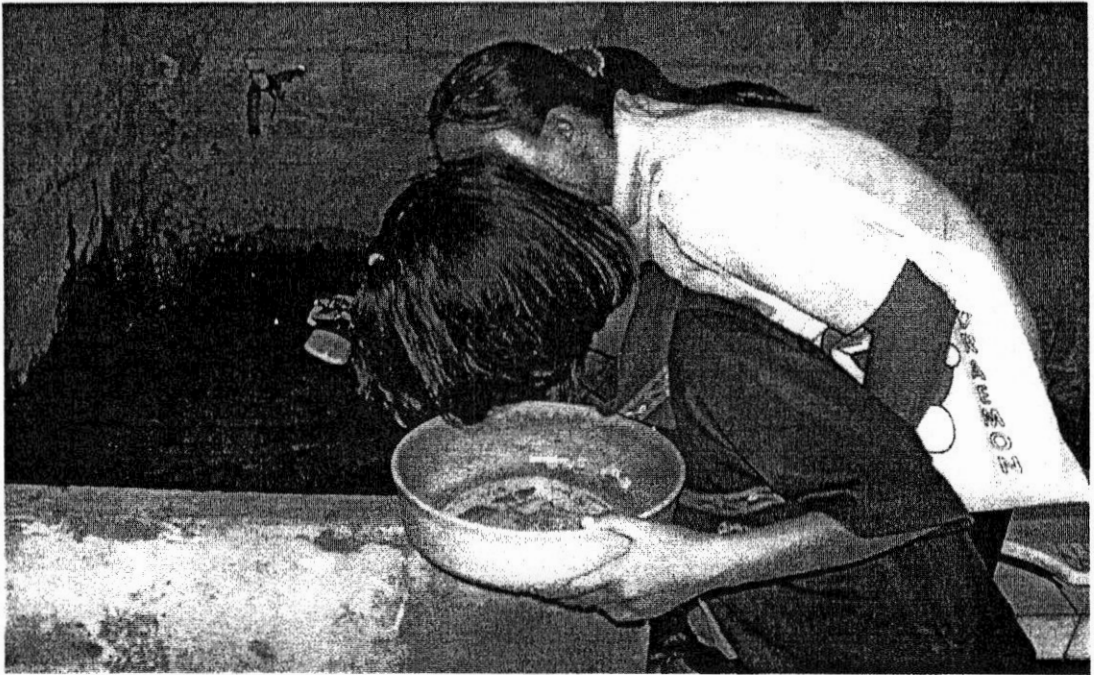
ภาพที่ 26 ติดสติ๊กเกอร์ครัวเรือนปลอดลูกน้ำขงลาย

ภาพที่ 27 กิจกรรมรณรงค์เก็บให้เกลี้ยงไม่เลี้ยงขุลงลาย

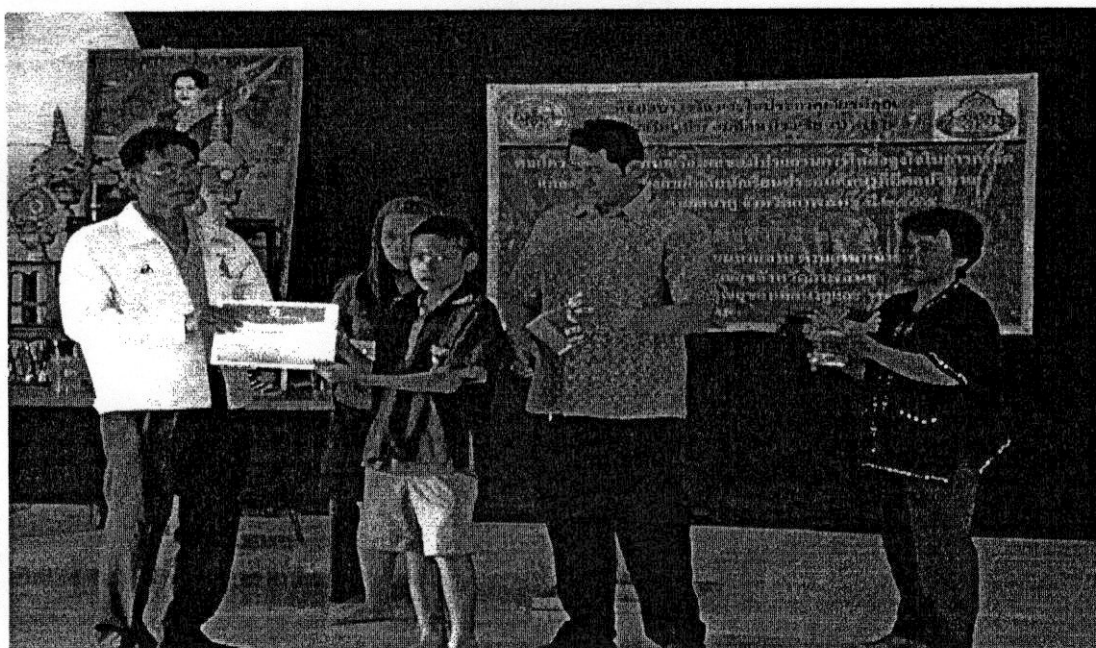
ภาพที่ 28 พิธีมอบรางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ ปลอกแขนสายตรวจแหล่งเพาะพันธุ์ขุลงลาย
และการยกย่องชมเชย

ภาพที่ 29 ภาพกิจกรรมการออกสำรวจลูกน้ำยุงลายที่บ้านนักเรียน

ภาพที่ 30 การสุ่มประเมินลูกน้ำยุงลาย

ภาพที่ 31 ภาพกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ของนักเรียน

ภาพที่ 32 ภาพกิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติการปฏิบัติงานการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
ของนักเรียน